

BUDGET ESTIMATES FOR 1967-68

General Discussion

(Debate - Contd.)

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಎಸ್. ಅರಕೇರಿ (ಬಳ್ಳಿಯ್ಲ್): — ಮಾನ್ಯ ಸರ್ಬಾಧ್ಯಕ್ಷರೇ, ನಾನು ನಿನ್ನ ಜಿಫೆ ಮಾಡುವಾಗ ಸರ್ಕಾರದವರು 17 ಜನ ಸೋಣಿಯಾರ್ ವೆರ್‌ಫೇರ್ ಅಂತರಿಗಳು ನಿರ್ವಿ ಲನ್‌ನಲ್ಲಿ ಬಂದರೂ ಕೂಡ ಅವರನ್ನು ತೆಗೆದು ಹಾಕಿ ಕಣಾರಿಕದಲ್ಲಿವಂತಹ 40 ಲಕ್ಷ ಹರಿಜನ ಬಾಂಧವರ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಕರ್ವಾಳವಾದ ಮಾಯುರಾರದ ಗಾಯ ಮಾಡಿ ಈಗ ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಅನ್ಯಾಯಾವಾದಿದಾರಿಂದು ಹೇಳಿದ್ದೇನೆ. ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಸರ್ಕಾರದಲ್ಲಿ ಹರಿಜನರ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಯಾವ ಒಂದು ಧೇರಣಿ ಇದೆ ಎನ್ನು ಪ್ರಾದೇಶ್ಯ ತಿಳಿದುಕೊಂಡಾಗ ಅನೇಕ ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಅವರ ವಿಷಯಕ್ಕೆ ಯಾವುದೇ ಅಂಧ ಕರುಣೆ ಅಥವಾ ದಯೆ ಎಂಬುದೇ ಇಲ್ಲ. ಭಾರತ ದೇಶದ ರಾಜ್ಯಲ್ಯಾ ಕುನ್ದ ನಾಡಿನಲ್ಲಿಯೇ ಅಗಲ್ಯ ಗೋವಾದ ನಿರ್ದೇಶದ ಬಗ್ಗೆ ಸರ್ಕಾರಿ ಭಾಗವಾದ ಮಾಡುವ ಮನೋವ್ಯತೀಯಾಳವರು ಬೇಕಾದಪ್ಪು ಜನರಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ಹರಿಜನ ಬಾಂಧವರಿಗೆ ಅನೇಕರಿಗೆ ಈಗ ಹೊಚ್ಚಿಗೆ ಅನ್ನ ಇಲ್ಲ, ಮುಕ್ಕೆ ಬ್ಯಾಕ್ ಇಲ್ಲ. ಯಾವುದೋ ಒಂದು ಮಾರ್ಗಾಯಿಲ್ಲ ಇದ್ದು ಕೊಂಡು ತಮ್ಮ ಪ್ರಾಣಗಳನ್ನು ಹಸಿದ ಹೊಚ್ಚಿಯಲ್ಲಿ ಬಿಡುತ್ತಿರುವಾಗ ಯಾರೂ ಇದುವರೆಗೆ ಅವರ ಪರವಾಗಿ ಉತ್ಪಾದನಾದರ್ದಕ್ಕೆ ಮುಂದ ಬಂದಿಲ್ಲ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಇನ್ನೊಮ್ಮೆ ದಾ ಅಂಬೆಡ್ಕರ್ ಅಥವಾ ಬಿಸವಜ್ಞನವರು ಹಾಟ್ಟಿ ಬಿರಬೇಕಾಗಿದೆ. ಇನ್ನೂ ಅನೇಕ ಅನ್ಯಾಯಗಳು ಇತ್ತಿಉಚಿಗೆ ನಡೆಯುತ್ತಾ ಇವೆ. ಈ 20ನೇ ತತ್ವಾನಂದಲ್ಲಿ ದೇಶಕ್ಕೆ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಸಿಕ್ಕಿದಮೇಲೂ ಅ ರೀತಿಯಾಗಿಯೇ ಹರಿಜನರಮೇರೆ ಅನ್ಯಾಯಗಳು ನಡೆಯುತ್ತವೆ. ಬಿಜಾಪುರದಲ್ಲಿ ಇತ್ತಿಉಚಿಗೆ ಅಗರಕ್ಕು ಒಂದು ಅನ್ಯಾಯವನ್ನು ಉದಾಹರಣೆಯಾಗಿ ಹೇಳಿತ್ತೇನೆ. ಬಿಜಾಪುರದ ಮುನಾಸಿ ಪಾಲಕಿಯವರು ರಾಣಿಬಿಳಿದ ಹರಿಜನರ ನಲುವಾಗಿ ಮನೆಗಳನ್ನು ಸಹಿತೆಡಲು ಎರಡು ಎಕರೆ ಜಮಾನನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿರು. ಮುಂಚ್ಯೆ ರಾಜ್ಯದ ಉತ್ಪನ್ನವರಾಗಿದ್ದೆ ಶ್ರೀ ಶ್ರೀ ಡಿ. ತಾಹಾಸಿಯವರು ಅದರ ಅಸ್ತಿಭಾರ ಶೀರ್ಯನ್ನು 1955ರಲ್ಲಿ ಹಾಕಿದರು. ರಾಣಿಬಿಳಿಸಲ್ಲಿ ಹರಿಜನರಿಗೆ ಅ ಜಮಾನನ್ನು ಕೊಡತದೆ ಮನೆಗಳಾಟಿಯವರು ಈಗ್ಗೆ ಆಳಿದ ಮೈದಾನವನ್ನಾಗಿ ಪರಿವರ್ತಿಸಿದಾರೆ. ಅಲ್ಲಿ ಹರಿಜನರ ಇರುವದಕ್ಕೆ ಅಸ್ತಿಭಾರ ಹಾಕಿದ್ದರೂ ಇದುವರೆಗೂ ಅವರಿಗೆ ಅಲ್ಲಿ ಮನೆಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಲು ಕೊಡಲ್ಪಟ್ಟಿರು. ಅಂದಮೇರೆ ಇದಕ್ಕಿಂತ ಕಾಸ್ಯಾಸ್ವದ ಸಂಗತಿ ಇನ್ನಾವುದು ಎಂಬುದಾಗಿ ನಾನು ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಕೇರಳಬೇಕಾಗಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಹರಿಜನ ಬಾಂಧವರಿಗಾಗಿ ಅ ಜಮಾನನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಕೊಂಡ್ದು ಕೂಡಲ್ಲಿ ಅವರಿಗೆ ಅಲ್ಲಿ ಮನೆಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸಿಕೊಡಬೇಕು ಎಂದು ಸರಕಾರಕ್ಕೆ ಮನುವಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ.

ಇನ್ನೂ ಒಂದು ಸಂಗತಿ ಬಿಜಾಪುರ ಪಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿಯಾದುದು ನೀರಿನ ಸಂಬಂಧದಲ್ಲಿ. ನೀರನ್ನು ತುಂಬಿಲಕ್ಕೆ ನಾಳದಮೇರೆ ಹರಿಜನರ ಸಮಗಾರರು ಹೋಗಿ ನೀರು ಮತ್ತು ಸಲ್ಲಿಯನ್ನು ಮುಂಚ್ಯುದರು ಅಂತ ಅವರನ್ನು ಹೊಡಿದು ಒಡಿತಿಬಿಟ್ಟಿರು. 1967ನೇ ಪಿಪೀರ್ ಕೊನೆಯ ಪಾರಾದಲ್ಲಿ ಈ ಹುಟ್ಟನ ಅಗಿಹೊಗಿದೆ. ನಿಜವಾಗಿ ಪ್ರೋಲೆಸಿನವರು ಅಸ್ತ್ರಾಂತ ಅಪರಾಧ ಕಾಯಿದೆ ಪ್ರಕಾರ ಅದರೂ ಯಾವ ಕ್ರಮವನ್ನು ಈ ಬಗ್ಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲ್ಪಟ್ಟಿರು. ಇದು ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಹುಡುಗಾಟಿಕೆ ಅಗಿರಬಹುದು. ಎಂಟಿಕಿಲಿಪಿ ಅಥವ್ಯೆ ಎಂದು ಅಕ್ಕೆ ಪ್ರಾಪ್ತಿ ಪಾಪ ಆಗಿ ಜಾರಿಯಲ್ಪಟ್ಟಿರು. ಇನ್ನೂ ವರೆಗೆ ಒಂದು ಕೇನು ದಾಖಲೆ ಅಗಲಿಲ್ಲ. ಈ ಬಗ್ಗೆ ಪ್ರೋಲೆಸಿನವರಿಗೆ ತಮ್ಮ ಅಧಿಕಾರವೇನೆಂಬುದೇ ಸರಿಯಾಗಿ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲವೆಂದು ಕಾಣಲ್ಪಡೆ. ಹರಿಜನರಿಗೂ ಒಂದು ಕಾನೂನಿನ ಬೆಂಬಲ ಇರಬೇಕು ಅಂತಾ ತಿಳಿದು ಅಸ್ತ್ರಾಂತ ಅಪರಾಧ ಕಾಯಿದೆ ಆಗಿದೆ ಅದರೂ ನಿಜವಾಗಿ ಸರ್ಕಾರದವರೇ ಅಗಲ್ಯ ಪ್ರರಥಫೆಯ್ಲೇ ಅಗಲ್ಯ ಈ ಬಗ್ಗೆಯಾವ ಕ್ರಮವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವದಕ್ಕೆ ಅಗಲಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಸರ್ಕಾರದವರು ಕುಂಡುಕೊರತ್ತಿರುವ ಹಿನ್ನೆಲೆಯನ್ನು ಗಮನಿಸುತ್ತಿರುವುದು ಯೋಗ್ಯ ಸಲಹಗಳನ್ನು ಪ್ರೋಲೆಸಿನವರಿಗೆ ಕೊಡಬೇಕು. ಅಂದರೆ ಅನೇಕ ಎಂಟಿಕಿಲಿಪಿ ಅಥವ್ಯೆ ಎಂದು ಕಾಯಿದೆಯಿಲ್ಲದ ಹರಿಜನರಿಗೆ ರಕ್ಷಣೆ ಹೊರಿಯುವರು. ಇಲ್ಲವಾದರೆ ಹರಿಜನರಮೇರೆ ಸ್ವತ್ಯಾರಿದೆ ದಬಾಳಿಕೆ ಮತ್ತು ಅತ್ಯಾಚಾರ ಹೆಚ್ಚಿಸುವು ಇನ್ನೊಂದು ಮುಕ್ಕೆ ಎಷಯ. ಬೆಂಗಳೂರಿನಿಂದ ಇನ್ನು ಬೋಡ್‌F ವಾತಿಯಿಂದ ಅದ ಅನ್ಯಾಯವಿರುತ್ತಿರೆ, ಆ ಬೋಡ್‌F ನಲ್ಲಿ ಸ್ವಂತೆಯಾರೆನ್ನು ಆಕ್ಷ್ಯ ಪ್ರಕಾರ ಕ್ರಮ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿದ್ದರೂ ಇನ್ನೂ 108 ಕೋಟಿ ಪ್ರದೇಶಗಳು ಇವೆ. ಕೊಳಚೆ ಪ್ರದೇಶ ಸ್ವಾಮ್ಯದಲ್ಲಿ ನುಮಾರು 15 ಸಾವಿರ ಜನರು ಸ್ವೀಕರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಕೇಂದ್ರ

(క్రీ. 1800, 1801, 1802)

పక్షాంగదవరు అవర సలువాగి రాట్ట నకారాదవరిగి ఎష్ట్రో దన నకారాయ చూడపడిక్క తక్క నుచెన్యాన్న కళుహిసిద్దారే. మాత్ర లక్ష్మాంతర తణ మంజూరు మాడిదారారే. నమ్మ పక్షాంగదవరు ఆగ ఇరువంథ గుడిసలుగాఖవరన్న ఈర కోరగే కళుహిసుపుడిక్క ష్వాస్ఫో మాడుత్తిద్దారే. యావ్యావ సిటి భాగదల్ల ఎష్ట్రోప్పు భంగి జనాంగదవరు ఇద్దారెంబుదన్న నేస్తేదబేకు. అదిగి తక్క వనత స్టాక్ర్యూవన్న మాడికోదబేకు. ఇన్న ఇదవరిగి ఎక్స్పోష్చప్రకాగిల్లాదరా వనతి స్టాక్ర్యూకే అవకాశచూడికోదబేకు. బడ కెబనరన్న చేంగాలురినిద లచే 20 మేలుగా దూర కళుహిసిదరే అవరు దుడియు ఎడకే పట్టణిద మధ్య భాగదల్ల బరబేకు. పట్టణదల్ల మధ్య బందు దురిదు జీవన మాడుపుడక్క సాధ్య. ఇదు నిజవాగి గాంట్రోవాద సమస్య. ఇదతు భంగి జనాంగదవర వనతి బగ్గె కపుపనరన్న కేళిదరే ష్ట్రోప్పు బోల్డర్ఫిసవరన్న తోల్రిసుత్తారే. ష్ట్రోప్పు బోల్డర్ఫిసవరన్న కేళిదరే కపుపనరన్న కేశ ఎందు కేళుత్తారే. ఆద్దరింద నకారాద ముందే జవత్తు ఈ సమస్య బిఫింగ్ పూబ్బుం అగిదే. నకారాదవరు జ్ఞాన్మూదు నారి హేడదాగి బందు కపుపయున్న నేఱిపబేకు. 40-50 వఫగాళిద కారిజనరు యార్యార్య యావ్యావ స్పేష్యుగాఖల్ల గుడిసలుగాఖన్న కట్టుకోందు వాస మాడుత్తిద్దారో అవరిగి అల్లయ్యే మనేగాన్న కట్టుసికోదబేకు. జేల్రిమానో అవరు 1962రిల్స్ తుసావణిగే తయారిసిద లాస్ న్న ఆధారపాగి ఇఱ్ముశోండిద్దారే. యార్యార్య ఆ లస్ట్ తయారిసువాగే కలనక్క హేగ్రిడ్ రో అవర కెనరుగాఖన్న సేరిసిల్ల. అవర కెనరుగాఖ తునావాజణీయ కట్టుయ్యల్లయా ఇట్ల. It is not a bonafide list. ఆద్దరింద నకారాదవరు ఈ వికారదల్ల నొక్క గమన కొడబేకు. మునిసిపాలిటియ పూస్య పణివరు ఇన్నోందు నారి బందు హేన కపుపయున్న నేఱిసి యార్యార్య కారిజనరు 40-50 వఫగాళిద ఆ జాగదల్లదారో ఆ అవరిగే ఆ స్పేష్యుగాఖన్న కొడసికోదబేకెందు నాను మత్తొందు నారి సచివర గమనకే తయిత్తేనే. ఆ మహా నగరదల్ల పను ఆ సమస్య ఇదేయో అదన్న కొడలే బగేకరిపబేకేందు నాను ఇవత్తు వినంత మాడి కోచుత్తేనే.

ಇನ್ನು ಪ್ರೋಲೈನ್ಸ್ ಇರಾಬೀಯ ವಿಚಾರವಾಗಿ ಕೆಲವು ಮಾತ್ರಗಳನ್ನು ಹೇಳಬೇಕಾಗಿದೆ. ನಾಲ್ಕುನೇಯ ವರ್ಗದ ಪ್ರೋಲೈನ್ಸ್ ಇರಾಬೀಯ ನಾಕರರು ಬಹಳವಾಗಿ ಕೆಲಸಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಮೈನಾರು ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಅವರಿಗೆ ಯಾವ ರೀತಿಯೂ ರಜದ ನಾಕರ್ಡ್ಯವಿಲ್ಲ. ಅವರಿಗೆ Sunday Allowance ಕೊಡಬೇಕು. ತಿಂಗಳ ನೇರಿನಲ್ಲಿ ಅವರನ್ನು ಸುಮಾರು ಎಲ್ಲಾ ರಚಾ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿಸುವುದು ಅವಾಗಿ ಉಚಿತವಲ್ಲ. ಆ ಬಡಜನರು ಕಡಿಮೆ ಸಂಖಳದಲ್ಲಿ ದುಡಿಯ್ಯು. ತ್ರಿಧಾರೆ. ಅದ್ದಿರಿಂದ ಗ್ರಹ ಶಾಖೆಯ ಸಡಿವರು ಈ ಬಗ್ಗೆ ವಿಚಾರ ಮಾಡಿ ಅವರಿಗೆ Sunday Allowance ಕೊಡುವುದರ್ಲದೆ ನೇರೆ ರಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಹಾಗೆ ನಿರಿಯಾದ ಸೌಲತ್ ಗಳನ್ನು ಕೂಡರೆ ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ನಾನು ಸರ್ಕಾರದವರನ್ನು ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ. ನಾನು ಹೇಳಿದಂತೆ ಮಾತ್ರಕ್ಕೆ ಅಬಯಾಗಳ ಬಗ್ಗೆ ನಾನು ಏನಂತಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡ ಪ್ರಕಾರ ಸರ್ಕಾರದವರು ಜಾರಿಗೆ ತರುತ್ತಾರೆಂದು ನಂಬಿ ನಂಗೆ ಅಧ್ಯಕ್ಷರು ಈ ಸಂಭರಫದ್ದು ಮಾತನಾಡಲು ಅವಕಾಶವನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದೆ. ಈ ಅವರನ್ನು ವಂದಿಸಿ ನನ್ನ ಮಾತನ್ನು ಮುಗಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಶ್ರೀ ಐ. ಎಂ. ಚಂದ್ರಜಿಯ (ನೋಮಾವಾರಪೇಟಿ).—ಮಾನ್ಯ ನಭಾಪತಿಗಳೇ, ನಾನು ಹೊಸ್ತು ಹೊದಲನ್ನೆಯದಾಗಿ ತೆಗೆಗೆ ಷಟ್ಕಾರವನ್ನು ಹೇಳಬೇಕೆಂದಿದ್ದೀನೆನ್ನು. ತೆಗೆಗೆಗಳನ್ನು ಷಟ್ಕಿನ ದರಪಡ್ಲು ಹಾಕಬಾರದು ಎಂದು ನಾನು ಹೇಳುವಾಗೆ ನನ್ನ ಕಣ್ಣ ಮುಂದೆಯೇ ಸಲ್ಲಾವಂತಹ ದೃಶ್ಯ ಗೂಪ್ತಾಂತರ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ೫ ಎಕರೆ, ೬ ಎಕರೆ, ಏರಂದು ಎಕರೆ, ಒಂದು ಎಕರೆ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮಾಡಿದ್ದು ಇರುವಂತಹ ಬದಲ್ಪೇತರುಗಳು. ಈಗ ಅಂದಿಗೆ ಹೊದಲು ಇದ್ದಂತಹ ಕಂದಾಯದ ದರವನ್ನು ಜಾಸ್ತಿ ಚಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಅದ್ದೀರಿಂದ ಆ ರೈತಾರ್ಥಿ ಜನಗಳು ತೆಗೆಯನ್ನು ಕೊಡ ಬೇಕಾದರೆ ಭಾಷಿಯನ್ನು ಹರಾಬು ಹಾಕಬೇಕು. ಇಂಥಾ ಒಂದು ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಬಂದಿದೆ. ಅದರಿಲ್ಲೂ ಈ ವರ್ಷ ಮತ್ತು ಹೇಳಿದವರ್ಷ ಕೊಡಿಗಿನ ಗೂಪ್ತಾಂತರ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಸರಿಯಾಗಿ ಅಗದೆ ಏನೂ ಬೆಳೆಯನ್ನು ಬೆಳೆಯಲ್ದೇ ಇರುವುದರಿಂದ ಆ ಪ್ರದೇಶದ ರೈತರು ಕಂದಾಯವನ್ನು ಕೊಡುವುದಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಿಂಬ್ಲೆ ಇರುವಂತಹ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಅವರಿಗೆ ಕಂದಾಯವನ್ನು

ಮಾಫಿ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ನಾನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಈಗ ಅಷ್ಟ ರೈತರಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ದರದಲ್ಲಿ ಕಂದಾಯ ಪನ್ನು ಹಾಕಿರುವದರಿಂದ ಹೊರಡವಣ ರು ರೂಪಾಯಿಗಳ ಕಂದಾಯವನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದವನು ಈ ವಷಟ್ ೨೫ ರೂಪಾಯಿಗಳ ಕಂದಾಯವನ್ನು ತೆರಬೆಕಾಗುತ್ತದೆ. ಇಂಥಾ ನಿರ್ಬಂಧವನ್ನು ಸರ್ಕಾರದವರು ಜನರಮೇಲೆ ಹೇಳಿದರೆ ತೆರೆಯುವು ಕೊಡುವುದಕ್ಕೆ ಈತ್ತಿ ಇಲ್ಲದೇ ಇರುವ ಈ ನಮಯದಲ್ಲಿ ಅವರಿಗೆ ಬಂದು ದೊಡ್ಡ ಹೆಚ್ಚಿನ ಬಿಡ್ಡಿಕಾಗೆ ಅಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ನಕಾರದವರಲ್ಲಿ ಮನವಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ. ಧಾರಾಳವಾಗಿ ಬೆಳೆಯು ಬೆಳೆಯುತ್ತಿರುವ ನಂಬರ್ಫದಲ್ಲಿ ಈ ತೆರಿಗೆ ಬಂದಿದ್ದರೆ ಬಹುಶಃ ಜನ ಇಷ್ಟ್ವಾದು ನುಕಟಪಡುತ್ತಿರಲ್ಪತ್ತಿ. ಇವೊತ್ತಿನ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರದವರು ರೈತರಿಂದ ತೆರಿಗೆ ನನ್ನು ಅಥವಾ ಕಂದಾಯವನ್ನು ವಸೂಲು ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಏನು ಕ್ರಮವನ್ನು ಕೈಗೊಂಡಿದ್ದಾರೆಯೋ ಇದರಿಂದ ಬಹಳ ಬಡ ಜನಗು ಅಸ್ತಿತ್ವನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿದ್ದಾರೆಯುತ್ತದೆ. ಅದ್ದರಿಂದ ದುಯಾಖಿನ್ನು ಸರ್ಕಾರದವರು ಇನ್ನು ಪೂನರಾರೋಜನೆ ಮಾಡಬೇಕು.

ಇನ್ನು ರೈತರಿಂದ ಆಹಾರ ಧಾನ್ಯಗಳ ಲೆವಿಯನ್ನು ವಸೂಲು ಮಾಡುವ ಬಿಕಾರದಲ್ಲಿ ನಾನು ಬಂದಿರೆಡು ಮಾತ್ರಾಗಳನ್ನು ಹೇಳಬಯಸುತ್ತೇನೆ. ನಾನು ಆಗಳೇ ಹೇಳಿದಂತೆ ಏನೂ ಬೆಳೆಯನ್ನು ಬೆಳೆಯೆದೆ ಇರುವವರು ಅನೇಕ ಜನಿದಾರಾರೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಪೂದಲು ಬಂದು ಪಡ್ಡಿತ ಇಲ್ಲ. ಅದೇನೆಂದರೆ, ಇಂದು ಯಾರುಯಾರ ಜವುನಿನಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಸಾಗುತ್ತದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಶಾಸ್ತ್ರೀಯರು ಪ್ರತಿಯೋದು ಜಮಿನನ್ನು ಖಿದುಸೋಂದಿ ಬೆಳೆಯು ಅಂದಾಜು ಮಾಡಿ ರಿಷ್ಟ್ರೆಫ್ ಬರಯು ತ್ತಿದ್ದರು. ಹೇಳಿದವರೆ ಮತ್ತು ಈ ವಷಟ್ ಯಾರಾ ಅಂಥಾ ಅಂದಾಜು ಮಾಡಿದ್ದು ನನಗೆ ಕಾಣಲ್ಲ. ಮತ್ತು ಇಲ್ಲದೆ ಇಷ್ಟ್ವಾದು ಜನ ರೈತರು ಜಮಿನಿನಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಯುವು ಬೆಳೆಯಲೇ ಇಲ್ಲ. ಹಾಗಾಗಿ ಹಲವು ರೈತರಿಗೆ ಲೆವಿಯನ್ನು ಕೊಡುವುದಕ್ಕೆ ಈತ್ತಿ ಇಲ್ಲ. ಇಂಥಾ ಸಂಭರಣಲ್ಲಿ ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ರೈತರ ಹ್ತಾರ ಲೆವಿಯನ್ನು ಬರೋಡಿಂಧಾರಿದಿದ್ದರೆ ವಸೂಲು ಮಾಡುತ್ತಿರ್ದಾರೆ. ರೈತರು ನಮ್ಮ ಜಮಿನಿನಲ್ಲಿ ಬೆಳೆ ಆಗಲಲ್ಲಿ ಎಂದು ಹೇಳಿದರೆ ಇದು ಸಾಳು ಎಂದು ಹೇಳಿ ಅವರಿಂದ ಬರೋಡಿಂಧನವಾಗಿ ಕಾರ್ಬೂಕ್ರಮ ತೆಗೆದುಕೊಂಡವಾದ್ದರೆ ರೈತರು ಜ್ವಲಿಗೆ ಹೋಗುವಂತಹ ಪೂಸಿತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ರೈತರು ಅವರ ಜಮಿನಿನಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಸುವು ಬೆಳೆದ್ದು ಸುಳ್ಳಿ ಅಥವಾ ನಿಷೇ ಎಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಸರ್ಕಾರಿ ರೋಡೆಸ್ ಇಲ್ಲ. ಇಂಥಾ ಬಂದು ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟೋ ಗ್ರಾಮಗಳು ಹಾಳಾಗಿ ಜನಗಳು ಬಹಳ ಕಮ್ಮಕೆ ಈಡಾಗುತ್ತಿರ್ದಾರೆ. ಅದ್ದರಿಂದ ಸರ್ಕಾರದವರು ಬಹಳ ಯೋಚನೆ ಮಾಡಿ ಲೆವಿ ಪಡ್ಡಿತ್ಯನ್ನು ಬಾರಿಗೆ ತರಬೇಕಂದು ನಾನು ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ. ಹೆಚ್ಚೆ ಬೆಳೆಯನ್ನು ಬೆಳೆದಿರುವವರ ಹ್ತಾರ ಲೆವಿಯನ್ನು ವಸೂಲು ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ನನ್ನ ಅಷ್ಟೇಷಣೆ ಇಲ್ಲ. ಅದರೆ ಬೆಳೆಯನ್ನು ಬೆಳೆಯೆದೆ ಇರತಕ್ಕ ಬಡರೈತರಿಂದ ಬರೋಡಿಂಧನವಿದೆ ಬಂದಿತವಾಗಿಯೂ ಲೆವಿಯನ್ನು ವಸೂಲು ಮಾಡಬಾರದು ಎಂದು ನಾನು ಅರಿತೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ.

ಇದೇ ಸಂಭರಣಲ್ಲಿ ಇನ್ನೊಂದು ಮಾತನ್ನು ನಾನು ಹೇಳಿಕೊಂಡೆ. ಇವೊತ್ತು ಬತ್ತ ಪನ್ನು ಬೆಳೆದಂತಹ ಎಷ್ಟೋ ಜನ ರೈತರು ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಲೆವಿಯನ್ನು ಕೊಡುವುದಕ್ಕೆ ಹಿಂದೆಗೆಯು ಪುದಕ್ಕೆ ಕಾರಣ ಇದೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಕಾರಣ ಇಷ್ಟೆ. ಮಾಕೆಟ್‌ನಲ್ಲಿ ಬಂದು ಕ್ಷೀಂಟಾರ್ ಬತ್ತಕ್ಕೆ ೭೨ ರೂಪಾಯಿಗಳಿರುವಾಗ ಸರ್ಕಾರದವರು ಸಂಂದು ಕ್ಷೀಂಟಾಲಗೆ ಕೊಡುವ ರೇಣು ೪೬ ರೂಪಾಯಿ ಇದೆ. ಸರ್ಕಾರದವರು ಕೊಡುವ ರೇಣುಗಳ ಮತ್ತು ಮಾರ್ಕೆಟ್ ಲೇಖಿಗಳೂ ಎಷ್ಟೇ ಅಂತರ ಇದೆ ಎಂಬುದು ಇದರಿಂದರೇ ಗೇಶತ್ವಗುತ್ತದೆ. ಈ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ರೈತರು ಸಾಧಾರಣವಾಗಿ ಲೆವಿಯನ್ನು ಕೊಡುವುದಕ್ಕೆ ಹಿಂಜರಿಯುತ್ತಾನೆ. ಇದು ಸ್ವಾಧೀನಿಕ. ೫ ಎಕರೆ, ೩ ಎಕರೆ, ೨ ಎಕರೆ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಯನ್ನು ಬೆಳೆಯುವಂತಹ ರೈತರು ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಕಡಿಮೆ ಕ್ರಯದಲ್ಲಿ ಲೆವಿಯನ್ನು ಕೊಡುವಾಗ ಬೀದನಕ್ಕೆ ಸಾಲದೆ ನೋಂದುಕೊಂಡು ಕೊಡುತ್ತಾರೆ. ಸರ್ಕಾರದವರು ರೈತರಿಂದ ಲೆವಿಯನ್ನು ವಸೂಲು ಮಾಡುವಾಗ ಅದನ್ನು ಮಾರ್ಕೆಟ್ ರೇಣುಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಅದಕ್ಕೆ ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾದ ಸಿಬ್ಬಂದಿ ಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ. ಸ್ವೇಪರ್ ಸಾಪ್ತಾಪ್ ಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ. ರೈತರೇ ಆಹಾರ ಧಾನ್ಯವನ್ನು ತಂದು ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಸುರಿಯುತ್ತಾರೆ. ಸರ್ಕಾರದವರು ರೈತರಿಂದ ಲೇಣಿ ವಸೂಲು ಮಾಡಲು ಬರೋಡಿಂಧನ ಮಾಡಿದರೆ, ಅವರಿಂದ ರೈತರು ಬಹಳ ಕಮ್ಮಪನ್ನು ಅನುಭಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಸರ್ಕಾರದವರು ಕೊಡತಕ್ಕ ರೇಣುಗಳ ಬಿಡ್ಡಿ ರೈತರು ಬೆಳೆ ಕಮ್ಮಕೆ ಬಿಳಾಗುತ್ತಾರೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಸರ್ಕಾರದವರು ಗಮನಿಸಬೇಕು. ತಮ್ಮ ಸಂಸಾರಗಳನ್ನು ನಡೆಸುವುದಕ್ಕೆ ಕಮ್ಮಪಡುತ್ತಿರುವ ರೈತರು ಇಷ್ಟ್ವಾದು ಕೊರಲಾರದಂತಹ ಕ್ರಯ ಕೊಟ್ಟು ಮನೆಯ ಸಾಮಾನ್ಯ

(ಶ್ರೀ ಡಿ. ಎಂ. ಮುಂಜುನಾಥರ್ಯು)

ಗಳಿನು ಕೊಂಡುಕೊಳ್ಳಲಿವುದಕ್ಕೆ, ಮತ್ತು ಹೋದವಷ್ಟು, ಹಾಗೂ ಈ ವಿಷಯ ಕಂದಾಯಿವನ್ನು ಕೊಡುವುದಕ್ಕೆ ಹೇಗೆ ನಾಧ್ಯಿ? ಅವರು ತಮ್ಮ ಅಸಿಗಳನ್ನು ಮಾರುವಂಥಾ ನಂದಭರ ಇದೆ. ನಕಾರದವರು ರೆವಿಯ ನ್ನು ವಸಳಲು ಮಾಡುವಾಗಲೂ ರೈತರಿಗೆ ರಾಬಬನ್ನು ಕೊಡುವುದಿಲ್ಲ. ಈ ಎಲ್ಲಾ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದಲೂ ನಕಾರದವರು ರೆವಿಯನ್ನು ವಸಳಲು ಮಾಡುವ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಪುನರಾ ರೇಖೆನೆ ಮಾಡಬೇಕು ಎಂದು ನಾನು ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ. ನಕಾರದವರು ಅಕ್ಷಯನ್ನು ಮಾರುವಾಗ ಅದಕ್ಕೆ ಅಡಿತ್ಯಿನ್ನೇಷ್ಟುನ್ನು ಚಾಚಿಸ್, ಮಿರ್ ಕೊಬ್ರ್, ಸೇಲ್ ಕಾರ್ಬ್ರೂನ್ ಇತ್ಯಾದಿ ಎಲ್ಲಾ ಸೇರಿಸಿ ಒಂದು ಕೆ.ಬಿ. ಅಕ್ಷಗೆ 92 ಪ್ರೇಸಾದಂತೆ ಮಾರುತಾರೆ. ಅಳ್ಳಗೆ ಒಂದು ಕೆ.ಬಿ. 46 ಪ್ರೇಸಾದಿಂದ 50 ಪ್ರೇಸಾದವರೆಗೆ ಮಾಜೆನ್ ಇದೆ. ಅದು ಸರಿಯಿಲ್ಲ. ಅಷ್ಟು ಕೊಡುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಅದಿರಿಂದ ಅದನ್ನು ಹಿತೀಲನೆ ಮಾಡಿ ನಕಾರದವರು ಹೋತ ರೇಳನ್ನು ನಿಷ್ಟಿಷ್ಟು ಮಾಡಬೇಕು. ಅದರಲ್ಲಿ ಅಲ್ಪಸ್ವಲ್ಪ ನಷ್ಟಿವಾದರೂ ನಿಕ ಅದನ್ನು ನಕಾರದವರು ಕಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

ಇನ್ನು ಇರಿಗೇಷನ್ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಹೇಳಬೇಕೆಂದಿದ್ದೇನೆ. ಇವತ್ತು ದೇಶೀಕಾರಿ ಎಂಬೀ ಕರ್ಣಾಟಕ ಕ್ಷಾಮಾ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ತರಿಕೆಲ್ಲಿದೆ. ಬೆಂಗಳನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ಬೇಕೆಯು ತ್ವರಿತ. ವಿಕಿಂದರೆ ಮಾತ್ರ ನಾಕಾಪ್ಪು ಬಿರುವದಿಲ್ಲ. ಕುಡಿಯುವ ಸೀರಿನ ಅಭಾವ ಇದೆ. ಗ್ರಾಮಾಂತರ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಡಿಯುವ ಸೀರಿಲ್ಲದೆ ಜುಗಳು ಬಹಳ ಕಡೆಗೆ ಪಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಎಲ್ಲಿಲ್ಲ ಲಭ್ಯ ಇಲ್ಲಿಗೇಷನ್ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ನಾಧ್ಯವಿದಯೋ ಅಲ್ಲಿಲ್ಲಾ ಅದನ್ನು ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ನಕಾರದವರು ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಬೇಕು. ಈ ಲಭ್ಯ ಇಲ್ಲಿಗೇಷನ್ ಸೇಕರ್ಚುವನ್ನು ಒದಗಿಸುವಾಗ ಸೋಸೈಟಿಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ, ಅ ಸೋಸೈಟಿಗಳಿಗೆ ನಾಲ್ಕ ಕೊಟ್ಟು ಅವುಗಳ ಮುಖಾಂತರ ಲಭ್ಯ ಇಲ್ಲಿಗೇಷನ್ ಮಾಡಿಸಬೇಕು. ವತ್ತ 10.20 ಕಂತಾಗಳಲ್ಲಿ ಆ ನಾಲವನ್ನು ತೀರುಸುವ ಹಾಗೆ ಮಾಡಿ ನಕಾರದವರು ನಾಯ ಮಾಡರೆ ಒಂದು ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ನಾಧಾರಣವಾಗಿ ನಾವಿರಾರು ಪಡ್ಡ ಬತ್ತ ಮಾರ್ಕಿಟ್‌ಗೆ ಒರುತ್ತದೆ.

[MR. DEPUTY SPEAKER in the Chair]

ಸಾಮ್ಮಿ, ಈ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ನಾನು ಹರಡಿರಿಸಲ್ಪ ಲಭ್ಯ ಇರಿಗೇಷನ್ ಒಂದು ಪ್ರಯೋಗ ಮಾಡಿ ನೋಡಿದ್ದೇನೆ. ನನಗೆ ಇದರ ಅನುಭವ ಬಂದಿದೆ. ನನ್ನ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಲಭ್ಯ ಇರಿಗೇಷನ್ ನಹಾಯಿದೆ ವಾತ್ಸಲಾಪದ ಬೇಕೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡ ನಾತರ ಇನ್‌ಲೈಂದು ಬೇಕೆ 1,30.) ಕ್ರಿಂಜಾರ್ ಭತ್ತ ಬೇಕೆದು ಮಾರ್ಕೆಟ್‌ಗೆ ತಂದಿದ್ದಾರೆ. ಇದರ್ವಿ ನಕಾರದವರು ಹೆಚ್ಚು ಹಣ ಹಾಕಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ. ನಮ್ಮ lift irrigation ಸೋಸೈಟಿಯಲ್ಲಿ ಇರಿತ್ತು ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿ ಇನ್‌ಸ್ಟ್ರಾಟ್ ಮಾಡಿದ್ದೇವೆ. ಈ ಇನ್‌ವೆಚ್ ವಾಟಿದ ವರ್ಷ-ವೇ ಹೆಚ್ಚು ಸೂತ್ರತ್ವ ಬಿರತಕೆಂಧ ಯೋಜನೆ ಇದು; ಮತ್ತು ಸೂಕ್ತವಾದುದು. ಅಲ್ಲಿಕಟ್ಟಿಗೂ ದೇಡ್ ಯೋಜನೆ ಮಾಡುವುದರಿಂದ ಹಣ ಹೆಚ್ಚು ಬೇಕು ಅಲ್ಲದೆ ಅದು ಕಾರ್ಯಗತವಾಗಿ ಫಲ ದೊರೆಯಲು ತಡವಾಗುತ್ತದೆ. ಇದಲ್ಲದೆ ದೊಡ್ಡ ಸ್ರಾವರಿ ಯೋಜನೆಯುಂದ ಒಳ್ಳೆ ಫಲವತ್ತಾದ ಜಮಿನು ಸೀರಿನ್ನು ಪೋಡಲು ಮುಖುಗಡಿಯಾಗುತ್ತದೆ. ಹತ್ತು ಹದಿನೆಡು ವರ್ಷ-ಗಳ ಸಂತರ ಇಂಥ ದೇವಿದ್ದ ಯೋಜನೆಯುಂದ ಸೂತ್ರತ್ವ, ಬರುತ್ತದೆ. ನಮಗೆ ಒಂದೇ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಅಹಾರ ಸೂತ್ರತ್ವ ದ್ರವೀಕಾರಿ ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರದೇಶದ ಲಭ್ಯ ಇಲ್ಲಿಗೇಷನ್ ಯೋಜನೆ ಮಾಡರೆ ನಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ನೀರು ಇರತಕೆಂಧ ಜಾಗದಲ್ಲಿ ಲಭ್ಯ ಇರಿಗೇಷನ್ ಸೋಸೈಟಿ ಮಾಡಿದರೆ ಹೆಚ್ಚು ಅಹಾರ ಧಾನ್ಯ ಬೇಕೆಯುಬೇಕಾಗಿ ಯೋಜನೆ ಯಾಕ್ಷಿಸ್ ಯಾಗುತ್ತದೆ. ಲಭ್ಯ ಇರಿಗೇಷನ್ ಯೋಜನೆ ಜಯಪುರದವಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ಕೆಲವು ಇಂಜಿನಿಯರು ಗಳು ಭಾವನೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿರ್ಬಾರೆ. ಅದರೆ ಅವರು ತಿಳಿಮತ್ತಾಂಡಿರುವುದು ನಾಯಲ್ಲ. ಲಭ್ಯ ಇರಿಗೇಷನ್ ಯೋಜನೆಯಿಂದ ಜಯಪುರದವಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ನಾನು ನನ್ನ ಸ್ವಂತ ಅನುಭವದಿಂದ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ವಿಂಡಿತವಾಗಿ ಇದು ಯಾತ್ರೀ ಅಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ತಿಳಿಮತ್ತಾಂಡು ಸರಕಾರ ಈ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ತಕ್ಷಾಗಿ ಕೈಕೆಂಳುತ್ತೇನೆ. ಲಭ್ಯ ಇರಿಗೇಷನ್ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಮಾಡಿತ್ತು ಅಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ಗ್ರಹಿಸಬೇಕು. ಈ ವರ್ಷ ಲಭ್ಯ ಇರಿಗೇಷನ್ ಯೋಜನೆ ಮಾಡಿರೆ ಬಿರುವ ವರ್ಷದಲ್ಲಿಯೇ ಹೆಚ್ಚು ಭತ್ತ ಬೇಕೆಯಲು ನಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಕೆಲವು ಕಡೆ ಈ ಲಭ್ಯ ಇರಿಗೇಷನ್ ಅಪಯುತ್ಸಿಯಾಗಿವುದರಕ್ಕೆ ಕಾರಣವೇನೆಂದರೆ, ಗ್ರಾಮಗಳಲ್ಲಿ ಯೋಗ್ಯ leadership (ಮುಂದಾಳುತನ) ಇರುವುದಿಲ್ಲ.

ಈ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಯಾವ ರೀತಿ ನಡೆಸಬೇಕು ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಸಲಹೆ ಕೊಡಲು ಜನ ಇರುವದಿಲ್ಲ. ತದೆ ಪಕ್ಷ ಯೋಗ್ಯ ರೀತಿಯಿಂದ ನಡೆಸುವುದಕ್ಕೆ ಎಲ್ಲಾ ಗ್ರಾಮಗಳ್ಲಿ ಜನ ನಿಕುಂಬದಲ್ಲಿ. ಹೀಗೆ ನರಿಖಾದ ಜನ ಸ್ತಕುದ್ದೇ ಇರತಕ್ಕ ಜಾಗದಲ್ಲಿ ಇವು ಯಾಶ್ವಿ ಆಗಿರಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ. ಬಿ.ಡಿ.ಬಿ. ಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಹಾಕಿ ಬೇರೆ ಕಡೆ ಕಳಿಸಿಕೊಡಬೇಕಿಂದು ಯೋಜನೆ ಸರಕಾರಕ್ಕೆ ಇದೆ ಎಂಬ ವಿಚಾರವಾರಿ ಪ್ರೇರಿತನಲ್ಲಿ ನಾನು ಒದಿದ್ದೇನೆ. ಆ ರೀತ ಮಾತ್ರಾದ ವಿಚಾರ ಇದ್ದರೆ ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ನಾನು ಒಂದು ಸೂಜನ ವಾಡು ಬಯಸುತ್ತೇನೆ. ಎಲ್ಲಾ ಬಿ.ಡಿ.ಬಿ. ಗಳನ್ನು ಲಪ್ತಾಗಿ ಇರಿಸುವುದು ಸ್ವಾಧೀನಿಸಿ ಅವರಿಂದ ಕೆಲವ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಅವರ ಪ್ರೇರಣೆಯನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳಬುವುದು ಅಷ್ಟು ಸರಿಖಾಗ್ಲಿ. ಭತ್ತೆ ಅಧವಾ ಯಾವೆದ್ದೆ ಅಹಾರ ಧಾನ್ಯ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಬೆಳೆಯಾವ ಉದ್ದೇಶಿಂದ ಈ ಕ್ರಮವನ್ನು ಪುನರಾರೋಹಿಸಿ ವಾಡಬೇಕು ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

ಇನ್ನು ನಾಗೆ ಕಾಫಿ ಬೋಡ್‌ಎಸ್‌ಲ್ಲಿ ಬಂದಿರತಕ್ಕ ಅನುಭವವನ್ನು ಹೇಳಲು ಇಷ್ಟುಪಡುತ್ತೇನೆ. ನುವಾರೂ 1950ರ ನಮಯ ನಾನು ಕಾಫಿ ಬೋಡ್‌ಎಸ್ ಪುಂಬರಾಗಿದೆನು. ನಮ್ಮು ದ್ವಾರಾ ಒಂದು ವರ್ಷದ ಕಾಫಿ ಉತ್ಪತ್ತಿ ಹಿಡನ್ನರು ಸಾವಿರ ಜನ ಇದ್ದಿತು. ಇಷ್ಟು ಉತ್ಪತ್ತಿ ನಮ್ಮು ದ್ವಾರಿಕ್ಕ ಸಾಲಾದಾಗಿತ್ತು. ಕಾಫಿ ಉತ್ಪತ್ತಿ ಹೆಚ್ಚಿನುವುದಕ್ಕೂ ನೈಸ್‌ರ ಕಾಫಿ ಬೋಡ್‌ಎಸ್ ತುಂಬಾ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿ ಕಾಫಿ ಉತ್ಪತ್ತಿಯನ್ನು 60 ನಾಲ್ಕರ, 70 ಸಾವಿರ, 80 ಸಾವಿರ ಇನ್ನು ನಾವರೆಗೆ ಜಾಸ್ತಿ ಮಾಡಿದೆ. ಇದನ್ನು ಯಾವ ಕ್ರಮದಿಂದ ಹೇಗೆ ಮಾಡಿದರು ಎಂಬುದನ್ನು ಕೇಳುತ್ತೇನೆ. ಅನ್ನಪ್ರಾ ರೈಸನಾನ್ ಅಫಿಸರ್ (liaison officers) ಎಂದು ನೇಮಕ ಮಾಡಿದ್ದು. ಅವರ ಏಂಬುಂ ಕ್ಯಾಲಿಫಿಕೆಷನ್‌ನ್ ಅಗ್ರಿಕಲ್‌ಪರ್ ಗ್ರಾಜ್ಯೂಯ್‌ಎಂಟ್‌ಸ್ ಆಗಿರಬೇಕು. ಇವರನ್ನು ಕಾಫಿ ಬೋಡ್‌ಎಸ್‌ನಲ್ಲಿ ಚೈನಿಂಗ್‌ ಕೊಟ್ಟು ತಯಾರಾಗಿ ಪಾಕ್‌ಕರ್ ಕರ್ ಎಕ್‌ವಿಂಡ್‌ಯಾನ್‌ಸ್ ಪಡೆಯುವದಕ್ಕೆ ತೂರಿಡಲಿಲ್ಲ ಹ್ಯಾನಿಗ್ ಕೊಡುತ್ತಾರೆ. ಪಾಕ್‌ಕರ್ ಚೈನಿಂಗ್‌ ಅದ ಮೇಲೆ ಇವರು ಸೂನಾ ಕಾಫಿ ಬೋಡ್‌ಎಸ್‌ನಲ್ಲಿ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಹೇಗೆಗೂತ್ತಾರೆ. ಬೆಳ್ಳಿಬ್ಳಿ ಅಫಿಸರ್ ಕ್ಯಾಕ್‌ಎಂಟ್‌ನಾಲ್ಲಿ ಒಂದು ಸಬಾರ್‌ಡಿನ್‌ಎಂಟ್‌ ಗಳನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಾರೆ. ಈ ರೈಸನಾನ್ ಅಫಿಸರ್ ಕ್ಯಾಕ್‌ಎಂಟ್‌ ಇರತಕ್ಕ ಈ ಜನರು ಕೂಡ ತನ್ನಾಗಿ ತರದೆಕ್ಕು ಆಗಬೇಕು. ಈ ರೀತಿ ಬೇರಾಗಿ ನುಂತ ಜನರು ಒಕ್ಕೆ ತೂರಿಡವರು ರಾಲ್ ಹೆಚ್ಚು ಕಾಫಿ ಬೆಳೆಯಲು ತಯಾರಿ ಮಾಡಿದ್ದು. ಕಾಫಿ ಬೇರೆ ಹೆಚ್ಚೆ ಹಕ್ಕಾಯಿತು. ಇದೇ ರೀಲ್-ಯಾಗಿ ಹೆಚ್ಚು ಅಹಾರ ಬೆಳೆಯಾದ ಬಗ್ಗೆ ಈ ಪಡ್ಡತಿಯನ್ನು ಅನುಸರಿಸಬಹುದು. ಗ್ರಾಮ ವ್ಯವಹಾರಗೆ ಯೋಗ್ಯ ಕ್ಯಾಲಿಫಿಕೆಷನ್‌ನ್ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಅವರಿಂದ ಯಾವ ಕೆಲಸ ನಿರ್ಣಯಿಸುತ್ತೇವೆಯೋ ಅದು ನಿಡವಾಗಿಯೂ ಸಿಕ್ಕುವಾದಿಲ್ಲ. ನಾನು ಹೇಳುವದೇನೆಂದರೆ, ಕೆಲವು ಗ್ರಾಮ ವ್ಯವಹಾರ ಮೇಲೆ ಒಬ್ಬ ಅಗ್ರಿಕಲ್‌ಪರ್ ಗ್ರಾಜ್ಯೂಯ್‌ಎಂಟ್ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಇರದೇನು. ಒಂದು ತಾಳ್ಳುಕಣ ಜವಾಬಾಡಿ ಅವಿಗೆ ಕೊಟ್ಟು ರೆವೆನ್ಯೂ ಪಡೆಯಾಯಾದ ಬಗ್ಗೆ ಇರತಕ್ಕ ಅನುಭವ ನಾರಂಧರ್ತ ಗ್ರಾಮಸ್ಥರಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಾರವಾಗುವುದು. ಹೆಚ್ಚು ರೈಸರ್ ಹೆಚ್ಚು ಗೊಟ್ಟಿರ ಉಪಯೋಗಿಸುವುದರಿಂದ ಅಂದರೆ ವರದರಘ್ಯ ಬೆಳೆ ಬೆಳೆಯಲು ಬುತ್ತದೆ. ಸಾಮಾನ್ಯ ರೈತನು ಅನುಸರಿಸತಕ್ಕ ಕ್ರಮ ನಾನು ಅನುಸರಿಸಿ ಗೊಟ್ಟಿರ ಮಾತ್ರ ತುಂಬಿ ಹಾಕಿದ್ದೀರಿಂದ ದೆಬ್ಬಿಲ್ ಕಾಪ್ ತೆಗೆದೆ ಅನುಭವ ನಾಗೆ ಇದೆ. ಅದುವರಿಂದ ಅಗ್ರಿಕಲ್‌ಪರ್ ಗ್ರಾಜ್ಯೂಯ್‌ಎಂಟ್ ಕ್ಯಾಕ್‌ಎಂಟ್‌ನಾಗೆ ರನ್ ಕೊಟ್ಟು ತರಬೇತಿಗೊಳಿಸಬೇಕಿಂದು ನಾನು ಸರಕಾರಕ್ಕೆ ಸೂಚಿಸುತ್ತೇನೆ. ಹೆಚ್ಚು ಶ್ರಮಾಳಿದಲ್ಲಿ ಗೊಟ್ಟಿರ ಉಪಯೋಗಿಸುವುದಿಂದ ಬೆಳೆ ದೀಗುಣಿತ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಿದೆ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

ಇನ್ನು ಕುಡಿಯಾವ ನೀರಿನ ವಿಚಾರ ಒಂದು ವಾತಾ ಹೇಳಲು ಇಷ್ಟುಪಡುತ್ತೇನೆ. ಗ್ರಾಂಡ್ ವಾಟರ್ ಎಲ್ಲಾಲ್ಲಿ ಇದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಇನ್‌ಪೆಸ್‌ಗ್ರೇಂಡ್‌ನ್ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಈ ವರಗೆ ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಈ ವರ್ಷ ಈ ಕೆಲವ ಹೆಚ್ಚು ಅನ್ಯಾಯಿಂದ ಮಾಡಿದ್ದೀರಿ ಎಂಬುದನ್ನು ಕೇಳಿ ನಂತಹವೆಷಣತಕ್ಕೆ ಇನ್‌ನೇನೆ. ಜಿಯರಾಜಿಕಲ್ (Geological) ಡಿಪಾರ್ಟ್‌ಮೆಂಟರವರು ಈ ಬಗ್ಗೆ ಒಂದು ಸ್ಟೀಲ್ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ ಎಂದು ಕೇಳುತ್ತೇನೆ. ಬೋರ್‌ವೆಲ್ಸ (Bore-wells) ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಮಾಡಿರೆ ಅನು-ಕಾಲವಾಗುತ್ತದೆ. ಒಂದೇ ದಿವಸದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಬೋರ್‌ವೆಲ್ಲ ಪ್ರಕಾರ ಮಾಡತಕ್ಕ ಈ ಮಾಣಿಕರಿ ಕೆಲವು ಕಡೆ ಮಾಡುವಂಥಾ ಬೋರ್‌ಪರ್ ಹಿತನ್ ಪರದೇಶದಲ್ಲಿ ಉಜ್ಜೀವಿಸಿ ಬಾರಿ ಮಾಡುತ್ತದ್ದಾರೆ. ಅಂಥ ಮಾಣಿಕರಿಗಳನ್ನು ಪರದೇಶದಿಂದ ನಮ್ಮ ದೇಶಕ್ಕೆ ತರಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಇದಕ್ಕಾಗಿ ಭಾರಿನ್ ಎಕ್‌ಪೋಲೆಸ್‌ಬ್ರೆಂಡ್ ವರ್ಷ ಮಾಡುವುದು ನಷ್ಟವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಇಂಥ ಹಲವು ಮಾಣಿಕರಿ ಉಪಯೋಗಿಸಿ ಸಾವಿರಾದು ಬೋರ್‌ವೆಲ್ಲ ಗಳು ಆಗಿರಬೇಕಿದೆ. ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಶರಿಶೀಲನೆ ನಡೆಸಿ ಕೂಡಲ್ಲಿ ಕ್ರಮ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು ಎಂದು ಸೂಚಿಸುತ್ತೇನೆ. ಅನೇಕ ಕಡೆ

(ಶ್ರೀ ಬಿ. ಎಂ. ಮಂಜುನಾಥಯ್ಯ)

ಕರ್ನಾಟಕ ಒಣಿ ಕುಡಿಯುವ ನೀರಿನ ಅಭಾವವಂತಾಗಿ ಜನರು ಕಮ್ಮಪಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಆದುದರಿಂದ ಕುಡಿಯುವ ನೀರಿನ ಸಲುವಾಗಿ ಗ್ರಾಮಗಳಲ್ಲಿರೂ ಬೋಲ್ರ್‌ವೆಲ್ ಕೆಲಸವನ್ನು imported ಅಧುನಿಕ ಮಾಹಿತಿಗಳಿಂದ ಮಾಡಿಸಬೇಕು ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

ಇನ್ನು ಕೂನೆಯುದಾಗಿ ಕೇಡಗಿನಲ್ಲಿ ದ್ಯಾಮು ಕಟ್ಟುವ ವಿಚಾರ ಹೇಳಿ ನನ್ನ ಭಾಷಣ ಮುಗಿಸುತ್ತೇನೆ. ಮೊನ್ಯೆ ದಿನ ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರಾದ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಜನ್ಸ್ ಬಿಸ್ಟ್‌ನವರು ಕೊಡಗಿನ ಹಾರಂಗಿ ಮತ್ತು ಕಂಬದಕಡ ದ್ಯಾಮು ಕಟ್ಟುವ ವಿಚಾರ ಪ್ರಸ್ತಾಪ ಮಾಡಿ ಹೇಳಿದರು. ಹಾರಂಗಿ ದ್ಯಾಮು ಕಟ್ಟುವದನ್ನು ಕುಡಿಗಳಿಗೆ ಬದಲಾಯಿಸಿರುವುದಕ್ಕೆ ಕಾರಣ ಹೇಳಿದರು. ಮೈಸೂರು ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿಯು ಕೆಲವು ಕಾಫಿ ಪಾಲ್‌ಇಂಡರ್‌ಗಳ ಪ್ರಭಾವಕ್ಕಿಳಿಗಾಗಿ ಈ ರೀತಿ ಬದಲಾವಣೆ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆಂದು ಅಪಾದನೆ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಅವರ ಈ ಅಪಾದನಗೆ ಜವಾಬ್ದಿ ಕೊಡುತ್ತೇನೆ ಮತ್ತು ಇದರ ಹಿನ್ನೆಲೆ ನಾಭಯ ಮುಂದೆ ಇಡಲು ಇಪ್ಪತ್ತಪಡುತ್ತೇನೆ. 1960ನೇ ಇವಿಷಯಲ್ಲಿ ಈ ಯೋಜನೆಯ ಪ್ರಕಾರ ಕೊಡಗಿನಲ್ಲಿ ಕಂಬದಕಡ ಹೀಗೆ ರಾಜೇರಿ ನದಿಗೆ ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಕಟ್ಟುಬೆಕು ಮತ್ತು ಹಾರಂಗಿ ನದಿಗೆ ಹಡಧಾರ ಹತ್ತಿರ ಒಂದು ಕಟ್ಟುಬೆಕು ಎಂದು ಬಿಡ್ಡಿತು. ಸರ್ವ ಕೇಲನ ನಡೆದ್ದಾಗಿ ಕೊಡಗಿನ ಜನರಿಗೆ ಗೋತ್ತುಗಿ ಅವರು ಬಹಳ ಸಂಗರಾದರು. ಕೊಡಗು ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿದ್ದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ, ಅಗಿನ ಕೊಡಗು ಸರ್ಕಾರದವರು ನಿಶ್ಚಯ ವಾಳಿದಂತೆ ಹುದಗೂರು ಎನ್ನುವ ನ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಕಟ್ಟೆಯಾಸ್ತು ಕಟ್ಟುಬೆಕೆಂದು ಕೊಡಗು ಸರ್ಕಾರವು ಅಗಿನ ಮೈಸೂರು ಸರ್ಕಾರವನ್ನು ಕೇಳಿದಾಗ, ಅದನ್ನು ಕಟ್ಟುವದರಿಂದ ಮೈಸೂರಿಗೆ ತೊಂದರೆಯಾಗು ತ್ತದೆ ಎಂದು ಹೇಳಿ ಅದನ್ನು ಕಟ್ಟುವದಕ್ಕೆ ಬಿಡಲ್ಪಿ. ಹಾಗೆಯೇ ಮಾದ್ರಾಸ್ ಸರ್ಕಾರದವರೂ ಪ್ರತಿಭಂಗನೆ ಮಾಡಿದರು. ಈಗ ಅದಕ್ಕಿಂತ ಬುಹತ್ ಕಟ್ಟೆಯಾಸ್ತು ಕಟ್ಟುವದರಿಂದ, ಎರಡು ಮೂರು ಕಡೆ ಕಟ್ಟುವುದರಿಂದ ನ್ಯಾಯಾದಿಗೆ ಬಿರುವ ನೀರಿಗೆ ತೊಂದರೆಯಾಗುತ್ತದೇಯೇ ಇಲ್ಲವೇ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಅಲ್ಲಿಇತ್ತನೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಕೊಡಗು ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿದ್ದಾಗ ಜನ್ಸ್ ನ್ಯಾಯಾದಿಕಟ್ಟೆಯ ನೀರಿಗೆ ತೊಂದರೆಯಾಗುತ್ತದ್ದು. ಕೇಡಗು ಮೈಸೂರಿಗೆ ಸೇರಿದಾಗ ಅಂತಹ ತೊಂದರೆಯಲ್ಲ. ಕೊಡಗನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಮುಖ್ಯಗಳಿಗಿರುತ್ತಾ ಚಿಂತೆ ಇಲ್ಲ ಎಂಬಂತೆ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಜನ್ಸ್ ಬಿಸ್ಟ್‌ನ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಇಲಾಖೆಯ ಮಾರ್ತಿಗಳಾಗಿ ಇದ್ದಾಗ ಹಾರಂಗಿ ಮತ್ತು ಕಂಬದಕಡ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ತೀಗಿದುಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ನಿಶ್ಚಯ ಮಾಡಿದರು. ಕೊಡಗಿನ ಜನರು ಬಹಳ ತಳಮಳಗೊಂಡು, ದೊಡ್ಡ ನಾಭಿ ಸೇರಿ ಒಂದು ನಿರ್ಣಯ ಮಾಡಿದರು. ಕೊಡಗನ್ನು ರಚ್ಚಿಸುವದಕ್ಕೆ ಕೊಡಗು ಸಂಪರ್ಕಿಂತಾ ಸಮಿತಿಯನ್ನು ಮಾಡಿ ಕೆಲವು ನಿರ್ಣಯಗಳನ್ನು ಪಾಠ್ಯ ಮಾಡಿದರು. ಕೊಡಗನ್ನು, ಗ್ರಾಮೀಣವಾದಕ್ಕೆ ಎಲ್ಲ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಕೊಡ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಆ ನಾಭಯಲ್ಲಿ ನಿಶ್ಚಯ ಮಾಡಿದರು. ಆ ನಾಭಿಗೆ ಇದೆ ಕೊಡಗಿನ ಎಲ್ಲಾ ಭಾಗಗಳಿಂದ ಜನ ಸೇರಿದ್ದಾರು. ಎರಡು ಮೂರು ಸಾರ್ವಿರ ಜನ ಸೇರಿ ಮಾಡಿದಂಥ ನಿರ್ಣಯ ಅದು. ಒಂದು ಮೇಮೂರಾಂದಂ ತಯಾರಿಪಾಡಿ ಕೊಡಗು ಸಂಪರ್ಕಿಂತಾ ಸಮಿತಿಯವರು ಇಂಡಿಯಾ ದೇಶದ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಿಗೆ ಕೊಟ್ಟಿರು. ಆ ವಾನವಿಯ ಕೆಲವು ಭಾಗಗಳನ್ನು ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರಿಗೆ ತಿಳಿಸುವ ಸಲುವಾಗಿ ಒದಬೇಕೆಂದು ಇಚ್ಛೆಪಡುತ್ತೇನೆ :

2-00 P. M.

“The heritage of Coorg of an advanced economy and social standards, has devolved on its imaginative hardy peasantry throughout history. Coorg was for centuries a separate State during the time of the Rajas and the British, who recognised its uniqueness, continued it as a separate province under a Chief Commissioner with an elected Legislative Council from 1924 onwards. From 1952 until 1st November 1956, it was a part 'C' State under a Chief Commissioner with an elected Legislative Assembly and a popular ministry running an efficient administration without any Central aid which drew the

observation of the States Reorganisation Commission at Chapter III, page 71, para 252 of its Report, extracted below :

'Of the nine part 'C' States, six have Legislatures and Ministries ; and of them only one, namely, Coorg, has been in a position to carry on so far, a reasonable system of administration without Central assistance.'

Over a long period of well-administered and popular Governments Coorg has developed certain characteristics peculiarly its own. Against this background the people of Coorg cannot but feel anguished at the prospect posed by the proposed danis which would irretrievably disrupt communications and intercourses, submerge and waterlog vast tracts of rich land cultivated and uncultivated, vivisect the district, impair conditions suited to prevailing types of agriculture, unsettle people and in fact destroy the very fabric of life so patiently built through years and fondly cherished."

[MR. SPEAKER in the Chair]

ಕಾಫಿ ತೋಟಗಳು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಅಬಿಪ್ರೇತ್ಯಾಗಿ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ 80-90 ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿ ತೆರಿಗೆ ಕೊಡುವಂಧ ಪ್ರದೇಶದ ಮುಖ್ಯಭಾಗದಲ್ಲಿ ಕರದೂರು ದ್ವಾರಂ ಕಟ್ಟಬೇಕೆಂದು ಮಾಡಿದರು. ಯಾವುದೇ ಕಾಡು ಮುಖ್ಯಾಗಿ, ಅದರಿಂದ ಸಾರಾರೂ ಎರೆ ಬೇರೆ ಕಡೆ ಸಾಗುವಳಿಯಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದರೆ ನಾವು ಅದಕ್ಕೆ ಅಡ್ಡಿ ಮಾಡುತ್ತಿರಲ್ಲ. ಕೊಡಗು ಸರ್ಕಾರ ಇದ್ದಾಗಲೂ ಕೂಡ ಒಂದು ಕಟ್ಟಿ ರಚಿತರಿಗೆ ನೀರು ಕೊಡಬೇಕು ಎಂದು ನಿಶ್ಚಯ ಮಾಡಿದರು. ಕೊಡಗು ಮತ್ತು ಅರಕಲ ಗೂಡಿನ ನೇರಹೊರೆಯ ಗ್ರಾಮಗಳಿಗೂ ನೀರು ಹೋಗುವಂತೆ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಅವರೇ ನಿಶ್ಚಯ ಮಾಡಿದರು. ಕಾಗುರಾದರೂ ಕೂಡ ಸರ್ಕಾರದವರು ಯೋಜನೆ ಮಾಡುವಂತೆ ಕಾಶಾಲನಗರ, ಫಿರಾಯಕಟ್ಟಣ, ಅರಕಲಗೂಡು ಕಡೆಗೆ ನೀರು ಹೋಗುವುದಕ್ಕೆ ಹರಡಿಸಿಲ್ಲೇ ದ್ವಾರಂ ಕಟ್ಟಿ ಬೇಕೆಂದು ಏಕ ಹಳ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ ಎನ್ನುವುದು ನೋಟಿಗೊಂಡಿದೆ. ಇದರಿಂದ ಕೊಡಗಿನ ಜನರು ತಾಂಬ ತಳವಾಗಿಗೆಳ್ಳಿತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಕೊಡಗು ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿದಾಗ ಇಂಥ ಸಮಸ್ಯೆ ಬಂದಿದ್ದರೆ ಕೊಡಗಿನವರು ಇಂಥ ಕಟ್ಟಿ ಕಟ್ಟಿ ಬಹುತ್ತೀರೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಯೋಜನೆ ಮಾಡ ಬೇಕು. ಕೊಡಗಿನ ಜನಕ ದಿಂದ ಗೆತ್ತಂತ ನೇರರೂ ಅವರ ಅದೇತ್ವದನ್ನು ಒಟ್ಟಿಗೆ ಕಣಾರ್ಚಿಕಕ್ಕೆ ನೇರಿದರೆ ಇನ್ನೂ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಬಾಳಿಕುದೂ ಎಂದು ಹೇರಿದರೇ ಹೊರತು, ಮೈಸೂರಿಗೆ ಸೇರುವುದರಿಂದ ಹೀಗ ಕಟ್ಟು ಹೋಗುತ್ತೇವೆ, ಮೈಸೂರಿಲ್ಲಿ ದೇರ್ಕಿಸ್ತೇ ಸೇರಿದರೆ ಇದೇ ಕೊಡಗು ಮುಖ್ಯ ಮಾರ್ಪಿರಾಂಡ್ ಗಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ತಿಳಿದಿದ್ದರೆ ಬಂದಿತವಾಗಿ ಕೊಡಗು ಮೈಸೂರಿಗೆ ಸೇರುವುದಕ್ಕೆ ಒಷ್ಟುತ್ತಿರಲ್ಲ. ಕೊಡಗು ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ಇದ್ದಿದ್ದರೆ ಅದು ಯಾವ ಪ್ರಗತಿಗೆ ಬರುತ್ತಿರುತ್ತದೆ ಎನ್ನುವ ವಿಕಾರವನ್ನು ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ತಿಳಿನಬೇಕು ಎಂದು ಜನರು ಪರಾಪ್ರಾಪ್ತಪಟ್ಟು ಕೊಂಡು ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

ಶ್ರೀ ಎಚ್. ನಿದ್ದುಲೀರಾವ್.—ಬಹಳ ಸುಖವಾಗಿ ಇರುತ್ತಿದ್ದೀರಿ ಬೇರೆ ಇದ್ದಿದ್ದರೆ !

ಶ್ರೀ ಜಿ. ಎಂ. ಮಂಜುನಾಥಯ್ಯ.—ಅದನ್ನು ಪ್ರತಿಯೋಬ್ಧಿ ಕೊಡಗಿನವನೂ ಮನಗಳಿದಾನೆ. ನಾವು ಶ್ರೀಮಾನ್ ನಿಜಲಂಗಪ್ರವರಿಗೆ ಮನವಿ ಮಾಡುವಾದು ಕೂಡ, ಕೊಡಗನ್ನು ಮೈಸೂರಿಗೆ ಸೇರಿಸಿಕೊಂಡಿರಿ. ಆಗ ನಾವು ಮುಖ್ಯಾಗಿ ಹೋಗುತ್ತೇ ಇರುವಾಗ ಸಮ್ಮುಖ ನಹಾಯಿಕ್ಕೆ ಯಾರೂ ಬಿಧಾವುದಿಲ್ಲವೇ ಎಂದು ಹೇಳಿತ್ತದ್ದೇವೆ. ಕೊಡಗು ಮೈಸೂರಿಗೆ ಸೇರಿರೆಕಂಬಿ ವಿಭಾರದಲ್ಲಿ ಮಹತ್ವಾತ್ಮ ವಹಿಸಿದವರಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಮಾನ್ ನಿಜಲಂಗಪ್ರವರಿಗೆ ಸೇರಿದರು. ಅವರು ಆಗ ಸಮ್ಮುಖ ರಕ್ಷಣೆಗೆ ಬರುತ್ತೇಕು. ತಿಬಿಗೆ ಸಮ್ಮುಖ ಮನವಿಯನ್ನು ರಾಘ್ವಾಧ್ಯಕ್ಷರ ಮುಂದೆ ಮತ್ತು ಪ್ರಥಾನ ಮುಂತಿರು ಮುಂದೆ ಇಟ್ಟದ್ದೇವೆ. ಶ್ರೀಮಾನ್ ರಾಲ್ರಿಬಹದ್ದೂರ್ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳು ಮಾಂಗಳೂರಿಗೆ ಬಂದಿದ್ದಳ್ಲಿಗೆ ಒಷ್ಟುತ್ತೇವೆ. ಹೋಗಿ ಅವರಿಗೂ ಮನವಿಯನ್ನು ಪಲ್ಲಿಸಿದ್ದೇವೆ. ಇಪ್ಪಗಳೆಲ್ಲವರ ಪರಿಣಾಮವು ವಾರಿ ಇಂಡಿಯಾ ಸರ್ಕಾರದಿಂದವರು, ಕೊಡಗಿನವರು ಬಹಳ ಗ್ರಾಮಾಚ್ಚಿದ್ದಾರೆ, ಇದರ ವಿಕಾರ

(ಕ್ರೀ. ಪಿ. ಎಂ. ಮಂಂಜುನಾಥಯ್ಯ)

ಮೇನು ಎಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿಯಬೇಕು, ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಪುನರಾರೋಡನೆ ಮಾಡಿ ಎಂದು ಮೇನುಸಾರು ನಿರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಬರೆದರು. ಕೇಂದ್ರದ ನೀರಾವರಿ ಮಂತ್ರಿಗಾಳಾದ ಕೆ. ಎಲ್. ರಾವ್ ಅವರೇ ಸ್ವತಃ ನೇರ್ಡಿ ವಿಚಾರವನ್ನು ತಿಳಿದು ತೋಳುವುದಕ್ಕೆ ಬಂದರು. ಅವರ ಮಾನಸಿಗೆ ನಾವು ಹೇಳಿದ್ದೀ ನರಿ ಎಂದು ತೋರಿ ಕಟ್ಟಿರುವು ಇಂಥಿಂಥೀ ಕಟ್ಟಿಬೇಕೆಂದು ಅವರು ನಿಶ್ಚಯ ಮಾಡಿವಾಗಿ, ಎತ್ತರ ಜಾತ್ಯೀ ಇರಬೇಕು ಎಂದು ಸ್ತಾಪಿಸಿ ಮಾಡಿದಾಗಿರೆ. ಕೊಡಗು ಬೇರೆ ಇದ್ದಾಗ ಅಲ್ಲವೆ ಇಂಜಿನಿಯರು ಗಳು ಪರಿಷ್ಕೆ ಮಾಡಿ ಹರಡಾರಿನ ಬಳಿ ಕಟ್ಟಿ ಕಟ್ಟು ಪುದಕ್ಕೆ ನ್ನಿಂದ ನರಿ ಇಲ್ಲ ಎಂದು ನಿಶ್ಚಯ ಮಾಡಿ ದ್ವಾರೆ. ನಾವು ಮೂವೊರಾಂದಂಣಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲವನ್ನೂ ಹೇಳಿದ್ದೇವೆ. ಈಗ ನಿರ್ಕಾರದವರ ಕಟ್ಟಿಕಟ್ಟುವು ದಕ್ಕಿ ನಿಶ್ಚಯ ಮಾಡಿರುವುದು ಉತ್ತಮವಾದರೆ ನ್ನಿಂದ ಎಂದು ತಜ್ಜರು ಎಲ್ಲರಿಗೆ ಹೇಳಿತ್ತದ್ವಾರೆ. ಈ ಕಟ್ಟಿಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿ ಶಾಲಾನಗರ, ಹೆಚ್ಚಿನಾದಿಕ್ಕೆ ಎಲ್ಲಿಲ್ಲ ನೀರು. ಬೇಕೋರೆ ಅಲ್ಲಿಗೆ ನೀರು ಕೊಡುತ್ತೇವೆ ಎನ್ನುವ ಭರವಸಯನ್ನು ನಿರ್ಕಾರದವರು ಕೊಳ್ಳುತ್ತೇವೆ ವಿಶಿಕ್ಕೊನ್ನೇರು ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಮಾನ್ಯ ನಿರ್ವಹಣೆ ಹರಡುತ್ತಾರೆ ಅಗಬೇಕು ಎಂದು ಹಣ ಹಡಿಯುತ್ತಿದ್ದಾರೆ ಎನ್ನುವುದು ಗೊತ್ತಾಗುವುದಿಲ್ಲ. 20-30 ಸಾವಿರ ಎಕರೆ ಹೆಚ್ಚು ಜೀವಿಸುವ ಸಾಗುವಳಿ ಆಗುತ್ತದೆ ಎನ್ನುವುದು ಇದರ ಕೊಡಗಿನಲ್ಲಿ ಆಗುವಂತ ಸಾಪ್ನೇಹಿಂಘಣಿ ಲೆಕ್ಕಕ್ಕೆ ಬಿರುವುದಿಲ್ಲವೇ ಎಂದು ಕೇಳಬೇಕಾಗಿದೆ. ಕೊಡಗಿನವರ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಎಂಬೇ ಹದಿನ್ನಿಂದೂ ಕಾಡಿ ಹಿಂಂತೆ ಇಲ್ಲ, ಅವರೂ ಹಾಜಾದರೂ ಹಿಂತಯಿಲ್ಲ, 20 ಸಾವಿರ ಎಕರೆ ಹೆಚ್ಚಿ ಬೇಕಿಕಡೆ ಸಾಗುವಳಿಯಾದರೆ ನಾಕು ಎನ್ನುವ ದ್ವಾರ್ಪಿತ ಬೇಸುರು ನಿರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಇದರೆ, ಕೊಡಗು ಮೇನುಸಾರು ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಇರುವುದಿಲ್ಲ, ಬೇಕೆರೆ ಹೊಗ್ಗುತ್ತೇವೆ, ನಮ್ಮುದಾರಿ ನಾನ್ನಾದು, ನಿಷ್ಣು ದಾರಿ ನಿವ್ಯಾದು ಎನ್ನುವ ಜೆಜುವಳಿ ಒಂದಿಕೆ ಜನರು ಒಷಿಸುತ್ತಾರೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಈ ನಿರಂಭಾದಲ್ಲಿ ಹೇಳಬೇಕಾಗಿದೆ. ಇದು ಹಿಂದೆಯೇ ಆಗುವ ನಿಂಬವಿತ್ತು. ಈ ಎಷ್ಟುವರು ಪರಾಯಾರೋಡನೆ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ್ದಂತ ಸಾವಾರಾರು ಜನರು ಅಡಕ್ಕೆ ಒಷಿಗೆ ಕೊಳ್ಳಿದ್ದರು ಈಗ ನಿನ್ನಿಂದಲುವ ವೇಷೊರಾಂದಂ ಪ್ರತಿಗಳನ್ನು ಈ ಸಫರು ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರುಗಳಿಗೆ ಹಂಡಬೇಕೆಂದು ಇದ್ದು. ಅದರೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಪ್ರತಿಗಳು ಇಲ್ಲದೆ ಇರುವುದರಿಂದ ಇನ್ನೊಂದು ಅಧಿವೇಷನ ಸೇರಿದಾಗ ಹಂಡುತ್ತೇನೆ. ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬಿರೂ ದಯಿಲಿಷ್ಟು ಅದನ್ನು ಹರಾವಿತ್ತಿಸಿ ಕೊಡಗಿನ ಜನರು ಬೇಕೆರೆ ಹೊಗ್ಗಬೇಕು ಎನ್ನುವ ಮಾನೋಭಾವ ಅ ಜನರಲ್ಲಿ ಬೆಳ್ಳಿದು ಹಂಗೆ ಮಾನುಸಾರು ನಿರ್ಕಾರ ನೇರಿಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು ಎಂದು ನಾನು ತಮ್ಮಲ್ಲಿ ಮನವಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ನನ್ನ ಭಾಷಣವನ್ನು ಮಾನಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಶ್ರೀ ಕೆ. ಎನ್. ಸಂಗನಗ್ರೇಡ ಪರಾಗ್ರೋಡ (ಲಂಗನುಗೊರು)—ಸಾರ್ತ್ಯ ಸಭಾಪತಿಗೇ, ನಾನು ಅಯ್ಯವ್ಯಯಿದ ಮುಂಗಡದ ಪತ್ರದವೇಲೆ ಚರ್ಚೆಯಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸುತ್ತಾ ಸರಕಾರದ ಗಮನಕ್ಕೆ ಕಲ್ಪಿಸಿದು ಸೂಕ್ತ ಸಲಹೆಗಳನ್ನು ತ್ತೇನೆ. ಮಾಟೆ ಅಂಗಳಲ್ಲಿ ಅರ್ಥಿಕ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಮಂಗಡ ಪತ್ರದವನ್ನು ಮಂಡಿಸಿ ಸರೋಹನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಎಂದು ತಿಳಿನಿಸಿ ಕೊಗೆ ಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ, ಮೇಲೆ ಅಂಗಳನಲ್ಲಿ ಅಧಿವೇಷನ ಸೇರಿದಾಗ ಕಳವಳಕಾರಕ ಸನ್ವಿಷ್ಟ ನಮ್ಮುದಿರಿಗೆ ಬಿಂದಿತು. ಅದರೆ ವೇಸ್ಟ್ ನಮ್ಮುದಿ ಅರ್ಥಿಕ ಸಂಪರ್ಕ ಹೇಳಿಕೆ ಕೊಳ್ಳಿಸಿದರೆ ಜನರಿಗೆ ತ್ವರಿತಾಗಿದೆ ಎಂದು ಹೇಳಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಸಂತೋಷಪಾಗಾಗಿತ್ತದೆ. ಹೊದಲು ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾದಿಕಾರಿ ಕೇಂದ್ರ ಸರಕಾರ ದಿಂದ 34 ಕೊಣೆ ರೂಪಾಯಿಗಳ ಹಣ ನರೆಸಿ ಸಿಕ್ಕುಪುದರಿ ಜೀತಿಗೆ ಇನ್ನೂ 2 ಕೊಣೆ ದೊರೆಯುವದೆಂದು ತಿಳಿಸಿರುವುದರಿಂದ ಒಟ್ಟು 36 ಕೊಣೆ ಬಿರುತ್ತದೆಂದು ಹೇಳಿರುವುದು ಮಾತ್ರ ಮುಂಗಡ ಪತ್ರದಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ವ್ಯತ್ಯಾಸವಾದದೆ ಯಾವ ಯೋಜನೆಯನ್ನೂ ಬಿಂದಾಯಿಸದೆಯಾದೂ ಬಿಜೆಟ್‌ನ್ನು ಬಿಜೆಟ್‌ನ್ನು ಬಿಂದಿರಿಸಿದೆ. ಅದಕಾಗ್ಗೆ ಅರ್ಥಿಕ ಸಂಪರ್ಕನ್ನು ಅಭಿನಂದಿಸುತ್ತೇನೆ.

[MR. DEPUTY SPEAKER in the Chair]

ಶ್ರೀ ಪ್ರಸಂಗದಲ್ಲಿ ನಮ್ಮು ಬಿಜೆಟ್ ಒಂದು ಪ್ರಗತಿಪರವಾದ ಬಿಜೆಟ್‌ನ್ನು ನಾನು ಹೇಳಿತ್ತೇನೆ. ಒಂದುರಾಯನ ಕಾಲದಿಂದ ನಡೆಯಬಂದ ಲಾರ್ಯಾಂಡ್‌ರೆಫಿನಿನ್ ಹೇಳಿ ಪದ್ದತಿಯನ್ನು ತೆಗೆದುಹಾಕಿ ಭ್ರಮಿಸಿದ್ದಾಗಿ ಅರ್ಥಿಕ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಒಂದು ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳಿದ್ದಾರೆ. ಇದು ಶಾಫ್ಟ್‌ನಂಕೆತ್ತಿರುವುದಿಂದ ಇದ್ದಿಹಾಗೆ. ಕಾರಣ ಭೂ ಕೆಂದಾಯಿದ ಪದ್ದತಿಯನ್ನು ತೆಗೆದುಹಾಕಿ ಬಿಜೆಟ್‌ನ್ನು ಮಾನುಸಿದುಹಾಕಿದೆ. ಅದರೆ ಶ್ರೀ ಪ್ರಸಂಗದಲ್ಲಿ ಕಲ್ಪಿಸಿದು ಅಂಶಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಿದೆ. ಕೆಲವು ಮಿತ್ತರು ಮಾತ್ರ ನಿರ್ದಸ್ಯರು ತಂಕೆಹಾದಿಪಾಗಿ ಜಿಜಾನು ಕೆಂದಾಯಿ ವಿಜಾವಾದುವಾಗ ಅಗ್ರಿಕಲ್ಚರ್

ಇನ್‌ಕಂಟ್‌ಕ್ರೋಕ್‌ಹಾಕದೆ ಅವಾಯಿ, ತೊಂದರೆ ಅಗಬಹುದು ಎಂದು ಶವ್ವಿವಾಗಿ ಹೇಳಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಅಗ ಪ್ರಚಾರಪ್ಲಾರುವ ಅಗ್ರಿಕಲ್‌ರಲ್ ಇನ್‌ಕಂಟ್‌ಕ್ರೋಕ್ ನೇರೆಡಿದರೆ ಯಾವ ರೈತನಿಗೆ ಇನ್‌ಕಂಟ್‌ಕ್ರೋಕ್ ಅಫೀಸಿನಿಂದ ನೇರೆಣಿಸು ಬಿರುತ್ತದೆಯೇ ಅವನು ಪಡುವ ಕಷ್ಟ ನೇರೆಡಿದರೆ ಇನ್‌ಕಂಟ್‌ಕ್ರೋಕ್ ಹೇರಿದರೆ ರೈತರಿಗೆ ಯಾವಿಧವಾದು ಲಾಭವೂ ಅಗುವದಿಲ್ಲ, ತೊಂದರೆ ಯಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ಧಾರಾಳವಾಗಿ ಹೇಳಬಹುದು. ಹೊದಲಿಗೆ ಅನಿಸ್ಟೋಂಟ್ ಕರ್ಮಾಣವರಿಗೆ ಅಥವಾ ನಬ್ದಿವಿಜಾ ಅಫೀಸರಿಗೆ ಅಗ್ರಿಕಲ್‌ರಲ್ ಇನ್‌ಕಂಟ್‌ಕ್ರೋಕ್ ಕೆನ್‌ನ್‌ನ್ ಹೆಚ್‌ನಲುವಾದುವ ಅರ್ಥಕಾರವಿತ್ತು, ನಂತರ ಈ ಇವರ್‌ಗಳಿಂದ ಕಮ್‌ಫಿ ಯುರ್ ಕ್ರೋಕ್ ಅಫೀಸರಿಗೆ ಅಡಿಕಾರ ಕೊಣ್ಣನಂತರ ರೈತರಿಗೆ ಬಹಳ ತೊಂದರೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಒಂದೊಂದು ದಿವಿಜನ್‌ಗೆ ಒಬ್ಬ ರೋಗ ಅಥವಾ ಇಬ್ಬರೋ ಕರ್ಮಾಣಯುಲ್ ಕ್ರೋಕ್ ಅಫೀಸರಿಯಾತ್ಮರೆ, ಗುಲ್‌ಗ್ರ ದಿವಿಜನ್‌ನಲ್ಲಿ ಇಬ್ಬರು ಅಂಥ ಅಫೀಸರುಗಳಿಂದಾರೆ. ಬಿಂಬಾರಿ ಮುಂತಾದ ದೂರದ ಸ್ಥಳಗಳಿಗೆ ಜನರು ಹೊಗಿ ಅರ್ಥಕಾರಿಗಳನ್ನು ನೇರೆಡಿವುದಕ್ಕೆ ಹಾಗೂ ರಿಕಾರ್ಡ್‌ ಕಾಂ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಖಚಿತ ವಾದದಿಂದು. ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ಅಧಿಕಾರಿ ಪರೋಕ್ಷವಾಗಿ ಇದರಿಂದ ರೈತರು ಹಣ ತರುವಂತೆ ಮಾಡಬಾರದಿಂದು ವಿನಂತಿ ವಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ.

ಎರಡನೇಯವಾಗಿ ಭೋ ಕಂದಾಯ ವಜ್ಜಾವಾಡಿದರೆ ನಾಲ್ಕುವರೆ ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿ ಕಡವೆಯಾಗಬಹುದೆಂಬ ಅಂದಾಜಿದೆ. ಅದೇನೇ ಇರಲಿ, ಅದನ್ನು ಸರಕಾರ ಜಂಟಿಸಿದಂತೆ ರಾಷ್ಟ್ರದೇ, ಅರ್ಥಿಕ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಪಾನವಿನೇರ್ಲಿಧವನ್ನು ತೆಗೆಯುವ ವಿಷಯ ಹೇಳಿದರು. ನಿಷಿವಾಗಿಯೂ ಪಾನವಿನೇರ್ಲಿಧ ಕಾರ್ಯ ಯಿತ್ತಿರುತ್ತಾಗಿಲ್ಲ, ಇದು ಎಲ್ಲರೂ ಒಷ್ಟುವೇ ಎಷ್ಟು. ಅದು ಯಾತ್ಸಿಯಾಗದಿರುವುದಕ್ಕೆ ಅನೇಕ ಕಾರಣಗಳಿರಬಹುದು. ಪ್ರತಿಯೇಬ್ಬಿರಿಗೂ ಕುಡಿಯುವ ಜಂಟಿಯಿದೆ. ಕೆಂಪು ಮಾದುವಷ್ಟು, ಮುರಿಯುವವರು ಹಾಗೂ ತಪ್ಪಿತನ ರನ್‌ ದಂಡಿಸುವವರು ಮುಂತಾದವರೆಲ್ಲರೂ ಕುಡಿತೆಂಬ ರೋಗದಿಂದ ನರಭೂತಿದ್ದಾರೆ. ಹೇಗೆಲುವಾಗ ಪಾನ ನಿರೋದವನ್ನು ತೆಗೆದುಹಾಕಿದರೆ ರೈತರಿಗೆ ಒಕ್ಕೆಯಿದನ್ನು ಮಾಡಿದಂತಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಪಂಗಡಲ್ಲಿ ಪಾನವಿನೇರ್ಲಿಧವನ್ನು ತೆಗೆದರೆ ಸರಕಾರಕ್ಕೂ ಇದರಿಂದ ಸಾಕಾರಬ್ಧ್ಯ ಹಣ ಬಿರಬಿಕ್ಕಿದ್ದು, ಹೊದಮೆಲೆಲು ಸಾಧಾರಣವಾಗಿ ವರ್ಷಕ್ಕೆ 4-5 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗಳ ವರಮಾನ ಬಿರಬಿಕುದು. ನಂತರ ಏದು ಅಧಿಕ್ರಾ ಅರು ಪರಿಸರಗಳ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ 15 ಕೋಟಿಯಿದರಿಗೆ ಹೇಳಬಹುದು. ಹಂಡೆ ಹೇಡರಾಬಾದ್ ರಾಜ್‌ದ್ವಾರೆ ಸರಕಾರದ ಉತ್ತರ್ತಯಲ್ಲಿ ಅರ್ಥ ಕೇವಲ ಅಭಿಕಾರಿ ಬಾಬಿನಿಂದರೇ ಬಿರುತ್ತಿತ್ತು. ಈ ದ್ವಾರ್ಪಿಯಿಂದ ಹೇಳುವುದಾದರೆ ನಮ್ಮ ಸರಕಾರ ನಂಪುಣಿಂಬಾರಿ ಪಾನವಿನೇರ್ಲಿಧವನ್ನು ತೆಗೆಯುಬೇಕು.

ಅದ್ದಿತದ್ವಾರೆ ಕೂಡ ಅನೇಕ ರೀತಿಯಿಂದ ಉತ್ತಾತ್ಮಾವಾದುವುದಕ್ಕೆ ಏಿತ್ಯಾಯಿ ವಾದುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯಿದೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ನಮ್ಮಲ್ಲಿಗ್ರ 4 ದಿವಿಜನ್‌ಗಳಿಂದ ಪ್ರಯೋಜನಿಸ್ತಿಲ್ಲ ಎಂದು ನಿಷ್ಕೂರವಾಗಿ ಹೇಳಬೇಕಾಗಿದೆ. ಇದು ಸುಕಾರ ಬಳಿ ಅನೆಯನ್ನು ಸಾಕಿದೆತಿದೆ ಎಂದರೂ ತಪ್ಪಾಗಿ. ಅನಿಸ್ಟೋಂಟ್ ಕರ್ಮಾಣವರಿ ವ ತಪ್ಪಿಡಿತ್ಯಾಟಿ ಕರ್ಮಾಣನು ಬಿರುತ್ತದೆಯಿಂದ ನಿಷ್ಕಿರಿಯುಣಿಗೆ ಅಧಿವಾ ಮಂತ್ರಿಗಳಿಗೆ ಕಳಿಸುವುದು ಅವರ ಕೆಲಸವಾಗಿದೆ. ಇದನ್ನು ತಪ್ಪಿಟಿ ತ್ವರಿತವಾಗಿ ಈ ಬಳಿ ಅನೆಯನ್ನು ತೆಗೆದುಹಾಬೇಕು. ದಿವಿಜನ್ ಕರ್ಮಾಣವರ ಹುದ್ದೆಯನ್ನು ರದ್ದು ವಾಡಬೇಕು.

ಇನ್ನೊಂದು ಸೂಚನೆ. ಇನ್ನಾಂತಿರದೆತೆ ಇರಾಬೀಯನ್ನು ಬಾಯಿಂಬಾಡಿ 3-4 ವರ್ಷಗಳಾಗಿವೆ, ಅಗ 15 ಅನ್ನೆ ಕೆಲನ ಪೂರಣವಾಗಿದೆ, ಉಳಿದಿರುವ ಕೆಲನವನ್ನು ಸಂಬಿಂಧಪಣ್ಟಿ ದೆವ್ಯಾಟ ಕರ್ಮಾಣವರಿಗೆ ಅಧಿವಾ ಇತರ ಅರ್ಥಕಾರಿಗಳಿಗೆ ಪಹಿಸಿದರೆ ಅ ಬಾತೆಯನ್ನು ವಜ್ಜಾವಾಡಿ ಖಚಿತನ್ನು ಗುಳಿತಾಯಿಂದಬುದು. ಈ ದ್ವಾರ್ಪಿಯಿಂದ ದಿವಿಜನ್ ಕರ್ಮಾಣವರ ಹುದ್ದೆ ಮತ್ತು ಇನ್ನಾಂ ರೆದ್ದು ಈ ಎರಡನ್ನೂ ತೆಗೆದರೆ ವರ್ಷಕ್ಕೆ 10 ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿ ಉಳಿಯುಬಹುದು.

ಇನ್ನು ಅಹಾರದ ವಿಚಾರ ಹೇಳುವುದಾದರೆ ಆಗಾಗೆ ಸಾಕಾರಬ್ಧ್ಯ ಉದ್ದೇಗ್ರಿಕಾರಕ ವಾತಾವರಣಿದೆ, ಹೆಚ್ಚಿಗಳ್ಲಿ ಮತ್ತು ತರ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಮತ್ತೆಯಾಗಿದರುವ ವಿಚಾರ ದಿವಿಜನ್ ಚಕ್ಕಿರ್ಯಾಗುತ್ತದೆ. ಪ್ರತಿ ದಿವಿನ ಅಹಾರ ಸಮನ್ಯೆ ಬೃಹದಾರಾರ ತಾಳುತ್ತದೆ. ಇದಕ್ಕೊನ್ನಾದರೂ ಉತ್ತಮ ಮತ್ತು ಶಾಶ್ವತ ಪರಿಕಾರವನ್ನು ಕಂಡುಹಿಡಿಯಬೇಕು. ನಾನು ಈ ಬಗ್ಗೆ ಕೆಲವೋಂದು ಸೂಚನೆ ಕೊಡುತ್ತೇನೆ. ಒಂದು ಕುಣಿಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಪಾರ್ಪಾನ್ಯತ ಕೊಡುವುದು, ವ್ಯವಸಾಯಾಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಗಮನಕೊಡುವುದು. ಆಗಾಗೆ ಸರಕಾರ ವ್ಯವಸಾಯಾಭಿವೃದ್ಧಿಗಾಗಿ ಬಹಳ ಕೆಲಸಮಾಡಿದೆ, ರ್ಯಾಂಡ್ ಜೆಲವರ್‌ಮೆಂಟ್ ಬ್ಯಾಂಕಿನ ಮೂಲಕ ಹೆಚ್ಚು ಸಾಲ ಕೊಡಲು ಅವಕಾಶ

(ಶ್ರೀ ಕೆ. ಎಸ್. ನಂಗನಗರ್ಡ ಪರಿಸರಾರ್ಥ)

ಮಾಡಿದೆ. ಕಿಡಿಮೆ ಬಡ್ಡಿಯಲ್ಲಿ ಬಾವಿಗೆ ರಲಕ್ಕೆ ಮತ್ತು ಬಡ್ಡಿ ಹಾಕಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಕ್ಕು ನರಕಾರ ಸೌಕರ್ಯ ಮಾಡಿ ಕಂಡ್ಡಿದೆ. ಅದರ ಆಗ ಕೂಡಿತ್ತು ಇರುವ ನಾಕರ್ಯ ನಾಲ್ಕು, ಇದರ ಪ್ರಮಾಣವನ್ನು ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚಿಸಿದ್ದೇನು. ನನ್ನ ಪ್ರಾಣಿಯವಾದ ಸಲಹೆ ಏನೆಡರೆ ಬಂಡಿಗಾಗೆ ಹೆಚ್ಚಿ ಹೆಚ್ಚಿಸಿಕೊಡಬೇಕು, ರ್ಯಾಂಡ್ ಡೆವಲಪ್ ಮೆಂಟ್ ಬ್ರ್ಯಾಂಟ್ ಮಾರುಕಟ ಹಂಚಿತ್ತಿರುವ ಹಣ ಬಂಡಿಗಾಗೆ ಬಿಂಬ ಕಟಿಸು ಹಣ ಕೂಡಿತ್ತು ಇದ್ದಾರೆ ಮತ್ತು ಅದಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚಿ ಬಡ್ಡಿ ಆಕರಣೆ ಮಾಡಿತ್ತಾ ಇದ್ದಾರೆ ಎಂದು ಗೊತ್ತಾಗಿದೆ. ಇಂದಿನು ನರಕಾರದವರು ಗಮನದಿಳಿಗೆ ಕೊಂಡು ಬಂಡಿಗಾಗೆ ಹೆಚ್ಚಿ ಮಹತ್ವದ ಕೂಡಬೇಕು ಮತ್ತು ಸೀರು ಶಾಖೆಯ ಶಕ್ತಿ ಮತ್ತು ಅದರ ನಾರ ಹರಿದು ಹೊಗೆದ ಹಾಗೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಈ ಬಂಡಿಗಾಗೆ ಬಹಳ ಮಹತ್ವದಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಪೆರೆ ಸಿಂಂಗಂಗೆ, ಎಪ್ಪು ಮಾತನ್ನೆನ್ನು ಕೂಡಾತ್ತಿರೋ ಅಕ್ಕೆ ಮಹತ್ವದಿನ್ನು ಇದಕ್ಕೂ ಕೊಳ್ಳು ಹೆಚ್ಚಿ ಹಣ ಕೂಡಿವಂತೆ, ರ್ಯಾತರಿಗ ಹೆಚ್ಚಿ ಹಣ ಸಿಕ್ಕಿವಂತೆ ಮಾಡಿ, ಅದಕ್ಕೆ ಕಿಡಿಮೆ ಬಡ್ಡಿ ಆಕರಣೆ ಮಾಡುವಂತೆ ಸರಿಯಾದ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ನರಕಾರದವರಿಗೆ ತಿಳಿಸಬಿ ಮುನ್ತಿನೆ.

ನೀರಾವರಿ ವಿಷಯ ಹೇಳಬೇಕಾದರೆ, ರಾಯಿಕೂರು, ಗುಳಿಗ್ಗು, ಬಿಜಾಪುರ ತಾ ಮಾಲು ಜೀಗಳಿಗೂ ಕ್ರಿಷ್ಣ ಮೇಲ್ರಿಂಡೆ, Upper Krishna ಯೋಜನೆ ಬಹಳ ಅವಶ್ಯಕವಾಗಿದೆ ಎಂದು ಹೇಳಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ರಾಯಿಕೂರು ಮತ್ತು ಬಿಜಾಪುರ ಜೀಗಳು ಯಾವಾಗಲೂ ಬಿರಾಗಾಲಕ್ಕೆ ಕೇರೂದಾಸಿಯಾದ ಜೀಗಳು. ವರ್ಷಕ್ಕೆ ನುಮಾರು 18-20 ಇಂಚು ಮಾತ್ರಾಗುತ್ತದೆ. ಅವಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿ ಮಾತ್ರ ಯಾವಾಗಲೂ ಬಿಡ್ಡಿಲ್ಲ. ಆ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಕ್ರಿಷ್ಣ ಮೇಲ್ರಿಂಡ ಯೋಜನೆ ಗುಲ್ಗಾರ್ ರಾಯಿಕೂರು ಮತ್ತು ಬಿಜಾಪುರ ಜೀಗಳೇ ನಾಡಿ, ಜೀವಾಳ, ಜೀವನದ ಉಸಿರು ಎಂದು ಹೇಳಿದರೆ ತಪ್ಪಾಗಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ. ಈ ಕುಷ್ಣಾ ಮೇಲ್ರಿಂಡೆಯು ಯೋಜನೆಯು ಬಗ್ಗೆ ನಾಕಾದಷ್ಟು ಜನ ಮಾನ್ಯ ನದವ್ಯರು ನರಕಾರದ ಲಕ್ಷ್ಯ ಸೆಳೆದಿದ್ದಾರೆ. ನಾನೂ ಕಾಂತ ಇದರ ಮಾತನ್ನೆ ಒಂತಿ ಹೇಳಲು ಬಯಸುತ್ತಿನೆ. ಈ ಯೋಜನೆ ಕಾರ್ಯಕರವಾದರೆ ನಾಧಾರಣೆ 14 ಲಕ್ಷ ಏಕರೆ ಸೀರಾವರಿ ಯಾಗುತ್ತದೆ. 2ಲಕ್ಷ ಎಕರೆ ಲಫ್ಝ್ ಇರಿಗ್ಬ್ರಾವ್ ಕೆಗೆ ಬಿರುತ್ತದೆ ಎಬಿದು ತಪ್ಪಿರ ಅಭಿವಾರ್ಯ. ಈ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ನರಕಾರ ಯಾವುದಾರಾಗಿ ರೀತಿಯಿಂದ ತೀವ್ರಗೊಮುಕೆಷ್ಟು ಇಂದನ್ನು ಕಾರ್ಯ ಗತ ಮಾಡಬೇಕು, ವಿಳಂಬಿ ಮಾಡಿದಷ್ಟೂ ಹಾನಿ, ರ್ಯಾತರಿಗೆ ಬಳ್ಳಿಯಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ದೀರ್ಘದ ನಂತರ ಹೆಚ್ಚಾಗುವುದಿಲ್ಲ ಎಂಬ ಮಾತನ್ನು ನಿರ್ಣಯಿಸಬಾಗಿ, ಸ್ವಷ್ಟಿವಾಗಿ ಕೇಳಬಿಯನ್ನುತ್ತಿನೆ. ಈ ಯೋಜನೆ ಯಾಂದ ಕೇವಲ ರಾಯಿಕೂರು ಜೀಗಳೇ ಅಕ್ಕೆ ಅಲ್ಲಿ ಬಿಜಾಪುರ ಮತ್ತು ಗುಲ್ಗಾರ್ ಈ ಮಾಲು ಜೀಗಳಿಗೂ ನಾಕಾದಷ್ಟು ನೀರಾವರಿಯಾಗುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ರ್ಯಾತರ ಸುತ್ತಿ ಹೆಚ್ಚಾಗುತ್ತದೆ ಮಾತನ್ನೆ ಅಂದರೆ ಮಾತನ್ನು ನಾಕಾದಷ್ಟಿನ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಇದು ಬಹಳ ನಂತರಾರ್ಥಿ ಯಾಗುತ್ತದೆ. ಒಟ್ಟನಲ್ಲಿ ಹೇಳಬೇಕೆಂದೆ ತಾಂಗಭದ್ರಾ ಮತ್ತು ಕ್ರಿಷ್ಣ ಈ ಏರದಿಂದ ರಾಯಿಕೂರು ಜೀಗಳು ಮೈನುರು ರಾಜ್ಯದ ಅಹಾರದ ಕಳಿಬ ಅಗುವಬರಲ್ಲಿ ಸುತ್ತಿದೆ. ತಾಂಗಭದ್ರಾ ಅಷ್ಟು ಕಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ನಮ್ಮೆ ರಾಜ್ಯದ್ವೀಕಾರ ಬಹಳ ಏರದಿಂದ ಅದು ನಮ್ಮೆ ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಒಂದು ವರಪ್ರದಾನವಾಗಿ ಪರಿಷಿಂಖಿಸುತ್ತದೆ ಎಂದು ಹೇಳಬಹುದು. ಆ ದೃಷ್ಟಿಯಾಂದ ಈ ಯೋಜನೆಯು ಬಗ್ಗೆ ಗಮನ ಕೊಂಡಿರುತ್ತಿನೆ. ರಾಯಿಕೂರು ಬಳ್ಳಿಯ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಹೇಳಬೇಕಾದರೆ ಅದರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಕೆಲವರ್ಗಳು ಇತರೆ ಜೀಗಳಿಂತ ಬಹಳ ಕಿಡಿಮೆಯಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ಗಮನಾರ್ಹವಾದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಮುಂದುವರಿದಿಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳಿ ಬಹಳ ವಿಷಾದಾದಿದ್ದ ಹೇಳಬೇಕಾಗಿದೆ. ಅದನ್ನು ನರಕಾರ ಅಲಕ್ಷ್ಯವಾಡಿದೆ ಎಂದು ನಾನು ಹೇಳುತ್ತಿಲ್ಲ. ಯಾವ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಯಾವ ಮಾತ್ರದಲ್ಲಿ ಕೆಲವ ಅಗಬೇಕಾಗಿತ್ತೋ ಆ ಮಾತ್ರದಲ್ಲಿ ಅಗಿಲ್ಲ. ಅದರ ಕಡೆಗೆ ಲಕ್ಷ್ಯ ಕೂಡಬೇಕು. ಈ ತಾಂಗಭದ್ರಾ ಪ್ರಾಜೆಕ್ಟ್ ನಿಂದ ಕೇವಲ ಗಂಗಾವತ್ತ, ನಿಂಥಾರು, ಮಾನ್ಯ ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳಿಗೆ ಅನುಕಾಲವಾಗುತ್ತದೆ. ಗಂಗಾವತ್ತಿಯಲ್ಲಿ 70 ಹೇಳಿಗಳು, ಸಿಂಧನಾಲಿನಲ್ಲಿ 50 ಹೇಳಿಗಳು ಮತ್ತು ಕಾಷ್ಟೆಗಿ ಹಾಗೂ ದೇವದುರ್ಗ ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳಿಗೆ ಈ ಯೋಜನೆಯಿಂದ ನೀರಾವರಿ ಯಾಗಲು ಅವಕಾಶವಿಲ್ಲ. ಕ್ರಿಷ್ಣ ಮೇಲ್ರಿಂಡೆ ಯೋಜನೆಯಾದರೆ ದೇವದುರ್ಗ ತಾಲ್ಲೂಕಿನಲ್ಲಿ ಒಂದು ಲಕ್ಷ 80 ನಾವಿರ ಎಕರೆಗೆ ನೀರಾವರಿಯಾಗುತ್ತದೆ, ಲಂಗಸೂಲಾರಿನಲ್ಲಿ ಹತ್ತು ನಾವಿರ ಏಕರೆ ನೀರಾವರಿಯಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಲಂಗಸೂಲಾರಿ ತಾಲ್ಲೂಕು ಮತ್ತು ಕಾಷ್ಟೆಗಿ, ಯಲ್ಲಿಗ್ಗು, ಕೊಪ್ಪಳ ಈ ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳಿಗೆ ಅನುಕಾಲವಾಗುವಂತೆ ಲಫ್ಝ್ ಇರಿಗ್ಬ್ರಾವ್ ನೀರ್ವ್ಯಾ (Scheme) ಆಗಲ, ಏಂದಿಷ್ಯಂ ಇರಿಗ್ಬ್ರಾವ್ ನೀರ್ವ್ಯಾ ಆಗಲ ನರಕಾರದವರು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ನಾಧ್ಯವಿದ್ದಪ್ಪು ನೀರಿನ ನೀರಕರ್ಯ ಮಾಡಿಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಈ

ಸಂಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಮುಖ್ಯಮನ್ಯೇ ಅಧಿಕಾರಿತರಕ್ಕ ಲಂಗನೋಗೂರು, ಕುಪ್ಪಿಗೆ ತಾಳ್ಳೂಕುಗಳಲ್ಲಿ ಇಮ್ವರೆಗೂ ಮಳೆಯಾಗಿಲ್ಲ. ಕರೀಧಾ ಸೀನನ್ ಮಾನಿದು ಹೋಗಿದೆ. ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ಮಳೆಯಾದರೂ ಸಹ ಮುಂಗಾರು ಚೆಳೆ ಬಿತ್ತಲಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶವಿಲ್ಲ. ಅ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಸರ್ಕಾರವರವರು ಆ ಪ್ರಯೋಜನವನ್ನು ಬರಗಾಲಿದ ಪ್ರಯೋತ್ತ, ಅಂತ ಫೋನ್‌ಫೋನ್ ಮಾಡಿ ಅಲ್ಲಿ ಬರಗಾಲಿದ ಕಾಮಗಾರಿಗಳನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಈ ಮುಂಬಿಕ ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ.

ಲಂಗನೋಗೂರು ತಾಲ್ಲೂಕು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಹೇಳುವುದಾದರೆ ಅಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ವಿಳಿದಿಯಂ ಸ್ವೇಚ್ಚಾ ಕೆಲಸ ಮಾತ್ರ ಸಳ್ಳಿ ಪ್ರಾರ್ಥನಾದ ನೀರಾವರಿ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಕೈಕೊಳ್ಳುವೇ ಕೇಳುತ್ತೇನೆ. Masski ಮುಸ್ತಿನಾಲಾ ಅಥವಾ ವಾರಲಿನಿಲ್ಲ ಪ್ರಾರ್ಥಿತ್ವ ಅಂತ ಇದೆ, ಅದಕ್ಕೆ ಎಸ್ಟ್ರಾಮೆಟ್‌ ಎಲ್ಲಾ ರೆಡಿಪಿ ಅದನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವೇ ಕೇಳುತ್ತೇನೆ ಎಂದು ಹೇಳಲಾಗುತ್ತತ್ತು ಇದು ವರ್ಗೀಗಳ ಅದನ್ನು ಕಾರ್ಯಗಳ ಮಾಡಲು ಯಾವ ಕ್ರಮವನ್ನು ತೆಗೆದುಹಿಡಿಲ್ಲ, ಸರ್ಕಾರವರವರು ಅತ್ಯ ಕಡೆಗೆ ಮುನ ಕೊಡುವೇಂದು ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ. ಇದಕ್ಕಂತ ಎಕನಾಮಿಕಲ್ ಅದ ಪ್ರಾರ್ಥಿತ್ವ ಇನ್ನೊಂದು ಇಲ್ಲಿ ಎಂದು ತಡ್ಡಿರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಈ ಮಾನ್ಯನಾಲಾ ಪ್ರಾರ್ಥಿತ್ವ ಇನ್ದ 6,000 ಎಕರೆಗೆ ನೀರು ಸಿಕ್ಕುತ್ತದೆ. ಜನರ್ಕಾ ಅಸ್ತ್ರಗ್ರಾ ಕೂಡ ಹಾಂತೂಗಾನುವಿಲ್ಲ. ಹಳ್ಳಿಗಳೂ ಕೂಡ ಯಾವುದೂ ಮುಖ್ಯಮನ್ಯಾಗಿ ಮಾನ್ಯವಿಲ್ಲ. 500 ಎಕರೆ ಮುಖ್ಯಮನ್ಯಾಗೆ ಹೇಳುವುದಿಲ್ಲ, ನಕಾರಿ ಬಿಂಬಿರು ಜಿಲ್ಲಾನು ಮುಖ್ಯಮನ್ಯಾಗೆಯಾಗುತ್ತದೆ, ಬಾಸಿಗಿ ಜಿಲ್ಲಾನು ಅಪ್ಪು ಫಲವಕ್ತಾದ ಜಿಲ್ಲಾನು ಯಾವಾದೂ ಮುಖ್ಯಮನ್ಯಾಗೆಯಾಗುವಿಲ್ಲ. ಈ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಕೈಕೊಳ್ಳುವರೆ ಅವು ಸಾರಿರ ಎಕರೆಗೆ ನೀರು ಸಿಕ್ಕುತ್ತದೆ ಎಂದು ತಡ್ಡಿರ ಅಭಿಭಾರ್ತಿ ಇದೆ, ಇದರ ವಾರಿ ಸರ್ಕಾರವರವರ್ತು ಇದ್ದು ಇದನ್ನು ಈ ದಷ್ಟವೇ ತೀವ್ರ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವೇ ಕೇಳುತ್ತೇನೆ. ಇನ್ನು ಕೇರಿಗಳ ದಾರಸ್ತ್ರ ವಿಷಯ. 4-6 ಕೇರಿಗಳನ್ನು ಈ ದಷ್ಟವೇ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವೇ ಏನೂ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ. ಹೂಲಿನಿವಾರಿ ಉಪ್ಪಾಕ್ ಅತ್ಯ ಇದೆ ಎಸ್ಟ್ರಾಮೆಟ್‌ ಮಾತ್ರಕಾಮುಖಗಳು ತಯಾರಾಗಿ ಇನ್ನೊಂದು ಕೂಡ ಅದರ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿಲ್ಲ. ಈ ನು ಅವನ್ನೂ ಕೂಡ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವೇ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಕೋಳಿತಾಂಕ್ ಇದೆ ಅದನ್ನು ರಸ್ತೆಗ್ರಾಹಿ ಮಾಡಿದರೆ ಇಲ್ಲ ಸಾರಿರ ರೂಪಾಯಿ ಉಕಾರಗಾತ್ತದೆ, ನೂರಾರು ಎಕರೆಗೆ ನೀರು ಸಿಕ್ಕುತ್ತದೆ. ಮುದಗಳಿಂದ ಒಂದು ಉಪ್ಪಾಕ್ ಮುಖ್ಯಮನ್ಯಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವೇ ಅದ್ವಿತೀಯ ಗಮನ ಕೊಳ್ಳುವೇ ಬಂದು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವೇ ಏನಂತ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ.

ಈ ಸಂಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಇನ್ನೂ ಒಂದು ಅಂಶವನ್ನು ಸರ್ಕಾರವರವರ ಗಮನಕ್ಕೆ ತೆಗುಲಿ ನಾನು ಬಿಂಬಿಸುತ್ತೇನೆ. ರಾಷ್ಟ್ರಸೊಯಿ ಜೆರ್ಲೆಯ ಜನರು ಯಾವಾಗೂ ನ್ಯಾಯ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ತಮ್ಮ ಬೇಡಿಕೆಗಳನ್ನು, ಸರ್ಕಾರದವರ ಮುಂದೆ ಇತ್ತುಕ್ಕಾಬಂದಿವ್ವಾರೆ. ಅಲ್ಲಿಗೆ ಯಾವುದೇ ಒಂದು ಕಾರ್ಯ ಜನ್ಮೂ ಕೂಡ ಕೊಳ್ಳಿಲ್ಲ. ಮೆಡಿಕ್ ಕಾರ್ಯೆಜು, ಇಂಡಸಿಟ್‌ರಿಂಗ್ ಕಾರ್ಯೆಜು ಕೇಳಿದರೆ ಆಗಾಗ್ರೇ ಅದನ್ನು ಕೇಳುತ್ತಾರೆ ಬಂದು ಒಂದು ದತ್ತಕಾಗಾಗುತ್ತಾ ಬಂತು. ಅದರೆ ಜನರ ಪಕ್ಕಿ ಅಕಾಂಕ್ಷೆ ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ಹಾಗೆಲ್ಲ. ಅಗ ಅದಕ್ಕೆ ಕಾಲ ನಿ ಹಿತವಾಗಿದೆ. ಅಲ್ಲಿ ಒಂದು ಅಗ್ರಿಕಲ್ಟರ್‌ರ್ ಕಾರ್ಯೆಜನ್ನು ನ್ಯಾಪನೆ ಮಾಡಬೇಕೆ. ರಸಾಯನಿಕಗಳಿಂಬಿ ಕಾರ್ಬಾನೆ ನ್ಯಾಪಿತಬೇಕು. ತುಂಗಾ ಪರಾ ಮತ್ತು ಕೃಷಿ ನಿ ನದುವೆ ಖಳ್ಳಿಯ ಪಲವಕ್ತಾದ ಪ್ರಯೋತ್ತ ಇದೆ. ಆ ಪ್ರಯೋತ್ತದಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಬಿಡನ್ನು ತೆಗೆಯಲ್ಕಿ ಬಿಕೆಟ್ ಯೋಗ್ಯವಾಗಿದೆ. ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಮಾನ್ಯ ಮುಖ್ಯ ಮುಂತಿಗಳು ಒಂದು ಅಶ್ವಾಸನವನ್ನು ಸಹ ಕೊಳ್ಳಿದ್ದಾರೆ. ಅವನು ಪ್ರಾರ್ಥಿತ್ವ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಆಗ್ರಿಕಲ್ಟರ್‌ರ್ ಕಾರ್ಯೆಜಿನ ಜೊತೆಗೆ ಆಗ್ರಿಕಲ್ಟರ್‌ರ್ ಇಂಷ್ಟಿಟ್ಯುಟ್ ಫ್ರಾಕ್ಟ್‌ರಿಯನ್ನು ಕೂಡ ಅಲ್ಲಿ ನ್ಯಾಪನೆ ಮಾಡಬೇಕು ಕೋ-ಆರ್ಥಿಕೀದ್ವ ಬೇಸಿನ್‌ ಹೇಳಿ ಅಥವಾ ಸರ್ಕಾರದವತ್ತಿಯಿಂದ ಯಾವುದು ನಾಧರವಾದರೆ ಆ ರೀತಿಯಿಂದ ಅದನ್ನು ಕಾರ್ಯಗತ ವಾಡಲಿಕ್ಕೆ ಪ್ರಯೋತ್ತ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಸರ್ಕಾರ ಗವರನರ್ ಒತ್ತಾಯಿ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ. T. B. Dam ನ್ಯಾಲುವ ತುಂಗ ಭವಾ, Steel Products ನ್ಯಾಲು ಮಾಡುವ ತರಗತಿಯ ಉಪಕ್ಕೆರಗಳನ್ನು ಉತ್ಪಾದನೆ ಮಾಡಿ ಕಡಿಮೆ ದರದಲ್ಲಿ ಅವು ಸಿಕ್ಕುಮಂತೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಹಾನಿದ ಇಂಷ್ಟಿಟ್ಯುಟ್ ಫ್ರಾಕ್ಟ್‌ರಿಯನ್ನು ಕೂಡ ಅಲ್ಲಿ ನ್ಯಾಪನೆ ಮಾಡಬೇಕು ಕೋ-ಆರ್ಥಿಕೀದ್ವ ಬೇಸಿನ್‌ ಹೇಳಿ ಅಥವಾ ಸರ್ಕಾರದವತ್ತಿಯಿಂದ ಯಾವುದು ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಒಂದು ವಿಷಯದನ್ನು ಸರ್ಕಾರದವರ ಮುಂದೆ ಇಡುತ್ತೇನೆ. ಹೊಸ ಪ್ರೈಸ್‌ಮ್ಯಾಲ್ ನ್ಯಾಷನ್ ಕಾರ್ಬಾ ನೆ ನ್ಯಾಪನೆ ಮಾಡಲು ಏಕ್ಸ್‌ಟ್ರಾಟ್‌ರಾನ್ ಅದರೂ ಬಿಡೆ ಪ್ರಯೋತ್ತ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಉತ್ತರ ಕಾರ್ಬಾ ನೆ ಯಾಗಲ್, ಕಾರ್ಬಾ ನಿಯಿ ನೀರಾಗಲ್ ಅಂಧ್ರದವರ ಧೂತ್ ನಡವಳಿಗೆ ಬಾಗದೆ ಮುಂದುವರಿಯಬೇಕೆಂದು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಅಂಧ್ರದವರು ನಡೆಮತ್ತಾ ಇರತಕ್ಕ ನಡವಳಿಗಳು

(ಶ್ರೀ ಕೆ. ಎಸ್. ಸಂಗನಗಾಡ ಪರವಗಾಡ)

ನಮಗೆ ಕಳಪಡವನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡುವಾತಕವಾಗಿದೆ, ಅದನ್ನು ಸರ್ಕಾರದವರು ನಿರ್ಬಳ್ಯಮಾಡಬಾರದು ಏಂದು ಹೇಳಿ ನಾನು ಸರ್ಕಾರದವಲ್ಲಿ ಮನವಿ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ.

2-30 P. M.

ಇನ್ನು ಇಂದಪ್ರೀನೆ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿವುವಾದರೆ ನಮ್ಮ ರಾಖುಳರು ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಯಾವುದಾರರೊಂದು ಇಂಡಿಯನ್ಸು ಪಾರಾರಂಭಿಲು ಇಡ್ಲಿ ಬಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ನಮಗ್ಗೆ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಸರ್ವವಾದಿಸಿ, ಈ ಕೆಲವರನ್ನು ಬಂದು ತಷ್ಟರ ನಮಿತಗೆ ಮಣಿ, ಅವರಿಂದ ಸರ್ವವಾದಿಸಿ ಅವರ ಶಿಥಾರ್ಜಿನ್ ಶ್ರುತಿ ಅ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಯಾವುದಾದರೆ ಇಂಡಿಯನ್ಸು ಕೈಗೊಳ್ಳುವಂತೆ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಸರ್ಕಾರದವಲ್ಲಿ ಸಿತಾರ್ಯಮಾಡಿ ಹೇಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ. ಇನ್ನು ನಮ್ಮಪ್ರಿಯ ಹೆಚ್ಚುಯಲ್ಲಿ ಬಿಗಾರಿರಿಗೆ ಗಳಿಗೆ ಇದೆ. ಅಲ್ಲಿ ಚಿನ್ನ ಸಿಸ್ತಿರುವುದು ನಮ್ಮ ಜಿಲ್ಲೆಗೆಂದು ಹೆಚ್ಚು ಏಷುವು. ಕೊಲ್ಲಿನಾರವ ಹಿನ್ನದ ಗಳಿಮ್ಮೆ ವಿಚಾರ ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಅಪ್ಪುಚೆನ್ನಾಗಿರುವಿದೀಂದು ಕೇಳಿ ಬಿರುತ್ತಿದೆ. ಹಿತ್ತೀ ಮೈಸ್ತ್ರಿಗಳು ಸಿರಿ ಬಿಸರಂಟ್ ಅದೆ ಎಂದು ತಷ್ಟರ ಅಭಿಪ್ರಾಯವಾದಿದೆ. ಇಲ್ಲಿಯು ಕೆಲಸವನ್ನು ಹಿತ್ತಿಸಿದರೆ ಸಿರಿದ್ದೀಗೆ ಸರ್ವಾರ್ಥಿನ್ ನಮ್ಮ ಮೈಸ್ತ್ರಿಯನ್ನು ಕಳತೆ ಬಹಳ ಮಣಿಗೆ ಬಗೆಕರಿಸಿದಂತಾಗುವುದು. ಈಗಾಗಲೇ ಅಲ್ಲಿ 3-4 ತಕ್ಕನ್ನ ಜನರು ಕೆಲವರ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಅವರೆ ಈಗ ಆ ಕಂಪನಿಯು ಅಡಳಿತದವರು ಕಾರ್ಮಿಕರ ಬಗೆ ತಮ್ಮದೇ ಅದ ಸೇವಾ ನಿಯಮಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಕೊರಿದಿವಾದ್ದರೆ. ಅದರೆ ಅಲ್ಲ ಕೆಲಸ ಮಾಡತಕ್ಕ ನೌಕರರುಗೆ ಸರ್ಕಾರಿ ನಿರ್ಕರಣೆ ಸಿಕ್ಕುತ್ತಕ್ಕ ರಜೆ ಇತ್ತಾದಿ ಅನುಕೂಲಗಳು ಸಿಗುತ್ತಿರು. ಅದುದರಿಂದ ಅಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡತಕ್ಕ ನೌಕರರಿಗೆ ಸರ್ಕಾರಿ ನೌಕರರಿಗೆ ಸಿಗ್ರತಕ್ಕ ಅನುಕೂಲಗಳನ್ನು ಕರ್ಪೂಸಿ ಕೊಡುತ್ತೇರುವುದು ಮಾಡುತ್ತೇನೆ. ಇನ್ನು ಬಂದು ವಿಚಾರವೇನಿಂದರೆ ಅಲ್ಲಿ ನಾವಾರಾಯ ಜೂ ಹೇಳುತ್ತು ಹೆಚ್ಚು ಕುಶಲ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ. ಅವರಿಗೆ ಅಲ್ಲಿ ಬಹು ರೀತಿಯ ದಾಕ್ಷತ್ಯಾಗಿಲ್ಲ. ಬಹಳ ತೊಡದರ್ಮಾಗಿದೆ. ಅದರೆ ಅಲ್ಲೇ ಇರುತ್ತಕ್ಕ ದಾ, ನಾವಾರಾಯಿಸಿರಾಯಿರು ಬಹಳ ಬೆಳೆಯುವರು. ಅವರೇ ಸರ್ವತ್ವ ಸ್ವಲ್ಪ ಅನುಕೂಲ ಮಾಡಿಕೊಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಅದುದರಿಂದ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಬಿ ಹೀಡಿ ಡಾಕ್ಟರನ್ನು ಸರ್ಕಾರದವರಾಗಿ ಮಾರ್ಗಲೀ ಅಧ್ಯಾತ್ಮ ಕಂಪನಿಯು ತರವಾಗಿಯಾಗಿ ಕಷ್ಟಕುಕೊಡುತ್ತೇಕು ಮತ್ತು ಅಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡತಕ್ಕ ನೌಕರಾಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಅರ್ಹೀಯಿನ್ನು ಕೂಡ ಸಿಗಬೇಕು. ಕಳೆದ ನಾಲ್ಕಿಂದ್ರಿಯ ಅಲ್ಲಿ 40 ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿಗಳ ನಿವ್ಯಾಕ ಅದಾಯಿ ಬಂದಿದೆ ಎಂದು ಗೆತ್ತಾಗಿದೆ. ಅಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡತಕ್ಕ ಸಿಟಿಂಬಿ ವರ್ಗಕ್ಕೆ 2-3 ತಿಂಗಳ ಬೋನ್ಸನ್ನು, ಕೊಡಲು ಅದರೆ ಅದನ್ನು ಸಾಂಬಳ ರೂಪದಿಂದ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಅವರಿಗೆ ಸಿಗುವಂತೆ ವಾಡಿಸಿಕೊಂಡು ಅದನ್ನು ಸರ್ವಾರ್ಥಿನ್ ನಿರ್ವಹಿಸಿದೆ. ಅದರೆ ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಕಿಂಬಿನ ಯಾವರು ಜೆಲುಪಾರ್ವೆಂಟ್ ಸಾಲಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿರುವ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಪ್ರಯೋತ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಅದು ಅವಗತ್ಯ. ವಿತಕ್ಕೆಂದರೆ ಹಾಲ ಅವರ್ತನೆ ಬಿಗಾರಾದ ಗ್ರಂಥಗಳು ಕಾಗೇ ಸ್ವಾತಿನಲ್ಲವೇ. ಆವಾಗಳನ್ನು ವಾರಾಣಿ ವಾರಾದರೆ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಇತ್ತು ನಾಲ್ಕಿಂದ್ರಿಯ ಹೊಲದ ಹೊರ್ಮೆ ಭಾರ ತಪ್ಪಿತದೆ. ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳು ಕೊಲ್ಲಿನ ಹೀಡಿ ರಾಗಿರುವಂದರಿಂದ ನಾನು ಈಗೆ ಇಲ್ಲಿ ತಿಂಗಳಿಂದ ವಿಚಾರಗಳನ್ನೇ ರ್ಹಾ ಹೇಳಿ ತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಆಗೇಲ್ಲಿ ಕಂಡೆಲ್ಲೇ ಅದರೂ ಬಂದ ಹೇಳಿ ಅಲ್ಲಿ ಬಿಗಾರಾದವರು ಹಾಗೇ ಜಮಾಜೀತಾತ್ಮ ಬುದಿದಾರೆ. ಅದರು ನಾರಾಯ ಪೊದಿಪರ ಕಾಷೇಯಿ ಅಧಿಕಾರಕ ಪರಿಸ್ಥಿತ್ಯಾಗಿ ಉತ್ತಮ ಗೊಳಾಗುತ್ತದೆ. ಇದನ್ನು ಕೂಡಲೇ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ನಾನು ಒತ್ತಾಯ ಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಹೇಳಿ ತ್ತಿದ್ದೇನೆ.

ಜೀರ್ಣ ತರಿಷ್ಠಗಳನ್ನು ಅಷ್ಟಿತ್ವಕ್ಕೆ ತರವೇಕೆಂದು ಈ ಹಿಂದೆ ಶ್ರೀ ಕೊಂಡಪೆ ಬಿಂಬಿಸಿ ನಮಿತ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಶಿಥಾರ್ಜಿನ್ ಮಾಡಿತ್ತು. ಅಪ್ಪಕಾರ ಜೀರ್ಣ ತರಿಷ್ಠಗಳನ್ನು ನಾಾಪಿಸಿ ಅದಕ್ಕೆ ಅಧಿಕಾರೇತ್ತಾರನ್ನು ಅಧಿಕೃತವಾಗಿ ಮಾಡಿ ಅವರಿಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಅಧಿಕಾರ ಕೊಡುವಂತಹ ರ್ಹಾತ್ಮೆ ಜೀರ್ಣ ಮಾಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬಿಡುದು. ಇದೆಂದು ಸರಕಾರಕ್ಕೆ ಬಹುಂಳಿಗಳಿಂದ ಪರ್ವತ ತರಿಷ್ಠನೆ ತಪ್ಪಿತದೆಂದು ನಾನು ನಾಾಷಿಕಾ ಪುದಕ್ಕೆ ಇಷ್ಟುಬಡುತ್ತೇನೆ.

ಇನ್ನು ತಾಲ್ಲೂಕ್ ಬೋನ್ಸಿಗಳ ಬುನಾವಣಿ ಕಾಡ ಬಹಳ ದಿನಗಳಿಂದಲೂ ಅಗಿಲ್ಲ. ಕೂಡಲೇ ಜೊನಾವಾಡಣಿ ನಡೆವಣೆಕ್ಕೆ ಮತ್ತು ಪಾಕಾರ್ಯಾಗಳ ರೀಗ್ಲೂಪಿಂಗ್ ಕಾರ್ಮಿಕವನ್ನು ತ್ವರಿತವಾಗಿ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಕೆಲವು ಪಾಕಾರ್ಯಾಗಳು ಕಾಗಾಗಲೇ ದೀಪಂಕಾಪ್ಪ ಅಗಿವೆ. ಇನ್ನೊಂದೆ ದೀಪಂಕಾಪ್ಪ ಪಂಚಾಯ್ತ್ಯಾಗಿವೆ. ಅದುದರಿಂದ ಇವುಗಳ ಕಡೆಗೆ ತೇವೆ ಲಕ್ಷ್ಯ ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಿ ತ್ತಿದ್ದೇನೆ.

ಇನ್ನು ಸಾರಿಗೆ ಸಂಪರ್ಕಗಳಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಹಿಂದುಳಿದ ಭಾಗ ವಿಂದರೆ ಅದು ಹೈದರಾಬಾದ್‌
ಕಣಾಟಕ. ಅದುದಿರಿಂದ ಆದರ ಕಡೆಗೆ ಹೆಚ್ಚಿ ಲಕ್ಷ್ಯ ಕೊಂಡಿರುತ್ತಿದೆ. ಹಿಂದೆ ದಾಡಿಯಿಂದ
ಗಡಿಗೆ ರೈಲ್ವೆ ರೈನೆನ್ನು ಹಾಕೆಕೆಂಬ ಅಂದಾಜನ್ನು ಪೊಡಲಾಗಿತ್ತು. ಅದನ್ನು ಕಾರ್ಯಗತ
ವಾಡಿರೆ ರಾಯಾಚೂರು, ಗುಲ್ಬರ್ಗಾ, ಬಿಜಾಪುರ ಮತ್ತು ಧಾರವಾಡ ತ್ವರಿತವಾಗಿ ಅದನ್ನು ಕಾರ್ಯಗತ
ಸಾರಿಗೆ ಸಂಪರ್ಕವನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಂಡು ಹಾಗಾಗುತ್ತದೆ. ಇದರಿಂದ ಸಾಕಷ್ಟು ಗೃಹಾಂತರ
ಪದೇಶಗಳೂ ಅನುಕೂಲವಾಗುತ್ತದೆ. ಇದರಿಂದ ದೇಶದ ಸಂಪರ್ಕ ಕೂಡ ಹೆಚ್ಚಿತ್ತದಿಂದು
ಹೇಳಿಬುದಕ್ಕೆ ನಾನು ಇಷ್ಟಪಡುತ್ತೇನೆ. ಹೀಗೆ ಇನ್ನು ಅಗ್ನಿಗಳಿಗೆ ಅಧಿಕಾರಿಗೆ ಅಧಿಕಾರಿಗೆ ಅಧಿಕಾರಿಗೆ ರೈಲ್ವೆ ನೇರೆ ಸಂಪರ್ಕವನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಡುವೆಕಾದ್ದು ಬಹಳ ಆಗಳಿಗೆ. ನಾನು ಈ
ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ನಾಲ್ಕು ವಾತಾಗಳನ್ನಾಡಲು ಅವಕಾಶ ಪೂರ್ವಿಕಾಳಿಪ್ಪ ಅಧಿಕ್ಷಾಗಿ ನನ್ನ ವಾದನಗಳನ್ನು
ಬಿಂಬಿ, ನಮ್ಮ ಅಧಿಕಾರಿಗೆ ಪ್ರಗತಿಕರವಾದ ಬಿಂಬಿಸ್ತನ್ನು ಮಂಡಿಸಿರುವುದುಂದ ಅದನ್ನು
ಸ್ವಾಗತಿಸಿ, ನಾನು ನನ್ನ ದಾತಾಗಳನ್ನು ಮುಗಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಶ್ರೀ ಮಹಾರಾಜೆ ಬಣಕಾರ (ಬಾಧಿಗೆ).—ಮಾನ್ಯ ಸಭಾಪತಿಗಳೇ, 1967-68ನೇ ಸಾಲನ
ಮುಂಗಡ ಪತ್ರವನ್ನು ನಮ್ಮ ಅಧಿಕಾರಿಗೆ ಅವರು ಅಷ್ಟಾಗಿ ಕೊಡಿಸಿದ ಭಾಷಣದಲ್ಲಿ ಮೇಲೆ ಅವರು ಅಷ್ಟಾಗಿ
ಕೊಡಿಸಿದ ಭಾಷಣದಲ್ಲಿ ಮೇಲೆ ಅವರಿಗೆ ಸಾತ್ವಾ ಅಗ ಅವರು ಮಾತನಾಡುತ್ತಿರುವುದಿಲ್ಲ.
ಅವರು ಕಳೆದ ಮಾರ್ಚ್ ರ್ಯಾಜ್ಯೂ ತಾರೀಖಿನ ದಿನ ಕೇಳಿದ್ದು ಸರ್ಕಾರಿಯಾದ ನಾವು ನಿರೀಕ್ಷಿತದಿನ್ನು
ಹಜದ ಸರಪು ನಮಗೆ ಸಿಕ್ಕಿ ಪುದಿಲ್ಲ, ಅ ಸರಪು ಶುರೂತಿವಾಗುತ್ತದೆಂಂದು ಆ ದಿವಸ ಅವರು ಹೇಳಿದ್ದು
ಅವರ ಅಪ್ರಭುದ್ವ ತನನನ್ನು ಸಾಕಷ್ಟು ಸದುರ್ವನೆ ಮಾಡುವ ರೀತಿಯಾಗಿ ಈ ಮುಂಗಡ ಪತ್ರವನ್ನು
ಮಂಡಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಮುಂಗಡ ಪತ್ರವು ಕೇವಲ ಶ್ರಮ ಅಂತಹ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಅಗೋಂಡಿದೆ. ಇದೊಂದು
ಹೊಂದಾರೆಕೆಂಬು ಮುಂಗಡ ಪತ್ರವಾಗಿದೆ ಎಂದು ನಾನು ಸ್ವಾಗತಿಸಿ ಹೇಳಿತ್ತೇನೆ.

ಇದು ಪ್ರಕಟವಾದ ಮೇಲೆ ನನಗೆ ತಳಿದುಬಬುರಿದ ಹಾಗೆ ಈ ಹೊದಲು ಸರ್ಕಾರದವರು
ಸಾಕಷ್ಟು ಹೊಂದಿ ಹೊಸ ಸಾಲರಿ ಸ್ವಾಂತ್ರ್ಯ ಕೊಂಡು—ಬ್ಯಾಂಕುಗಳಲ್ಲಾ, ಶಿಂಪುಂತರಲ್ಲಾ
ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದವರಿಂದಾಗಿ ಮತ್ತು ಪರೇಶೇಗಳಿಂದ ಹೇಳಿ ಎಲ್ಲಾ ಸಾಲವು ಯಾರು
ಯಾರಿಂದ ಸಿಕ್ಕಿತ್ತದ್ವಾರೆ ಅದನ್ನೆಲ್ಲಾ ಹಜೆನುಕೆಂಬ ಮೇಲೂ ದೇಶಾಭಿಷಿದ್ದಿಯನ್ನು ಸಾಧಿಸಿದರೆ ಈ
ಸರ್ಕಾರ ಈ ದಿವಸ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರಗತಿಯನ್ನು ಸಾಧಿಸಬಹುದೇ ಎಂಬುದು ಉಂದು ಮೂಲ
ಭೂತ ಪ್ರಕ್ರಿಯಾಗಿದೆ. ಇವರಾಗೇ ಇಲ್ಲಾತ್ಮರಿನ ಪ್ರಗತಿಯ ಸ್ವರೂಪ ಹೇಳಿದೆ ಉಂದೇ ಕರೆಯಿತಕ್ಕ
ಹಿಂದುದ ಆಕಾಶ ಮತ್ತು ಇಂದ್ರಾಜಿಲ್ಲಿ ಮಜ್ಜಿಗೆ ಇಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಿರುವಾಗ ಇನ್ನು ಅ
ಇಕ್ಕಣನ್ನು ಕೆಡುಕಣ ಮಾನಿಸಿಕಿರಿದೆ ಮೆಲ್ಲಿ ಆ ಮನೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ಜನರು ಬೆಳ್ಳೆ ತನ್ನ ತಕ್ಕ ಅನ್ಯಾಯ
ನ್ನಿಷ್ಟುಕೊಂಡಂತಹಾಗಿದೆ. ಯಾರಾದರೂ ಈ ಅಸೆಯನ್ನಿಷ್ಟುಪ್ಪಿನಿಂದಿರ್ದೆ ಅದು ನಾಧ್ಯಾದಿತೇ? ಚಾನ್ಯ
ಸಚಿವರು ಕೊಟ್ಟಿರತಕ್ಕ ಬಿಡ್ಡೆಂಬು ಭಾಷಣದಲ್ಲಿ ಕಡೆ ದೇಶದ ಬಿಡ್ಡು ಸಾಲರಿ ದೊತ್ತೆ
31.3-36 ಕೋಟಿ ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಅದರೆ ಈ ಸಾಲರಿ ಹೊತ್ತೆ ವರ್ಷಾಬೆಂಬೆಗೆ 30.85 ಕೋಟಿ
ಗೇರತಕ್ಕ ಸಂಭವವಿದೆ ಎಂಬಿದ್ದೆ ದೈತ್ಯ ಇನ್ನೇ ಇನ್ನೊಂದು
ಭಾಗದಲ್ಲಿ 4 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಾಗಳ ಕೊರತೆಯನ್ನು ತೊರಿಸಿ, ಅದರಲ್ಲಿ ಮೂಲಕ ಅವರು ಕೊಟಿ
ಹಣವನ್ನು ಹಿಂದೆ ಮಾರಾಟ ಮಾಡುವದರಿಂದ, ಅಂದರೆ ಪ್ರಾಜ್ಯ ಗಾಂಧಿಜಿಯ ಪಾರಿಸಿರೋದ್ದ
ತತ್ವವನ್ನು ಕೊಡೆ ಮಾಡಿ, ಕುಡಿತವನ್ನು ಮತ್ತು ಮಾನುಂದು ಪರಿಸುವದರ ಮೂಲಕ ಅಷ್ಟು ಹಣವನ್ನು ಗುಳಿ
ಬೇಕಿಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಹಾಗೆ ಬಿರತಕ್ಕ ಅ ಮೂಲಕ ಅವರೆ ಕೊಟೆಯನ್ನೂ ಸ್ವೀಕ್ಷಿಪ್ಪಿಸಿ ನಮ್ಮುತ್ತಿ
ನ್ನೆ ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಾಗಳ ಉಳಿತಾಯ ಬಿಡ್ಡುಪ್ಪಿನಿಂದು ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಅಂದರೆ ಅಗಿರತಕ್ಕ ಜಿನ್ನ
ಸಾಮಾನ್ಯರೂಪ ನಿನಾರ್ವಾವಾದ ಮೇಲೆ ಅಷ್ಟು ಹಣ ನಮ್ಮುತ್ತಿ ಉಳಿತಾಯ ಅಗುತ್ತದೆ ಎಂದು
ಹೇಳಿದಂತಹಾಗಿದೆ. ಇಂದು ದೇಶದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಿ ನೇರೂದಿರುವ ಹಾಕಾಕಾರವೆಂದು ಕಾಜಿತ್ತದೆ.
ವ್ಯಾವಾರಣ್ಯ ಹತ್ತಿರ ಹೊದರೆ ಅಲ್ಲಿ ಚೂಳಿನ ನ ಕಾಜಾರ ಮತ್ತು ಅವರಿಗೆ ಹೇಳಿದ್ದೆ ಎಂದು
ಬ್ರೇಜ್, ಗೊಬ್ಬಿರ ಮತ್ತು ಅವರಿಗೆ ಬೇಕಾದ ಇನ್ನು ತರೇ ಸಾಧನ ಸಂಪತ್ತಾಗಳಿಗೆ ತೊಂದರೆ ಜಿನ್ನ
ಯಂದೂ, ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಹತ್ತಿರ ಹೊದರೆ ಅವರು ಹೆಚ್ಚಿನ ಶುಲ್ಕಗಳನ್ನು ವಿದಿಸಿದ್ದರೆ ರೆಂಬಿ ಕಾಜಾರ,
ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ಹತ್ತಿರ ಹೊದರೆ ಅವರಿಗೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಭದ್ರಿ ಸಿಕ್ಕಿಲ್ಲ, ಸೀನಿಯಾರಿಂಗ ಹೊಗಿದೆ ಎಂದು
ಕೆಲವರು ಹೇಳಿದರೆ ಮತ್ತು ಕೆಲವರು ರಿಟ್ರಿಂಗ್ ಮೆಂಟಿಸಿದೆ ತೊಂದರೆಯಾಗಿದೆ ಎಂದು ಕೆಲವರೂ
ಇನ್ನೊಂದು ಕಡೆ ನಿರುದ್ಯೋಗಿ ಹೀಗೆ ಎಲ್ಲಿ ನೇರೂದಿರುವ ಹಾಕಾಕಾರವಾದ್ದಿರುತ್ತದ್ದು, ಕಂಡು
ಬಿಂಬಿತ್ತದೆ. ಇಂದು ದೇಶ ಅಶಾಂತ ಪರಾಧಿಗಿದೆ. ದೇಶದಲ್ಲಿ ಯಾವ ಮೂಲಯಾಗಿ
ಯಾವ ಜನಕಿಯನ್ನು ಕಂಡರೂ ಅತ್ಯಾಧಿಕ ತರೆದ್ದರೂ ಇದೆ. ನಮ್ಮ ದೇಶದ ಉತ್ತರ ಯಾನ್ನು
ಹೆಚ್ಚಿ ಮಾಡತಕ್ಕಂಥಾದ್ದು ಸರ್ಕಾರದ ಕರ್ತವ್ಯ. ನಮ್ಮ ಅಧಿಕಾರ ಮುಂತಿಗಳು ಇನ್ನು

(ಶ್ರೀ ಮಹಾದೇವಪ್ಪ ಬಣಂತಾರ)

ಸ್ವಲ್ಪ ಕಾಲದಲ್ಲಿಯೇ ಅಮೇರಿಕಾಕ್ ಪ್ರಯಾಳ ಮಾಡುವವರಿದ್ದಾರೆ ಎಂದು ಪ್ರತಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಸಿದ್ದಿಸ್ತೇನೆ. ಅವರ ಉದ್ದೇಶ ಏನೆಂದರೆ, ಕೈಗಾರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರಗತಿಯನ್ನು ನಾಧಿಸಬೇಕು ಎಂದು. ಅದರೆ ಇಲ್ಲಿರತಕ್ಕಂಥ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳು ಎಷ್ಟುರಮಾಟ್ಟಿಗೆ ಪ್ರಗತಿ ಸೂಧನೆಯನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಿರುವೆಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿಸಿದರೆ ಬೇಳೆಯಾದು. ಆಗ ರಾಷ್ಟ್ರದಲ್ಲಿ ಇರತಕ್ಕಂಥ ಫಾರ್ಕೆಟಿಗಳಲ್ಲಿರುವ ಪ್ರಗತಿ ನೇಡಲಿ. ಸ್ವಾಯಂದರ್ಶ ಪ್ರದ ಅಯಿಲ್ ಫಾಕ್ಟರಿಯು ಪ್ರಗತಿ ನಾಧಿಸಿರುವದನ್ನು ನೇಡಿದರೆ ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತದೆ. ಅದು ಅಂದು ಅಂದರೆ 1964-65ರಲ್ಲಿ 1 ಕೋಟಿ 33 ಲಕ್ಷ 74 ಸಾರಿರ ರೂಪಾಯುವು ಸಾಮಾನು ತಯಾರಿಸುತ್ತಿದ್ದರೆ ಇಂದು ಕೇವಲ 85 ಲಕ್ಷ 60 ಸಾರಿರ ರೂಪಾಯುವು ಹುಟ್ಟಿರುತ್ತಿದೆ. ಅದರಂತೆ ಸೋಶಲ್ ಫಾರ್ಕೆಟಿ 1964-65 ರಲ್ಲಿ 118 ಲಕ್ಷ 14 ಸಾರಿರ ರೂಪಾಯುವು ಉತ್ತರಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದು ಇಂದು ಕೇವಲ 8 ಲಕ್ಷಕ್ಕೆ ಇಳಿದಿದೆ. ಹಾಗೆ ಹುಟ್ಟಿಸಾರು ಇಂಟಿಮೆಂಟ್ ಫಾರ್ಕೆಟಿ 1964-65ರಲ್ಲಿ 36 ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯು ಇದ್ದುದು ಇವೆತ್ತು 18 ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯುಗಿಳಿದಿದೆ. ಆ ಎಲ್ಲಾ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳು ದಿದೇ ಏನೇ ಅಧೋಂಗತಿಗೆ ಇಳಿಯುತ್ತಿರುವೆಂಬೆ. ಕ್ರಿಗಿರುವ ದುಸ್ಸಿತಿಯನ್ನು ಉತ್ತರ್ವಾದಿಸುವದನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಅಮೇರಿಕಾಕ್ ಹೊಗ್ಗಿ ಅರ್ಥಸಚಿವರು ಏನು ನಾಧಿಸುಬ್ಲಿರು? ಅವರ ಸ್ವಂತ ಬಿಂಬಿಸಲಿ ಹೊಗ್ಗಿಸುವಾದಾರೆ ಎಲ್ಲಿ ಬೇಕಾದರೂ ಹೊಗ್ಗಲಿ, ನಕಾರಾದ ಬಿಂಬಿಸಲಿ ಅಮೇರಿಕಾಕ್ ಹೊಗ್ಗಿಸ ಪ್ರಮೇಯಪೇ ಇಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳಬಿಯನುತ್ತೇನೆ. ಅಕಾರಾದ ಕೆಲರಕ್ಟ್ರಾ ಪಿಯಂಟಿಂಗ್ ವಾಗಿ ಕೇಳಿದರೆ ಮಳ ಅಭಾವದಿಂದ ಆಗಿದೆ ಎಂದು ಮಂತ್ರಿಗಳು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ದ್ವಿದಳ ಧಾನ್ಯದ ಉತ್ಪತ್ತಿ 44 ಪರ್ಸಂಟ್ ಇದ್ದುದು 28 ಕ್ರನೆಂಟ್ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿದೆ. ಈ ರೀತಿ ಅಹಾರ ಧಾನ್ಯವನ್ನು ಭಾವಿಯಿಂದ ಬೆಳೆಯುವದಕ್ಕೆ ಮುಕ್ಕಿ ಬೇಕಾಗಿದೆ, ಅದರೆ ಫಾಕ್ಟರಿಯಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಹುಟ್ಟಿ ಪಳ ಮಾಡುವದಕ್ಕೂ ಮಳಿ ಬೇಕಾಗಿದೆಯೇ ಎಂದು ಕೇಳುತ್ತೇನೆ. ಇನ್ನು ಫಾಕ್ಟರಿನ್ನು ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಬಂದು ಮಾತು ಹೇಳಬಿಯನುತ್ತೇನೆ. ತುಂಗಭದ್ರ ಸ್ಟ್ರೋ ಪಾರ್ಚೆಕ್ ಅರ್ಮಿಟ್ಡ್ಸ್ ನವರು ಎಂಟಿಗೇಇಗಳನ್ನು ಫಾರ್ಮಕೆಟ್ ಮಾಡುವ ಏರಡು ಅರ್ಥರುಗಳನ್ನು ಖಾಸಗಿಯಾಗಿ ಮಾಡಿದ್ದಾರು. ಅದರಲ್ಲಿ 98 ಸಾರಿರ ರೂಪಾಯು ಲುಕ್ಕಾನು ಅಗಿದೆ ಎಂದು ಅಡಿಟ್ ರಿಪೋರ್ಟ್ ನಲ್ಲಿ ವರದಿಯಾಗಿದೆ. 1962ರಲ್ಲಿ 98 ಸಾರಿರ ರೂಪಾಯು ಗಳ ಈ ಏರಡು ಅರ್ಥರುಗಳನ್ನು ತಿಗಿದುಕೊಂಡು 1463ರಲ್ಲಿ ಈ ಕೆಲಸನ್ನು ಪೂರ್ಣಿಸಿದರು. ಆ ಕೆಲನ ತಿಗಿದುಕೊಂಡಾಗ 8 ಸಾರಿರ ರೀತಿಯಾಗಿ ರೂಪಾಯು ಲಾಭವನ್ನು ಕಂಪನಿಯಾಗಿ ನಿರೀಕ್ಷಣೆ ಮಾಡಿದರು. ಅದರೆ ಕೆಲನ ಪೂರ್ಣಿಸಿದ ಮೇರೆ ರೆಕ್ತ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ನೋಡಿದಾಗೆ 94 ಸಾರಿರ ರೂಪಾಯು ನಪ್ಪಾಂತಾಗಿದೆ ಎಂದು ಗೊತ್ತಾಯಾದು. ಇದು ಬಿಂಬಿಸಾರಿದಿನ ನಿರ್ಸಂಪದ್ಭಾವದ ಅವರ ಅರ್ಥತ ಅಸಮರ್ಥತಾನವನ್ನು ಮತ್ತು ಬೆಂಜಾಂತಾರ್ಥಾದಿನ ಸಿದ್ದಿಸಿದೆ. ಈ ರೀತಿ ಯಾದ ನಪ್ಪಕ್ಕೆ ಅವರು ವಿವರವನ್ನು ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ನಿರ್ದುತ್ತಾರೆ—ಎಲಿಗಾಗಿ ಜಾಸ್ತಿ ಬಿಟ್ಟಾಗಿದೆ ನಾವು ಅಂದಾಜು ಮಾಡಿದ್ದು 37 ಸಾರಿರ ರೂಪಾಯು ಅದಕ್ಕೆ ಬಿಡು 1 ಲಕ್ಷ 9 ಸಾರಿರ ರೂಪಾಯು ಆಗಿದೆ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಅವೆಲ್ಲವೂ ಕೆಲವು ಅನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾದ ಬಿಟ್ಟು ಬಿಂದಧ್ಯಾನಿಸಿದರು ಈ ರೀತಿ ನಪ್ಪವಾಗಿದೆ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

ಇನ್ನು ಸ್ಟೋ ಷಾರ್ಕ್ಸ್ ನಿರ್ವಹಿತ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಹೇಳುವಾದಾರೆ ಬಾಧಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿಸಿಕೊಂಡು ಮಾರ್ಕೆಟ್ ಬಿಂದಧ್ಯಾನಿಸಿದರೆ ಈ ಮೆಚ್ಚ ಮೂಲವಿರು ಲಕ್ಷ ಬಿರಬೇಕಾಗಿದ್ದು ಸೆಲ್ಲ್ಸ್ ಷಾರ್ಕ್ಸ್ ನಪ್ಪವಾದ ಖುಚನೆ ರೀಂದನ್ನು ಇಲ್ಲ ಏವರಿಸುತ್ತೇನೆ. ವಾಜ್ಪಾ, ಗುಂಬಾರುಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟಿರೆ ಭಾರತದಲ್ಲಿಯೇ ಏಂಬರನೆಯ ಸ್ವಾನ ಕಡೆದಿರುವ ಬಾಗಿ ಮಾರ್ಕೆಟ್ ನಲ್ಲಿ

1956-57ರಲ್ಲಿ,	78,61,800 ರೂ.
1957-58ರಲ್ಲಿ,	71,91,100 ರೂ.
1958-59ರಲ್ಲಿ,	70,14,420 ರೂ.
1959-60ರಲ್ಲಿ,	96,96,000 ರೂ.
1960-61ರಲ್ಲಿ,	96,95,520 ರೂ.
1961-62ರಲ್ಲಿ,	69,65,000 ರೂ.
1962-63ರಲ್ಲಿ,	1,23,86,900 ರೂ.
1963-64ರಲ್ಲಿ,	94,77,960 ರೂ.
1964-65ರಲ್ಲಿ,	89,04,820 ರೂ.
1965-66ರಲ್ಲಿ,	1,50,79,200 ರೂ.

ರಾಜ್ಯಾಧಿಕಾರಿಗಳ ವ್ಯವಹಾರವು ನಡೆದಿದೆ. ಇಂಷ್ಟ್ರಿಯಲ್ಲಿ ದೊಡ್ಡ ಬ್ರಹ್ಮಾಣಿದಲ್ಲಿ ನಡೆಣುತ್ತಿರುವ ಬ್ರಾಹ್ಮಿಗಿ ಮಾರ್ಕೆಟ್‌ನಲ್ಲಿ—ಮೊನ್ಸೆ ದಿವಸ ಯಾರು ಇಂಡಿಯನ್ ಕೋಡರ್‌ಕೆ ಎನ್ನುವ ಒಂದು ಜಿತ್ತಾನೆ ಹಾಟ್‌ತು. ರೈತನಿಗೆ ಸೇಲ್‌ಪ್ರೈಸ್‌ಕ್ರೋಸ್ ಇಲ್ಲಿ ಅಂದ ಮೇಲೆ ಕೋಳ್ಯಾವವನು ಅಂದರೆ ದಲಾಲರು ಕೆಡಬೇಕು. ಅಗ ಕೊಡುವವರ ಹಾಗೂ ಕೆಳಳ್ಯಾವವರ ಏಜಿಂಟರಾದ ನಾಬು ಕೊಡುವಲ್ಲಿ ಎಂದು ಹೇಳಿದರು. ಈ ಜಿತ್ತಾನೆ ಬಿಗೆಟರಿನುವೆದರೋಳಗೆ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ದಿವಸವಾಯಿತು. ಅಗ ನುಮಾರು 40 ಸಾರಿರ ಕ್ಷೀಂಟಾಲು ಮೆಣಸಿನಕಾಯಿ ಎಲ್ಲಾ ಬೋಂಬಾಯಿ ಮಾರ್ಕೆಟ್‌ಗೆ ಹೋಯಿತು. 40 ಸಾರಿರ ಕ್ಷೀಂಟಾಲು ಮೆಣಸಿನಕಾಯಿ ನಿದ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಕ್ಷೀಂಟ್ ಬ್ರಹ್ಮಾಣಿ ಪ್ರಕಾರ ಮೂರೂವರ ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಿಗಿ ಮಾರ್ಕೆಟ್ ಒಂದರಿಂದರೇ ಸೇಲ್‌ಪ್ರೈಸ್‌ಕ್ರೋಸ್ ನಷ್ಟ ಅಯಿತು. ಇಂಷ್ಟ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಸಾರಾಕರಣೆಯಿಂದ ಅಡಳಿತ ಏಷ್ಟರವುಂಟಿಗೆ ಕುಸಿದುಬದ್ದಿದೆ ಎಂಬಿದನ್ನು ನಷ್ಟವಾಗಿ ಕಾಣಬಹುದು. ಈಗಲಾದರೂ ಅರ್ಥವಾಂತಿಗಳ ವಸೂಲಿಯಲ್ಲಿ ಲ್ಯಾಕ್‌ಎಂಟ್ ಇದೆ ಎಂದು ಮಾನಗಂಡಿದ್ದಾರೆಯೇ? ಈವೇತ್ತು ಸೇಲ್‌ಪ್ರೈಸ್‌ಕ್ರೋಸ್ ಏಜಿಂಟರಿಂದ ಅಡಳಿತ ದಕ್ಷತೆಯಿಂದ ಕಂನ ಮಾಡಿದರೆ ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚು ಇಂಡಿಯನ್ ವಸೂಲಿಯಲ್ಲಿ ಕೆಳಳ್ಯಾವಹಾದು. ಮಾನ್ಯ ಹಣಕಾಸಿನ ಮಾಂತ್ರಿಗಳು 1961-62ರಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರ ತರಿಖ ಮೇಲೆ 15 ರೂಪಾಯಿ ಇದೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಈವೇತ್ತು 27.36 ಆಗಿದೆ. ಇದನ್ನು ಯಾವ ಅಧಾರದ ಮೇಲೆ ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಮಾಡಿದ್ದಿರಿ? ಈ ಬಂಡೆಟ್‌ನ್ನು ಸೋಡಿದರೆ ಬರಿ ದಿಕ್ಕನರಿ ಅಥ್ವ ಫಿರ್ಗ್‌ ಎಂದು ಕಾಣತ್ತದ್ದು ಹೇಳಿರುತ್ತಾರೆ ಬಿನಾ ಇಲ್ಲ. ಜನ ಸಾಮಾನ್ಯರ ಕರ್ತವ್ಯದೇ ನನ್ನ ಉದ್ದೇಶ. ಜನಗಳ ಹಿತ ನನ್ನ ಗುರುತಿಯಿಂದ ಹೇಳುತ್ತಾರೆಯೇ ಹೇಳಬಹುದಿರುತ್ತಾರೆ ಅದರಲ್ಲಿ ಹಿತನಾಥನಿಯು ಗುರು ಏನೂ ಕಾಣಬಹುವುದಿಲ್ಲ. ಇನ್ನು ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸದ ವಿಕಾರದಲ್ಲಿ ಮಾತನಾಡುವುದಾದರೆ, ಮುಖ್ಯ ಮಾಂತ್ರಿಗಳು ಹೇಳಿದರು ತ್ವರಿತಿಗೆ ಅದ ಸಾಮಾಧಾರ್ಯಯುರುಗಳ ಕೊರತೆ ಇದೆ ಎಂಬಿ ಕಾರಣದಿಂದ ತಿಕ್ಕಿಕರ ನಿವೃತ್ತಿಯ ಅವಧಿಯನ್ನು ನೀರಿ ರಿಂದ ನೀರಿಕ್ಕು ವರಿಸಲಾಗಿದೆ ಎಂದು ಹೇಳಿರು. ಬೆಂಗಳೂರು ಗ್ರಾಮಾಂತರ ಪ್ರದೀಪದಲ್ಲಿ ಎರಡುವರೆ-ಮೂರು ಸಾರಿರ ಜನ ಪ್ರಸಿಂಗ್ ಅದ ತಿಕ್ಕಿಕರು ಇದ್ದಾರೆ. ಅವರು ಮುಖ್ಯಮಾಂತ್ರಿಗಳಿಗೆ ಒಂದು ಮಾನವಿಯನ್ನು ಅರ್ಥಿಸಿದಿದ್ದಾರೆ. ನನಗೂ ಕೊಡ ಅದೇ ರೀತಿ ಒಂದು ಪ್ರತಿ ಕಾಣಿಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಇದರಂತೆಯೇ ಧಾರವಾಡದ ಜೆಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ 3 ಸಾರಿರ ಜನ ಇದ್ದಾರೆ. ಹೀಗೆ 6-7 ಸಾರಿರ ಜನ ತಿಕ್ಕಿಕರು ತರಬೇತಿ ಹೊಂದಿದದರೂ ಇದ್ದಾರೆ. ಸರ್ಕಾರ ನೇರುಕ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳು ವುದಾದರೆ ಕೆಲವು ದಿವಸ ಅವಕಾಶ ಕೊಟ್ಟಿರುತ್ತಾರೆ. ಅಗಲಾದರೂ ತಕ್ಕಣ ಕೆಲವನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿರ್ಲೇರಾ ಎಂದು ಮಾನವಿಯಲ್ಲಿ ಹಾಕುತ್ತೇನೆ. ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ 84 ತ್ವರಿತಿಗಾಗೆ ಸೆಂಟರ್‌ನ್ನು ಇದ್ದಾರೆ ಮತ್ತೆ ಹೊನ್ನಾಗಿ ಪ್ರಾರಂಭಿಸುತ್ತೇನೇ ಇದ್ದಿರಿ. ಅದರಿಂದ ಜನ ಪ್ರಯೋಜನ? ಈಗ ನಮ್ಮೆಲ್ಲಿ ತ್ವರಿತಿಗಾಗೆ ಅಗರತಕ್ಕಂತಹ ತಿಕ್ಕಿಕರಿಗೇ ಕಲುವನ್ನು ಬದಿಸಿದೆ ಇರುವಾಗ ಹೆಚ್ಚು ತ್ವರಿತಿಗಾಗೆ ಹೇಳಿರುತ್ತಾನ್ನು ತೆರುಮುಂದರಿಂದ ವನ್ನು ಪ್ರಯೋಜನ? Penny wise and pound foolish. ಅಂದರೆ “ಕುಂಭಕರಾಯ ಗಾತ್ರದಮ್ಮ ಕರೆಯಲ್ಲಿ ನಿಂಬಯು ಹಣ್ಣಿನ ಬೀಜದಮ್ಮ ಬುದ್ದಿ” ಎಂದು ಅರ್ಥ. ಇನ್ನುದೂಗೂ ಸರ್ಕಾರವು ಸರ್ಕಾರವಾದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಇದನ್ನು ಆಲೋಚನೆ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಿ ತಮಗೆ ನಾನು ಅತ್ಯಂತ ಕಳಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ.

ಅದೇ ರೀತಿ ವ್ಯವಸಾಯದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಉತ್ತರ್ವಿತ್ಯಾಗಿ ಹೇಳಿದಿಂದು ನನ್ನ ಅಕಾರ ಮಾಂತ್ರಿಗಳು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಅದರೆ ಈ ಫೌಂಡೇಶನ್ ಸೀಡ್ಸ್ ಹಾಕುವಾದರೂ ಒಂದು ಎಕರೆ ಹಾಕಿದರೆ, ಅದಕ್ಕೆ ನಾಲ್ಕು ಎಕರೆ ಕಾಮಾಶಿಫ್ಯಾಲ್ ಸೀಡ್ಸ್ ಹಾಕಬೇಕೆಂದು ಕಾನೂನು ಇಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಇದು 50,100, 150 ಎಕರೆ ಇರತಕ್ಕ ಜಮಾನುವಾರಾರಿಗೆ ಎಕರೆಗೆ 15 20ಕ್ಕಂತಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಾರ ಬೇಕೆಂದು ತನ್ನ ಜೀವನಸ್ಯ ಬೇಕಾರಿಯನ್ನು ಅಸ್ತಿತ್ವಾಂಶ ಇನ್ನು ಮಾಡಬಹುದೆ ಏನಾ ಜನಸಾಮಾನ್ಯರನ್ನು ಹಾಗೂ ಬದಲಿತರನ್ನು ಉದಾಹರಿಸುವ ಮಾಡತಕ್ಕ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ. ನಾನು ನಾಲ್ಕು ಎಕರೆ ಫೌಂಡೇಶನ್ ತನ್ನ ಸೀಡ್ಸ್ ಹಾಕಿದ್ದೇನೆ. 16 ಎಕರೆಗೆ ಬೇಕಾಗಿರತಕ್ಕ 64 ಕೆ.ಸಿ ಬೆಂಜಗಳನ್ನು 960 ರೂಪಾಯಿ ಕೊಟ್ಟು ಬಿರ್ದಿ ಮಾಡಿದ್ದೇನೆ. ನಾವೇನು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಇಗರ್ಗೊನ್ನುರ ಇದನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಿಲ್ಲ. ಅಧಿಕತವಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಕಂಡಿತನ್ ಹಾಕಿರಿಪುದರಿಂದ ಜನಸಾಮಾನ್ಯಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಉತ್ತರ್ವಿತ್ಯಾಗಿ ಮಾಡುವರುತ್ತಾ ಅವಕಾಶವಿಲ್ಲ.

ಶ್ರೀ ಡಿ. ದೇವರಾಜ್ ಅರಸ್ (ಪಶ್ಚಾಲನೆ, ಮೀನುಗಾರಿಕೆ, ವಾತ್ಸ ಮತ್ತು ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷಾರ ಶಾಖೆಗಳ ಮಂತ್ರಿಗಳು).— ಈ ರೀತಿ ಹಾಕಿರಿಪುದರಿಂದ ಜನ ತಂತ್ರಿದರೆ ಎಂದು ಹೇಳಿಲ್ಲ.

ಶ್ರೀ ಮಾಪದೇವ ಗಿಡಗೆತ್ತ ಬಿಜಕಾರ.— ಅಗ ಎರಡು ಎಕರೆ ಜೋಳ ಫೌಂಡೇಶನ್ ಸೀಡ್ಸ್ ಹಾಕಬೇಕಾದರೆ, ಎಂಟು ಎಕರೆ ಕಮ್ಬಿಫ್ಯಾಲ್ ಜೋಳ ಬತ್ತಲು ಅವನಿಗೆ ಜಿಜಾನು ಬೇರೆ ಬೇಕು. ಇದು ಜಿಜಾನುವಾರಾರಿಗೆ ಅನುಕೂಲವಾಗುವ ಹಾಗೆ ಇದೆ. ಅಧ್ಯಾರಿಂದ ಇದನ್ನು ನಡೆಲಗೊಳಿಸಬೇಕೆಂದು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

(ಶ್ರೀ ಮಹಿಳೆ ಗರಿಗೆತ್ತು ಬಳಕಾರ)

ಇನ್ನು ಧಾರವಾದ, ಬಿಬಾಹುರ ಹೊದರಾದ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಚೋರ್ಡುಗಳ ಹಾವಳಿಯಿಂದ ಶಿಕ್ಷಕರು ಬದುಕುವಷಾಗೆ ಇಲ್ಲ. ಇಲ್ಲಿಯವ ನಮ್ಮ ಮಂತ್ರಿಗಳಾದ ಶ್ರೀ ನಾಡ ಗೌಡು ಬಿಬಾಹುರ ಚೆರ್ನಾ ಸ್ವಲ್ಪ ಚೋರ್ಡುಗೆ ಬಹಳ ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಅಧ್ಯಾತ್ಮರಾಗಿದ್ದರು. ಈಗ ಮಂತ್ರಿಗಳಾದವೇಲೆ ಅದಕ್ಕೆ ರಾಜೀನಾಮೆ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಅವರು ಶಿಕ್ಷಕರ ಕಷ್ಟ ಹಿನ್ನೆಸೆ ಎಂದು ನನಗಿಂತ ತೆನಾಗ್ನಿಗಿ ಬಿಲ್ಲವರಾಗಿದಾರೆ. ಅದ್ದರಿಂದ ಶೀಘ್ರವಾಗಿ ಅವರು ಈ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಕ್ರಮ ಕೈಗೊಳಿಸುತ್ತಿರು. ಧಾರವಾದ ಬೀಳ್ಯ ಸ್ವಲ್ಪ ಚೋರ್ಡುಗಳ ನವರು ಕಾಗಾಗೇ ಶ್ರೀ ನಿಜಲಂಗಪ್ಪನವರ ನಿದಿ ಮತ್ತು ಶ್ರೀ ಗುಣ್ಣಸ್ವಲ್ಪ ಕೆಲ್ಲೇರಿ ಯವರ ನಿದಿ-ಹೆಗೆ ರ-6 ನಾವಿರ ಶಿಕ್ಷಕರಿಂದ ಒತ್ತಾಯಿವಾಗಿ ಹಣ ವಸಳು ಮಾಡಿ ಹಣ ಸೆಲಿಸಿದಾರೆ. ಶ್ರೀ ನಿಜಲಂಗಪ್ಪನವರ ನಿದಿ ಬಾಗ್ಯಂತನ್ನೇ ಇದೆ. ಹಳ್ಳಿಕೆಲಿಯವರ ನಿದಿ ಬಾಗ್ಯಂತನಲ್ಲಿಲ್ಲ. ಈ ಸ್ವಲ್ಪ ಚೋರ್ಡುಗಳಿಗೆ ಚುನಾವಣೆ ಅಗದೆ 10 ವರ್ಷಕ್ಕೂ ಹುಲಾಯಿತು. ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಬಾಲಬಿಡಕರನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪ ಚೋರ್ಡುಗಳಿಗೆ ನಾಮನೇಡು ಮಾಡಿದಾರೆ. ಅವರು ಮೊನ್ಸೆ ನಾರ್ಮತ್ರಿಕ ಚುನಾವಣೆಯಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಕರ ಹೇಳಿ ಪ್ರಭಾವಬೀರಿ ನಮ್ಮ ವಿರುದ್ಧ ಪ್ರಚಾರಕ್ಕೂ ಬಿಳಿಸಿದ್ದು. ಸ್ವತಃ ಮಂತ್ರಿಗಳೇ ಬಂದು ಬಿನ್ನನ್ನು ಮಾಡಿರಾಗಲಿಲ್ಲ. ಅಂದಮೇಲೆ, ಪಾತ್ರ! ಬಿಡಪಾಯಿ ಶಿಕ್ಷಕರಿಂದ ಏನುಮಾಡಲು ನಾಧ್ಯ! ಬರೇ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್‌ನ ಕೆಲವು ವ್ಯಕ್ತಿಗಳನ್ನು ಅದಕ್ಕೆ ನಾಮನೇಡು ಮಾಡುವುದರಿಂದ ಆ ಬಿಡಶಿಕ್ಷಕರಿಗೆ ತೊಂದರೆ ಕೊಡುಪಾರದೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ.

ಇನ್ನು ಬಾಗ್ಯದಿಗೆ ರೆಗ್ಸ್‌ಲೇಜ್‌ಡ್ ಮಾರ್ಕೆಟಿಗೆ ಚುನಾವಣೆಯಾಗದೆ 18 ವರ್ಷವಾಯು. ಈ ಚುನಾವಣೆ ಮಾಡುವ ದಾಢಿಯು ನಕಾರರೆಕ್ಕೆ ಇಲ್ಲ. ಈ ನಕಾರರದ ಅಡಳಿತದ ಬಗ್ಗೆ ನಂಬಿಕೆಯೇ ಇಲ್ಲದಾಗ ಯಾರು ಈ ಮುಂಗಡ ಹತ್ತಿವನ್ನು ಬಿವೀಕೆಳ್ಳಬಹುದು? ಇವತ್ತನ ದಿವಸ ಈ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ನಾನು ಒಂದು ಈವಿಡಿಯನ್ನು ಬರೆದಿದ್ದೇನೆ. ಇದನ್ನು ನಾನು ಒದಿಸುತ್ತಿರುತ್ತಾನೆ.

ಯಾರು ಒ ರಕ್ತದರು ನಮ್ಮನು
ಬಿನ್ನಿದಿದ್ದೀರೆ ಮುಂದಕೆ,
ಎಲ್ಲರೊಂದೆಡೆ ಸೇರಿಕೆಸಿಂಡರು
ತಮ್ಮ ಸುಖ ನಾನಂದಕೆ
ಅನ್ನಾಲ್ಲಿದೆ ಸತ್ತರೆಂದರೆ
ನಾಯಿಕರ ಮನ ಒಪ್ಪಿದು
ಇದ್ದಿನ ನತ್ತದರೆ ಬದುಕುವ
ಬಿವಣ್ಣ ಜನತೆಗೆ ತಪ್ಪಿದು
ಬಿಳಿ ಬಿನವಣಿದೆಮ್ಮೆ ಬೆನ್ನಿಗೆ
ಹತ್ತಿನಿಂತಿದೆ ಹೊಟ್ಟೆಯು
ಬಿರಿಯಿ ಅಶ್ವಾಸನದ ಅನ್ನದ
ಸುಂದು ಬದುಕಿದೆ ಜನತೆಯು
ಕಣ್ಣ ಕಾಣಿದ ಹಾಗೆ ಬಾಳಿನ
ಬಿಜನ ಮುಂತ್ರಿದೆ ಕರ್ತೃಲೆ
ಕರುಣೀ ಇಲ್ಲದೆ ಕರುಳ ಕೊರಯುತ
ಹಸಿವೆ ನಿಂತಿದೆ ಬತ್ತುಲೆ
ಮುಂದು ಮುಕ್ಕೆಳು ಹೆಣಕ ಮುಂತುವ
ಹದ್ದಿನೊಲು ನುತ್ತರಚುತ
ಹಸಿವು ಅಮ್ಮಾ... ಎನಲು ತಾಯಿಯು
ನಾವನೆನಲು ಮರಾಗುತ
ಇಂತು ಇಂದಿನ ಜನತೆ ಇದ್ದುರು
ಮಂತ್ರಿಮಾನ್ಯಗೆ ನಂಭ್ರಮು
ಇವರ ನಂಬಿಗೆ ಎಂಬಿದ್ಲೆಡೆ
ನಮ್ಮ ಪಾಲಗೆ ಎಭ್ರಮು.

ಶ್ರೀ ಎ. ಜಿ. ದೊಡ್ಡಮೇಚೆ (ರೋಡ್).—ಮಾನ್ಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರೇ, ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ನಾನು ಈಗ 2-3 ದಿವಸವರಾಗಾಯು ನನ್ನ ಮಾನ್ಯ ವಿತರ್ಲೆಯಿರು ಮಾತನಾಡಿದ್ದೇನು ಕೇಳಿದ್ದೇನೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ವಿರೋಧ ಪಕ್ಷದವರಿಂದ ಕೆಲವು ಬಳ್ಳಿಯ ಮಾತುಗಳು ಬಂದಿವೆ. ಅದರೆ ಕೆಲವರು ಇವುಗಳನ್ನು ರಾಜಕೀಯ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ, ರಾಜಕೀಯ ಪ್ರಭಾವಕ್ಕೆ ಒಳಗಾಗಿ, ರಾಜಕೀಯವನ್ನು ಒಂದು ರೀತಿಯಿಂದ ಅರ್ಥವಾದುವ ರೀತಿಯಿಂದ ಮಾತನಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಅದೇನೇ ಇರಲ ಈಗ ನಾನು ಹೀಗೆ ಬೀಕಾಗಿರುವುದು ಕೆಲವು ಮಾತುಗಳು. ಈಗ ಸರ್ಕಾರವು ಧೀರ್ಜಿಯು ಬಗ್ಗೆ ಕೆಲವು ವಿಧಾಯಕ ಸಂಭಾಷಣೆ ಮಾಡುವರಿದೆ. ಈಗ ಭಾಷಣದಾಯಿದ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಪಾರ್ದಿ ಮಂತ್ರಮಂಡಳ ವಾತಿಯಿಂದ ಬಿರಬೇಕಾಗಿದೆ. ಆ ವರದಿ ಎಂದು ಹೊರಗೆ ಬರುತ್ತದೋ ಅದು ನಿತ್ಯವಾಗಿ ಗೊತ್ತಿದ್ದಂತೆ ಕಾಣಲ್ಪಟ್ಟ ಅದರೆ ಒಂದು ವಾತನ್ನು ಇಲ್ಲ ಸ್ವಾಮಿ ಹೇಳಿತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಈ ಒಕ್ಕುಲುತನದ ಲಾತ್ತತ್ತು ಮೇರೆ ಕರ ಹಾಕ ಭಾಷಣದಾಯಿ ರದ್ದು ಮಾಡುವ ಹಿಂದಿನ ಪಾಗಿ ಈ ರೀತಿ ಮಾಡಬಾರದು. ಅದು ಈನೇನೋ ಭೃಪೂಜಿರಕ್ತೇ ವರೀಯುತ್ತದೆ. ನಮಗೆಲ್ಲ ಗೊತ್ತಿದೆ—ಇನ್ನೊಮ್ಮೆ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ, ಸೇಲ್ಸ್ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಪೂರ್ವಿಯಾಗಿ ಎಲ್ಲರೂ ಕೂಡುತ್ತದ್ದರೆ ಇದಕ್ಕಿನ ದಿವಸ ಬೇರೆ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಹಾಕುವ ಪರಿಣಿತಿ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಅದನ್ನು ಪಾರ್ಬಾಣಿಕವಾಗಿ ವಸಾಲು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರೆ, ಪಾರ್ಬಾಣಿಕವಾಗಿ ಜನ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದರೆ, ಹೊಸ ಕಾಣಿಸುವ ನಂದಭೂಬೀಜಕ್ಕು ಇರಲಿಲ್ಲ. ಅದರೆ ಆ ನಾಮಾಂಶ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಇಲ್ಲವೆಂತೇ, ಅದರ ಜನಕೆಯಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರದವರು ಏನಾದರು ಮಾಡುತ್ತಾರೆ ಎನ್ನು ವಿಧಾಯಿಸಿತ್ತೇ ಜನಕೆಯಲ್ಲಿ ಬಳಿದಿದೆ. ಇದು ಬೇರೆಯು ಪಕ್ಷದ ಸರ್ಕಾರ ಬಂದರೂ ಅನ್ಯಯಿಸುತ್ತದೆ. ಇದು ನಾಮಗೂ ಗೊತ್ತು, ನಿಮಗೂ ಗೊತ್ತು. ಅದು ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವದಲ್ಲಿಯ ದೌರ್ಯಲ್ಪ. ಆ ಕಾರ್ಬಾಣಿಕ ನಾವು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನಮಕೆಯನ್ನು ವಿಕಾರ ಮಾಡಬೇಕು, ನಿವಾರಣೆಗೆ ನನ್ನ ಸ್ವೇಕಿತರನೇಕರು ಭೃಪೂಜಾರದಲ್ಲಿ ಬಹಳವಾಗಿ ಮಾತನಾಡಿವಾರೆ. ಭೃಪೂಜಾರದ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಅಧಿಪಾಯವೇನು? ಅದ್ದು ಬಹುತ್ವಾಗಿ ಮಾನ್ಯ ಸರ್ವಸ್ಯಾಗಾ ಗೊತ್ತು, ಹೊಗಿನವಾಗಾ ಗೊತ್ತು. ಈ ಭೃಪೂಜಾರದಲ್ಲಿ ಅಧಿಕಾರೀತರರೂ ಇದ್ದಾರೆ.

[MR. SPEAKER in the Chair]

ನಾವು ಯಾವುದನ್ನು “ಪೀಠಿಕಿಕರ್ ಕರಪಾರ್ಪನ್” ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತೇವೋ, ನಾವು ಯಾವುದನ್ನು “ರಾಜಕೀಯ ಭೃಪೂಜಾರ್” ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತೇವೋ, ಅದು ಹೊಗಿನವ ತನಕ ಈ ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ಭೃಪೂಜಾರ ನಿಲ್ಲಮಿವರಕ್ಕಾಗುವುದಾಗಿ. ಇದನ್ನು ನಿಲ್ಲಮಿವುದಕ್ಕೆ ಸರ್ಕಾರವಿಂದರೇ ನಾಧ್ಯ ಎಂದು ಸರ್ಕಾರವನ್ನು ಹಿಂಣ್ಣಾಳನುವಾದು ಸರಿಯಲ್ಲ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಹೇಳುವುದಾದರೆ, ಬೇರೆ ಬೇರೆ ರಾಜ್ಯದೊಳಗೆ ಕೆಲವು ಕಾಲದ ಹಿಡಿದೆ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್‌ತರ ಸರ್ಕಾರಗಳು ಇದ್ದವು. ಹಿಂದೆ ಕೇರಳಾದಲ್ಲಿ ಕಾಗ್ರಿಸ್‌ತರ ಸರ್ಕಾರ ಇತ್ತು.

3-00 P. M.

ಶ್ರೀ ಎಚ್. ನಿಷ್ಠೆಯೀರಪ್ಪ.—ಅಗಲೂ ಕೇರಳಾದಲ್ಲಿ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್‌ತರ ಸರ್ಕಾರ ಇದೆ.

ಶ್ರೀ ಎ. ಜಿ. ದೊಡ್ಡಮೇಚೆ.—ಹೋದು, ಆ ಸರ್ಕಾರದವರಿಗೂ ಸಹ ಈ ಭೃಪೂಜಾರದವನ್ನು ನಿಲ್ಲಮಿವುದಕ್ಕಾಗುವುದಿಲ್ಲ.

ಶ್ರೀ ಎನ್. ತಿವಾಪ್ತ.—ಒರಿಸ್ಸಾ ಮತ್ತೆ ಬಿಕಾರ ರಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್‌ತರ ಸರ್ಕಾರಗಳು ಅಧಿಕಾರಕ್ಕೆ ಬಿಡ ಮಂತ್ರಿ ಅಂಗಕ್ಕೆ ಎಷ್ಟು ಕೆಲವು ಮಾಡಿವೆ ಎಂಬುದನ್ನು ನೆಡಿ.

ಶ್ರೀ ಎ. ಜಿ. ದೊಡ್ಡಮೇಚೆ.—ಇಂಥ ನಮನ್ಯಮುದ ಬಗ್ಗೆ 24-11-1964 ರಲ್ಲಿ ಮನವಿಯ ಮಾಲಿಕ ಒಂದು ಪತ್ರಿಕೆ ಪ್ರಕಟಿಸುತ್ತಿರುತ್ತಾಗೆ ಕೆಳಿಯ ಮತ್ತು ಮತ್ತು ಹೇಳಿದರೆ ತಪಾಗಲಿಕ್ಕಾಗಿ. ಅದು ಹಿನೆಂದರೆ : “ವಿಷಯ ಕೆ, ದಾರ್ಬಾರ್, ಭೃಪೂಜಾರಗರು ಭಾರತದ ವಿಕಾಸ, ನಾತ್ಯಿಕ ಶಕ್ತಿಗೆ, ಕಾರ್ಯಾನ್ವಯಿಸುವುದಾತ್ಮಕ ಬೇಕೆಂದು ನಿಂತಿವೆ. ಅನೂಯೆ, ರಾಳಸೆ, ಮುಂತಾದ ಅನ್ಯಾನ್ಯ ಶಕ್ತಿಗಳ ಪ್ರಭಾವಕ್ಕೆ ನಮ್ಮೆ ರಾಷ್ಟ್ರವು ಒಳಗಾಗಿತ್ತು ನಡೆದಿದೆ. ನಮ್ಮು ರಾಜ್ಯವು ಭಾರತದ ಒಂದು ಅಂಗ. ರಾಷ್ಟ್ರವನ್ನು ಅಂದಿರೆಯುವ ಕೋರ್ಟೆಗಳಾಗು, ರಾಜ್ಯದ ನಮ್ಮುದಿಯನ್ನು ಕಡವಿದೆ. ಮೇಲಿಗೆ ಪ್ರತಿಗಾಮಿ, ಧೂತ ಶಕ್ತಿಗಳ ಪ್ರಭಾವದಿಂದಾಗಿ ಪೂರ್ಣತೆಯು ಸರ್ವಯೋಜನ ದೂರವಾಗಿದೆ. ಪ್ರಗತಿಯು ಪ್ರತಿ ಕುಂಠಿತವಾಗಿದೆ. ರಾಜ್ಯ ಶಕ್ತಿ ಅಳೋಗಿಗಿಳು

(ಶ್ರೀ ಎ. ಕೆ. ದೊಡ್ಡಮೇಚೆ)

ತೊಡಗಿದೆ, ಹೇಡ್ಡೆನು? ತನ್ನ ಹೆಮ್ಮೆಯ ಹೆಸರನ್ನು ಉಸಿರಿಸುವ ಶಕ್ತಿ ಕೂಡ ಅಡಕ್ಕಿಲ್ಲದಾಗಿದೆ... ಅದರೆ ಎಲ್ಲಾ ಕಡೆಯೂ ಭ್ರಮಾಂಡಾರ ಇದೆ ಎಂದು ಹೇಳುವುದಾಗಲೇ, ಎಲ್ಲಿಯೂ ಭ್ರಮಾಂಡಾರ ಇಲ್ಲ, ಎಂದು ಹೇಳುವುದಾಗಲೇ ಸರಿಯಾಗ್ಗಳು. ಭ್ರಮಾಂಡಾರದ ಏರುದ್ದು ಈಕೆ ಮಾಡುವವರು ವೊದಲು ತಮ್ಮನ್ನು ತಾವು ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಸಲಹೆ ಕೊಡುವಲ್ಲಿ ಒಂದು ಕ್ರಮಾಂಚಿಕೆ; ನಾನೂ ಸಹ ಸಾರಾಜು ಕಿಂಧನವಲ್ಲಿ ಕಳಿದೆ 30-40 ವರ್ಷಗಳವರೆಗೆ ಇದ್ದೇನೆ. 1947 ರ ಅಗಸ್ಟ್ 15 ರಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಅಸ್ತಿ ಏಂತು, ಈ ಏನಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಆ ಪಕ್ಷವರು ಮಾತ್ರ ಈ ಪಕ್ಷವರು ನೋಡಬೇಕು. ಅಗ ರಾಜಕೀಯ ಧೋರಣೆ ಏಂತು ಅಗ ಏನಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ನೋಡಬೇಕಾಗಿದೆ. ನಾವು ಮಾತನಾಡುವ ಮುನ್ನ ನಮ್ಮ ನವಕೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಅತ್ಯುತ್ತರೇಕೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ನಾವು ಸರಿ ಇದ್ದರೆ ಬೇರೆಯವರ ಬಗ್ಗೆ ಹೇಳಬೇಕು. ಭ್ರಮಾಂಡಾರದ ಏರುದ್ದು ಮಾತನಾಡುವವರು, ತಾವು ಅಷ್ಟೇ ನಿರಿಯಾಗಿದೆ ಇವೇಯೇ ಎಂಬುದನ್ನು ವೊಡಲು ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ನಾವು ನೀವು ಈ ಭ್ರಮಾಂಡಾರದ ಬಗ್ಗೆ ಕೇವಲ ಸಾತನಾಡುವುದಕ್ಕಂತೆ, ಇದನ್ನು ನಿನಾರ್ಮಾ ಮಾಡಲು ನಾವು ಮತ್ತು ನೀವು 25 ಜನರು ಸಿದ್ಧರಾಗೋಣ. ಅದನ್ನು ನಿರಾರ್ಮಾ ಮಾಡುವದಕ್ಕೆ ಆಗಿದ್ದರೆ ನಮ್ಮನ್ನು ನಾವು ನುಟ್ಟುಕೊಳ್ಳತ್ತೇವೆ ಎಂದು ನಿರ್ಧಾರ ಮಾಡೋಣ.

ಶ್ರೀ ಎಚ್. ಸಿದ್ದಪಿರಿಪ್ಪ.—ನೀವು ಅಡಕ್ಕೆ ಲ್ಯಾಂಡರ್ ಆಗಿ, ನಾವು ಬಿಂದು ಸೇರಿ ಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ.

ಶ್ರೀ ಎ. ಜಿ. ದೊಡ್ಡಮೇಚೆ,—ನುಮ್ಮನೇ ಹೇಳುತ್ತೀರಿ, ಯಾರೂ ಸಹ ಮುಂದೆ ಬಿರುವುದಿಲ್ಲ. ನಮ್ಮನ್ನು ನಾವು ನುಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ! ಭ್ರಮಾಂಡಾರ ಏಂದರೆ ಏನು ಎಂಬುದನ್ನು ನಿರಾಗಿಸಾವೇ ಏಂಬಾರ ಮಾಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ, ಲಂಜ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬುದು, ದುಡ್ಡ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬುದು, ತಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳ, ಹೆಂಡಿತ್ತಿಯ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಆಸ್ತಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬುದು ಇಲ್ಲಾ ಭ್ರಮಾಂಡಾರವಾಗುತ್ತದೆ. ಅನೇಕ ರೀತಿಯಂದ ಪರಿಷ್ಕರೆ ಮಾಡಬಹುದು. ಹೆಂಡಿತ್ತಿ ಮಕ್ಕಳ ಹೆನೆನಿಲ್ಲಿರುವ ಆಸ್ತಿ ಯಾವ ರೀತಿ ಬಂದಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ನುಶ್ಚ ಹೇಳಿ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಬುದರಾಗುವುದಿಲ್ಲ.

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಶಿವಪ್ಪ.—ಕೆಲವರು ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

ಶ್ರೀ ಎ. ಜಿ. ದೊಡ್ಡಮೇಚೆ.—ಈ ಭ್ರಮಾಂಡಾರ ಏನುವುದು ಕಾಂಗೆನ್ ನಿರ್ಕಾರ ಕುಲಕ್ಕೆ ಮಾತ್ರ ಬಂದಿರುವುದು ಅಲ್ಲ, ಅದು ಇಡೀ ದೇಶಕ್ಕೆ ಬಂದಿದೆ. ಇದನ್ನು ನಿರೂಪಿ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ನಿರ್ಕಾರ ರವನ್ನೇ ಅವಲಂಬನುವುದಾಗಲೇ, ನಿರ್ಕಾರವನ್ನು ದೂಷಿಸುವುದಾಗಲೇ ಪರಿಯಾಗ್ಗಳು. ಇದನ್ನು ನಿರಾರಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಅನೇಕ ವಿಭಾಗದಾಗಳು ಇವೆ. ನಾವೆಲೂ ಒಂದೆಚೆಸೇರಿ ಅನ್ವಿತಪಕ್ಷಕಾರಿಕಾಗಿ ಜೆಚ್ಚೆ ಮಾಡೋಣ. ಆ ರೀತಿ ಜೆಚ್ಚೆ ಮಾಡುವ ಕಾಲಕ್ಕೆ ರಾಜಕೀಯ ತರುವುದು ಬೇಡ. ರಾಜಕೀಯ ತಂದರೆ ಭ್ರಮಾಂಡಾರ ಇಲ್ಲವುದಿಲ್ಲ. ಈ ವಿಚಾರವನ್ನು ಏರಿಸು ಕಡೆಯಿರಿಗೂ ಹೇಳುತ್ತೀನೆ; ಮತ್ತು ಮಂತ್ರಮಂದಲದವರಿಗೂ ಹೇಳುತ್ತೀನೆ. ಇವತ್ತಿನಿರಿವರ ರಾಷ್ಟ್ರದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಾ ಕಡೆಯುಲ್ಲಿ ಭ್ರಮಾಂಡಾರ ನಡೆಯುತ್ತದೆ. ಇದು ಏಂತಿರಿದರೆ ಭ್ರಮಾಂಡಾರದ ನಿರಾರಿಸಿಗಾಗಿ ಕಾರ್ಯಾಚಾರ ನಿರಾರಿಸಿದರೆ, ಅದನ್ನು ತಡೆಗೆಣ್ಣುವುದಕ್ಕೆ ಯಾರಿಗೂ ಸಾಧ್ಯವಾಗುವುದಾಗ್ಗೆ. ಕಮ್ಮುವಿನಿಷ್ಟ್ ಕಷ್ಟದವರು ತಪ್ಪಿನಾ ರೀತಿಯ ಕಾರ್ಯಾಚಾರ ಇರಬೇಕೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಸ್ವತಂತ್ರ ಪಕ್ಷದವರು ಶ್ರೀಮಂತ ರೀತಿಯ ನಿರ್ಕಾರ ಇರಬೇಕೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ, ಒಂದೊಂದು ಪಕ್ಷದವರೂ ಒಂದೊಂದು ರೀತಿಯ ನಿರ್ಕಾರ ಇರಬೇಕೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಅನೇಕ ಬಗೆಯು ಜಗತ್ತಾ ಜೀರೆ ಜೀರೆ ರೀತಿಯ, ಭಿನ್ನ ಭಿನ್ನ ರೀತಿಯ ಅಭಿಪೂರ್ವಿಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದಾರೆ. ನನ್ನ ಏಂಬಾರ ಹೇಳುವುದಾದರೆ ನಾನು ಕಮ್ಮುವಿನಿಷ್ಟ್, ಕಮ್ಮುವಿನಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಕ್ರಾಂಟಿಲಿನ್ ಇವು ಮೂರನ್ನು ಒಪ್ಪಿಪಡಿಲ್ಲ. ಕಾಂಗೆನ್ ಎಂದರೆ ಏನು? ಕಾಂಗೆನ್ ಇತಿಹಾಸವನ್ನು ತೆಗೆದುನೋಡಿದರೆ ಗೋತ್ತುಗುತ್ತದೆ. ಕಾಂಗೆನ್ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ನಂಬೆಯಾಗಿ ಇತ್ತು. ಹಂಡೂಸಾನ್ ಸ್ವತಂತ್ರವಾದ ನಂತರ, ಪಾಲಿಮೆಂಟರಿ ಡಿಪಾರ್ಟ್ಮೆಂಟ್ ನಂತರ ಕಾಂಗೆನ್ ಒಂದು ಅಡಳಿತ ಪಕ್ಷವಾಗಿದೆ. ಈ ರೀತಿ ಅಡಳಿತ ಪಕ್ಷದವರು ಎನಾಗಿದೆಯಂದರೆ ಈ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯತ್ವದ ಹುಟ್ಟು ಗುಣ ಇನ್ನೂ ಹೊಗಿಲ್ಲ. ಅಡಕ್ಕೆ ಕಾರಣವೇನೆಂದರೆ ಕಾಂಗೆಸ್‌ನಲ್ಲಿ ಕ್ರಾಂಟಿಲಿನ್‌ನಲ್ಲಿ, ಸ್ವತಂತ್ರ ಪಕ್ಷ ಮನೋವ್ರೋತ್ತಿಯುಷ್ಯವರು, ಮನಸ್ಸಿಂ ಲ್ಯಾಗ್ ಮನೋವ್ರೋತ್ತಿಯವರು ಮತ್ತು ಹಂಡೂ ಮಾಹಾನಭೇದು ಮನೋರ್ವೋತ್ತಿ.

ಯವರು ಎಲ್ಲರೂ ಇದ್ದಾರೆ. ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಬಗ್ಗೆ ಯಾವು ಧರ್ಮರೇಣು ಉಂದು ಪಾತನ್ನು ತೇಣಿದ್ದಾರೆ. ಅದು ಈ ರ್ಯಾಂಕ್ ಇದೆ:

"I do not differentiate between Congress and Swatantra Party because there are shrewdest capitalists with the congress and foolish capitalists with Swatantra Party."

ಆ ರಿತೀಯಾಗಿ ಬಹು ಮುಖಿಯ ಅಥವಾ ಬಹು ಲ್ರಿಡರ್ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಹೀಗೆ ಅನೇಕ ಮನೋ ಮತ್ತು ಗಳು ಕಾಡಿರುತ್ತವೆ. ಹೀಗಾಗಿ ಕಾಂಗೆನ್ ನಂತೆ ಆ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವದಲ್ಲಿ ನಿರ್ವಹಿತವಾದ ಹೆಚ್ಚಿನ ಜಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಅನೇಕ ಅಡಬೆಳಗಳಿವೆ.

SRI DIGAMBARA RAO BALWANT RAO (Alayd).—On a point of order. The hon'ble member has been trying to show the distinction between political parties in India. He has characterised what the Congress party is, what the Swatantra party is and what the Muslim League and Communist parties are. I think the discussion that is going on here is regarding the budget. Instead of dealing with the provisions of budget he is dealing with certain political parties which I do not think, come within the scope of this budget.

Mr. SPEAKER.—It is an important point of order. I will think over and give a ruling later on!

ಇನ್ನು ಕೆಲವರು ಮುದ್ದುಪಾನೀ ವಿಕಾರ ಮಾತನಾಡಿದರು. ನಾನು ಮುಂಬೆ ಶಾಸನಸಭೆಯಿಂದ ಜ್ಞಾನಿಗೆ ಬಂದಾಗಿನಿಂದ ಇವಕ್ಕಿನವರಿಗೂ ನಾನು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಈ ಮುದ್ದುಪಾನವನ್ನು ಸಿದ್ಧಿ ಗೋಳಣಬೇಕೆಂದು. ಬಹುತ್ವ ವರೋಧ ಪಕ್ಷದೆ ಬಹು ಜನರ ಅಭಿಪೂರ್ವ ಕಾಡ ಪಾನ ಪ್ರತಿಂದಿಂಕ ಕಾನೂನನ್ನು ಸಿದ್ಧಿಗೊಳಣಬೇಕೆಂಬುದೇ ಆಗಿತ್ತು. ವರೋಧಪಕ್ಷದವರು ಈ ವಿಕಾರಪಳ್ಳಿ ಸರ್ಕಾರದ ಧೋರಣಿ ಅಗಾಗ್ನಿ ಬದ್ರಾಂದಿನ್ನು ವಿಕಾರ ಮಾಡಿ ಆಗ ಅದಕ್ಕೆ ವರೋಧವಾಗಿ ಮಾತನಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ನೋಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಹೆಂಡ ಕುಡಿಯಷ್ಟನ್ನು ತೆಗೆದುಹಾಕಿದರೆ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ವರಮಾನ

(ಶ. ಎ. ಡಿ. ದೊಡ್ಡಮೇಟಿ)

ಹಳ್ಳಿಗೆ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಇದು ದುಡಿನ ದ್ವಾರಿಯಿಂದ ವಿಚಾರ ವಾಡತಕ್ಕ ವಿಷಯವಲ್ಲ. ಈ ಬಗ್ಗೆ ವೇದಿಕ್ಕಾನಿಕ ತಿಸ್ತಿನಿಂದ ವಿಚಾರಿಸದ್ದರೆ. ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಗಾಭೀರವಾಗಿ ವಿಚಾರ ಹಿನ್ನಬು ವಾದದಿಂದು. ಅದಿಂತ ಪಕ್ಷದವರು ಸರಿಯಾದ ರೀತಿಯಿಂದ ಈ ಪ್ರತಿಬಂಧವನ್ನು ಸಿಧಿಗೊಳಿಸಿರ್ಲ ಎಲ್ಲ ಪಕ್ಷದವರೂ ಅಭಿಸಂಬಿಳಿತ್ತಾರೆಂಬಿದರಲ್ಲಿ ಸಂಚರೆಹಿಲ್ಲ. ಅದೇ ಮದ್ದಪಾನ ನಿರೋಧವನ್ನು ಜಾರಿ ಮಾಡುವ ನಾವಾಚಿಕ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಪಕ್ಷವಾಗಿದೆಯೇ ಎಂಬುದನ್ನು ನಾವು ವಿಚಾರವಾದರ್ಥಕ್ಕ. ಕೇವಲ ಸರ್ಕಾರದ ಕಾನೂನುಗಳನ್ನು ಸೇರಿಸಿ ನಾವು ಗಂಟು ಹಾಕಿ ವಾಡಿವರೂ ಇದಕ್ಕೆ ಆ ಬಗ್ಗೆ ಜಾತಿಯ ಮನೋವ್ಯವ್ಹಾರದಲ್ಲಿದೆ. ಮದ್ದಪಾನದ ವಿಷಯ ಮನು ಇನ್ನ ಪ್ರಾಣಾತ್ಮಕವಾದ ಸ್ವಭಾವ, ಅರನು ಕೇವಲ ಕಾನೂನಿಂದ ತಗ್ಗಿಯುವುದಕ್ಕಾಗಿ ವಿಭಿನ್ನ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಬೇಗೆ ವಿಧಾನಗಳನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿಕ್ಕೆ. ಈ ಒಂದು ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಸರ್ಕಾರ ಜಂತಕಿಗೆ ಸಾರಾಂಶ, ಏನು ಮತ್ತು ಬಾರಂದಿಗಳನ್ನು ಕುಡಿಯಲು ಈಗ ಅನುಸರಿಸುತ್ತಿರುವ ನೀತಿ ಬಂಡಿತ ಸರಿಯಾದ್ದರಿಂದ ಅದರ ಬಗ್ಗೆ ಸಡಿಯ ಧೋರಣೆ ಅನುಸರಿಸುವುದು ಸರಿಯಾದುದು. ಕೆಲವರು ಇದನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿ, ಮುದ್ದು ಬಿಂದು ತ್ವರಿಸಿದ್ದಂತಹ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಇದನ್ನು ಸರ್ಕಾರ ದುಡಿನ ಸಲುವಾಗಿ ತೆಗೆಸುತ್ತಾರೆ ಇಲ್ಲ, ಹಾಕುತ್ತಾರೆ ಇಲ್ಲವೆಂದು ನಾನು ಈ ಸುಧಭದ್ರಿ ಹೇಳಬೇಕಾಗಿದೆ. ಈ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸಿದೆ ಬಗ್ಗೆ ನಾವಾಚಿಕ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಏನು, ಇದರ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರದ ಶಕ್ತಿ ಏನು? ಎಂಬುದನ್ನು ವಿಚಾರ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿ, ಕೆಲವರು ಪೂರ್ವಾ ಇದನ್ನು ಸರ್ಪಿಷ್ಟು ಮಾಡಿ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಅದು ಅಪ್ಪು ಸುಲಭ ಪ್ರತ್ಯೇಕಿಯಲ್ಲ. ಮದ್ದಪಾನದೆಳಳಿಗೆ ಹಂಡದ ಪ್ರತ್ಯೇಕಿಯಲ್ಲದೆ. ಸರಾರಾಯಿ ಮತ್ತು ಬಾರಂದಿಗಳನ್ನು ಅನೇಕ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ತಯಾರಿ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಕಳ್ಳಭಟ್ಟ ಸಾರಾಂಶ ಈ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಕಾರಣ ಅದರೂ ನಿಯಂತ್ರಿಸುವುದು ಕರಿಷಣ, ಹೆಂಡ ಜಳಿಸುವುದನ್ನು ಹೇಗೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ ಕೂಡಿರ್ತೇ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಬೇಕು ಎಂಬಿದಾಗಿ ಹೇಳುವುದನ್ನು ಹತ್ತು ಸಲವಫ್ಲ, ಸಾರೂ ಸಲ ವಿಚಾರ ಹಾಡಿ ನಿರ್ವಹಿಸಬೇಕು, ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಅನೇಕರು ಸವಾರಜದ್ದಲ್ಲಿ ಹಂಡ ಕುಡಿಯ ಎಷಟನ್ನು ಚಾರೆತಡ್ಡಾರೆ. ಅಂತಹವರು ಹಂಡವ ಬಿರುಗಾಗಿ ಸಾರಾಂಶ ಕುಡಿಯಾತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಎಂಬುದು ಸುಳಳಿ. ಅದು ಒಂದು ಕಾಳಿಜ್ಞ ಬಂಡಸ್ಥಿಯ ನಮೂನೆಯಾಗಿದೆ. ಆ ಮಾತನಿಸಲ್ಪಿ ಅನುಮಾವವಿಲ್ಲ. ಅದರ ಹೆಡದ, ಪ್ರತಿಬಂಧ ನೀತಿಯು ಸುಯಾದ ನಿಯಂತ್ರಣಕ್ಕೆ ಬರುವುದು ನಾಧ್ಯ ಇದೆ. ಕಾರಣ ಜಗತ್ತಾಗಿ ಹೆಂಡವನ್ನು ಮಾರಾವುದಕ್ಕೆ ಕಾನೂನು ಸದಿಲ ಮಾಡಬೇಕು ಏನು ವಿಷಯವನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪ ದೀರ್ಘವಾಗಿ ಅಲ್ಲಿಇನ ಮಾಡಬೇಕು. ಇದೂಲ್ಲಿ ಅವಸರ ಮಾಡಿದರೆ ನರಕಾರವು ಕೇವಲ ದುಡಿನ ವಿಚಾರವನ್ನು ಅಲ್ಲಿರೂ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ ಅಂತಹ ಬಿಂದುತ್ತದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ನಾವು ಯೋಜನೆ ಮಾಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.

ಅ ಮೇರೆ ಕೆಲವು ಮಾಣಿಕ್ಯವಾದ ವಿಷಯಗಳ ಕಡೆಗೆ ನಾನು ಬರುತ್ತೇನೆ. ಈಗ ನಕಾರಾ ದವರು ಭೂರ್ಬಹಿದಾಯವನ್ನು ಪಡ್ಡಾ ಮಾಡುತ್ತೇವೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ, ಅದನ್ನು ಸಹ ಅವಸರ ವಾದಕ್ಕೆ ವಿಚಾರಿಸಿ ಹಜ್ಜೆ ಇಡಬೇಕು. ಮಾಡ್ಪಾನದ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಇದೇ ಸಲಹೆ ಕೊಡುವೆ. ನಕಾರದ ಅಡಳಿತದ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ನಾನು ಏರೋಧ್ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ರೀತಿಯ ಟೆಕ್ ಬಿಷಪ್ಪಿಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ನಾನು ಈ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಮಾತನಾಡುವಾಗ ಈ ಕಡೆ ಕುಳಿತುಕೊಂಡು ಎಂದರೆ ಅಡಳಿತ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯ ಕಡೆ ಕುಳಿತುಕೊಂಡು ಈ ರೀತಿ ಮಾತನಾಡುತ್ತೇದ್ದೇನೆ ಎಂದು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಬಬುದು. ಒರು ಕೂಲಕ್ ನೀಡುವ ಸಮ್ಮಿ ಕಡೆ ಬರಬಹುದು, ನಾವು ನಿಮ್ಮ ಕಡೆ ಹೋಗಬಬುದು. ಅರು ಅಡಳಿತದ ಸಂಗತಿಯೊಂದೂ ಅಲ್ಲ. ಅಡಳಿತದ ಪಕ್ಕ ಎವರೆ ಕೂಲಗ್ಸ್ ಪಕ್ಕದವರು ಮತ್ತೆ ಏರೋಧ್ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯದ ಸಂಗತಿಯೊಂದಿರು. ದೇಶಕ್ಕಿಂತ ಯಾರೂ ಹೊಡ್ಡಿದ್ದರಿಲ್ಲ. ಹಿಂಗೆ ವಿಚಾರ ಮಾಡುವಾಗ ಒಂದು ಮಾತನ್ನು ನಾನು ಹೇಳುವದಕ್ಕೆ ಅರ್ಥಕ್ಕೆ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ. ಅಡಳಿತದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ತೊಂದರೆಗಳಿವೆ. ಅದನ್ನು ಅಲ್ಲಾಗೇ ಮುಂದಿನಕ್ಕೆ ಅಗುವಬೆಲ್ಲಿ. ಈಗ ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಹೇಳುವುದಾದರೆ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಧಾರವಾದ ಜೀವಿಯಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯುತ್ಪಕ್ಕ ಪೂರ್ವಿಕೆಯು 2-3 ತಿಂಗಳಿಂದ ಯಾವ ಅವಕ್ಷೇಪಣಿ ಇಳಿದಿದೆ ಎಂಬುದು ಎಲ್ಲಾರೂ ಗೊತ್ತುದೆ. ಹರವಾವದಿ ಒಂದು ತಿಂಗಳಿಗೆ 100 ನಾರಿ ಶ್ರುತಿ ಹತ್ತುತ್ತುದ್ದು ಮತ್ತು ಆರುತ್ತದೆ. ಇದರಿಂದ ಆ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ವರ್ಷಾರ್ಥಿ ಕಡೆ ಅನೇಕ ಜನಗಳು ತೊಂದರೆಯಾಗಿದೆ, ಉದ್ದರೂ ತಗ್ಗೆಯ ಕೆರಂಡಂಥ ಸಂಪುರ್ಣ ಸೆಟ್ಟುಗಳನ್ನು ಮಾರಾಟ ಮಾಡಲು ಯೋಜಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. 4 ದಿವಸ 4 ದಿವಸ ಗಳ್ಳೇ ಕರೆಂಟ್ ಹೋಲ್ಯಿತು ಎಂದರೆ ಬೆಳೆ ಗತಿ ಏ ವರ್ಷಾರ್ಥಿ ಮಾಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಬಗ್ಗೆ ನಾನು ಕಾಗದ ಪತ್ರಗಳನ್ನು ಬೋಧಿಸಿ ನವರ ಸಂಗಡ ಮಾಡಿದ್ದೇನೆ. ಮಂತ್ರಿಗಳ ಜೊತೆ ಯಾಲು ಅರ್ಥಾತ್ ಮಾಡಿದ್ದೇನೆ. ಎಲೆಕ್ಟ್ರಾನಿಕ್ ಬೋಧಿಸಿ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಸಂಗಡವೂ ಮಾತನಾಡಿ

ಢ್ಯೇನೆ. ಬೋರ್ಡ್‌ಎಂಎಸ್‌ರ ಕೆಲವರು ಅವರಾಗಿ ಪ್ರಾಕ್ರಿಯಾಗಿ ಪ್ರಾಣಿಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುತ್ತಿದ್ದು. ಕೆಲವು ಪ್ರಾಣಿಗಳನ್ನು ಗಂಭೀರವಾಗಿ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳೇಕೂಗುತ್ತಿದೆ ಇದರಲ್ಲಿ ಯಾವುದ್ದು ಗಂಭೀರವಾಗಿ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಯೋಜನೆ ಮಾಡಬೇಕಾಗುತ್ತಿದೆ. ಕೆಲವನ್ನು ನಡೆಸುವುದು ಸ್ವಲ್ಪ ವಿಳಂಬವಾದ ಮಾತ್ರಕ್ಕೆ ಅದನ್ನು ಸಾಷ್ಟಾಷಿಕವಾಗಿ ರಾಜಕಾರಣದಲ್ಲಿ ತರಲಾರದು.

ಶ್ರೀ ಮಹಿಂದ್ರ ಗದಿಗ್ರಹ ಬಿಂಕಾರ್. —ತಾವು ಹಿರಿಯರು. ರಾಜಕಾರಣ ಹೇಗೆರದೇಕೆಂಬು ಧನ್ಯ ಹೇಳಿ.

ಶ್ರೀ ಎ. ಜಿ. ಡೊಡ್ಡೆ ಹೇಳಿ. —ಅಮೇಲೇ ಹೇಳುವೆ. ಪರಸ್ಪರ ಹಿತ ಸಂಬಂಧ ಬಿರುತ್ತಿದೆ. ಶ್ರೀಮಾನ್ ಚನ್ನೆಬಿನಹುನಿಂದ ಹಾರಂಗಿ ಮತ್ತು ಕಂಬಿದಕದ ಅಂತಿಕಣ್ಣಗಳ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ವಾತನಾಡಿದರು. ಅಮೇಲೇ ಶ್ರೀ ಮಾನ್ ಮುಖ್ಯನಾಥರು ನಿರ್ವಾಹಿ ಅಂತಿಕಣ್ಣಗಳ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಹೇಳಿದರು. ಆ ಇಬ್ಬರು ಪ್ರಾಣ್ಯ ಸರ್ವಸ್ವರೂ ಕೂಡ ವಿರೋಧ ಪಕ್ಷಕ್ಕೆ ಸೇರಿದವರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಆ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರ ಹೇಗೆ ಮಾಡಬೇಕು ಆ ಇಬ್ಬರು ಪ್ರಾಣ್ಯ ಸರ್ವಸ್ವರೂ ಅಭಿಪೂರ್ಯಗಳು ಪರಾಣ ರವಿರುಳ್ಳಿ ಜಿಡ. ನನ್ನ ಅಭಿಪೂರ್ಯವನ್ನು ಕೇಳಿದರು ಶ್ರೀಮಾನ್ ಮಂಬಿನಾವ್ಯಾಪರು ಹೇಳಿದ್ದು ನರಿ ಎಂದು ಕಾಳಿಸುತ್ತಿದೆ. ಅರು ಹೇಳಿದ ಮಾತನ್ನು ನಾನು ಅಂದು ಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ. ಅದರೆ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಚನ್ನೆಬಿನಹುನಿಂದ ನಿರ್ವಾಹಿ ಅವರನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದರೆ ಆ ಭಾಗವ ಜನರು ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗುವಂತಹ ಮನೋಭಾವ ಬಿರುತ್ತಿದೆ ಎಂದು ಹೇಳಿಕೂರುತ್ತಿದೆ. ಇಂತಹ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಯಾವ ರೀತಿ ವಿಕಾರ ಮಾಡಬೇಕು? ಶ್ರೀಮಾನ್ ಮಂಬಿನಾವ್ಯಾಪರು ಪ್ರಾಣ್ಯ ಸರ್ವಸ್ವರೂ ಸ್ವೀಕಾರ ಮಾಡಬೇಕೋ ಅಧವಾ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಚನ್ನೆಬಿನಹುನಿಂದ ಪ್ರಾಣ್ಯ ಸ್ವೀಕಾರ ಮಾಡಬೇಕೋ ಎನ್ನು ವ ವಿಕಾರ ಬಿರುತ್ತಿದೆ. ನನ್ನ ರಾಜ್ಯ ಉಳಿದರೆ ಬಾಕಿ ಪನ್ನ ಬೇಕೊಂಡರೂ ಪಾಡಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ರಾಜ್ಯವನ್ನು ತುಂಡು ತುಂಡು ವಾಡಿದರೆ ಮತ್ತೆ ಅದನ್ನು ಕಟ್ಟಬ್ಬದಕ್ಕೆ ಆಗುತ್ತದ್ದಾರೆ! ಅದ್ದರಿಂದ ಆ ವಿಕಾರವನ್ನು ಗಂಭೀರವಾಗಿ ಅಲೋಚನೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಶ್ರೀ ಮಿಜುನಾಥ ಸ್ಯಾಂವರ ಅಭಿಪೂರ್ಯ ಒಪ್ಪಬೇಕು ಇದರಲ್ಲಿ ರಾಜಕೀಯವನ್ನು ತರಲಾರದು. ಆ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನನ್ನ ಮಾತನ್ನು ವರ್ಣಿಸುತ್ತಿರುತ್ತಿರು.

ಇನ್ನು ಶಿಕ್ಷಣ ಪದ್ಧತಿಯಲ್ಲಿಯೂ ಬಳಜ ಬಿದಲಾಬಣಿ ಅಗೇಕ್ಕು. ಶಿಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಒಂದು ರೀತಿಯ ಕೊಂಡಾಳಿಕೆ ಮಾತ್ರ ಇಲ್ಲ. ನಮ್ಮ ಸ್ಕೂಲ್‌ಹಿತಾದ ಹರಿಜನ ಸದಸ್ಯರು ಎನ್ನ ಹೇಳಿದರೂ ಆದು ಸರಿ ಎಂದು ತೋರುತ್ತಿದೆ. ಸಿಜಾವಾಗಿಯೂ ಇಡೀ ಭಾರತ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಹಿಂದುಳಿದವರನ್ನು ಮತ್ತು ದಲತವಗ್ರ ವನ್ನು ಸಮಾನ ಮಾಜ್ಜ ಕ್ಕೆ ತರಾವಡಕ್ಕೆ ಸುಮಾರು 20 ಪಂಗ್-ಗಳಾದರೂ ಸಾಧ್ಯವಾಗಿಲ್ಲ. ಆ ಸೋಲಿನ್ನು ನಾವು ಒಷ್ಟಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿದೆ. ಅದನ್ನು ಅಲ್ಲಿಗೇಯಿಂದ ದರಲ್ಲಿ ಅರ್ಥವಿಲ್ಲ. ಅದನ್ನು ಯಾವ ರೀತಿ ಮಾಡಬೇಕು. ಎನ್ನು ಪುದರಲ್ಲಿ ಇನ್ನು ಅನೇಕ ಕಲ್ಪರವಾದ, ಕಲಣವಾದ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ನಾವು ಕೈಗೊಳ್ಳಬೇಕು. ಅದಕ್ಕೆ ನಾವು ಶ್ರೀಪುಂತರು ಮತ್ತು ಧರ್ಮವಾಕರ ಮನಸ್ಸನ್ನು ನೋಯಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಅದಕ್ಕೆ ನಿದ್ದುವಾಗಬೇಕು.

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಗೋಪಾಲ ಗೌಡ. —ಇದು ತಮ್ಮ ಅಭಿಪೂರ್ಯವೋ, ಅಥವಾ ಬಿಂಬಣ್ಣನಿಂದ ಅಭಿಪೂರ್ಯವೋ?

ಶ್ರೀ ಎ. ಜಿ. ಡೊಡ್ಡೆ ಹೇಳಿ. —ಇದು ನನ್ನ ಸ್ವಯಂತ ಅಭಿಪೂರ್ಯ. ಇವೊಮ್ಮೆ ಆ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಆಲೋಚನೆ ಮಾಡೇಬೇಕು. ದೇಶದಲ್ಲಿ ನಾವರಲ್ಲಿಯೂ ಅಲ್ಲಿ ತಮ್ಮಂದಿರು ಎನ್ನುವ ಭಾವನೆಯಿಂದ ಇರಬೇಕು. ಆ ಶಾಸನ ಸಂಧಿಯಲ್ಲಿರತಕ್ಕ 216 ಜನ ವಾಸ್ತವ ಸದಸ್ಯರೂ ಕೂಡ ಒಂದು ಶಿಪ್ಪಾಚಾರ ಸಂಹಿತವನ್ನು ಹಾಕಿಕೊಂಡು ಅದರಂತೆ ಇಲ್ಲರೂ ನಡೆಯಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಆ ಶಿಪ್ಪಾಚಾರ ಸಂಹಿತೆಯನ್ನು ಸಿದ್ಧಿ ಮಾಡಬೇಕಾದರೆ ಆ ಸಂಖೇಯ ಮಾನ್ಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿ ವಿನಂತಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.

ಇನ್ನು ಒಂದರೆ ನಿಮಿಷಗಳ್ಲಿನ ನನ್ನ ಭಾವಣಿಯನ್ನು ಮುಗಿಸುತ್ತಿನೆ. ಅಮೇಲೇ ನಾವು ಯಾವ ರೀತಿ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು, ಪನ್ನ ಕೆಲವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು ಎಂಬುದರ ಬಗ್ಗೆ ವಿಕಾರ ವಿನಿಯು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಹಿಂದೆ ಇಡೀಂತಹ ನದಾಚಾರ ಕರ್ಮಾಣಿಯಿಂತ ಒಂದು ಕರ್ಮಾಣಿಯನ್ನು ರಚನೆಮಾಡಿ ಕೊಂಡು ಅದರಲ್ಲಿ ನವ್ಯು ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ಮಿತಿ ಹಾಗೂ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಹಾಕಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಆ ಕರ್ಮಾಣಿಯ ವಿಧಿಗಳಿನಲ್ಲಿ ಅನೆಂಬಿಲ್ಲಿಯಲ್ಲಿ ಭಕ್ತಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಕೂಡಿದ್ದು ನಿಜವಾಗಿ ಹೇಳಿದವಾದರೆ ನವ್ಯು ಅಂಥೀಗಳಿನ ನಮ್ಮೀಂದರೆ ಆಗಬೇಕು. ನವ್ಯು ಉದ್ಘಾರ ನಮ್ಮೀಂದರೆ ಆಗಬೇಕು. ಇದನ್ನು ನರಿಯಾಗಿ ತಿಳಿದುಕೊಂಡು ಕಾರ್ಯಪ್ರಸ್ತರ ಹೊಂದಿಕೊಂಡು ಕೆಲವನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಹೊಗೋಣ. ರಾಷ್ಟ್ರವನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸ್ತೀರಿ ಎಂದು ಹೇಳಿ ನಾನು ನನ್ನ ಮಾತನ್ನು ಮುಗಿಸುತ್ತಿನೆ.

Mr. SPEAKER.—I get conflicting lists and I am not able to reconcile them.

Sri S. SIVAPPA.—Please take the list from the Official Whip as authoritative and go according to it.

Mr. SPEAKER.—Then let all members take note that I am asked by Sri Sivappa, to take note of the list coming from Sri Bhaskarshetty only and so nobody need approach me except through Sri Bhaskarshetty.

Sri S. SIVAPPA.—It has been decided in the United Party that names should go through the Whip only.

Mr. SPEAKER.—The decision is very good, but if it is not observed in practice, where is the sanctity for it?

Sri S. SIVAPPA.—We will organise in such a manner that every slip comes to you through the Whip.

3-30 P.M.

ಶ್ರೀ ಎಚ್. ಎನ್. ನಂಜೇಗೌಡ (ಅರಕಲಗೌಡ).—ಮಾನ್ಯ ಸರ್ಬಾಧ್ಯಕ್ಷರೇ, ಹೊಟಕು ವಾಡಿದ ಹಂದಿನ ಅಧಿಕ್ರೇಸನದಲ್ಲಿ ಮಾನ್ಯ ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಕೊಟ್ಟ ಹೇಳಿಕೆಯಿಂದ ಅಯಿಪ್ಪಣಿ ಪಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಭಾರಿ ಬಿದಲಾವಳಿಯಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ನಾವು ನಿರೀಕ್ಷಣೆ ಮಾಡಿದ್ದೇವೆ. ಅದರ ಹಳ ಕಾಸಿನ ಮಂತ್ರಿಗಳ ಹೇಳಿದಿರೆ ಬಿದಲಾವಳಿ ಎನ್ನು ಅಗಿಲ್ಲ. ಮಾನ್ಯ ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಎ.ಇ.ಸಿ.ಸಿ. ಮುಟ್ಟಿಂಗಿಗೆ ಹೇಳಿದಾಗ್ನೆ ಇವರ ಮೇಲೆ ಅವಶ್ಯಕ ನಿರ್ಣಯ ತಂದು ಇವರ ಕಾರ್ಯ ಯನ್ನು ಬೇರೆಯವರು ಅಕ್ರಮಾಗ ಪಾಡಬಿಹಾದು ಎಂಬಿದಕ್ಕೆ ಅಧಿಕ್ರೇಸನ ಹೊಟಕು ವಾಡಿದರು ಎಂದು ಭಾವನೆ ಇತ್ತು. ಅದರ ಕಿ ಇಂದು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಅಧಿಕಾರಾದಂತೆ ಅಯಿತು ಎಂದು ಕಾಲಿತ್ತದೆ. ಹೊನ್ನೆಯ ದಿನ ಈ ನಾಭಿನ್ಯ ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರಾದ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಎಚ್. ಎಂ. ಚನ್ನೆಬಹಳ್ಳಿನಾವರು ಕೃಷ್ಣ ನಿರಿನ ಹಂಟಕೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಪಾತನಾಡುತ್ತಾ ಇರುವಾಗ್ನೆ ಮಂತ್ರಿಗಳು ನಗರಾತ್ಮಕ ಇದ್ದು ಅದನ್ನು ಬಹು ಲಘುವಾಗಿ ಪರಿಗಣಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ರಾಜ್ಯದ ಹಿತದ್ವಿಷ್ಯ ಯನ್ನು ಕಣಿಕೆಯು ಮುಂದೆ ಇಟ್ಟಿಕೊಂಡ ವಿಷಯ ಪರಿಶೀಲನೆತ್ತಿರುವಾಗ್ನೆ ಮಂತ್ರಿಗಳು ನಗರು ತಂದು ಕೊಂಡುಬಿಡನ್ನು ನೇರಿಸಿದರೆ ಅದಕ್ಕೆ ಬೇರೆ ಅರ್ಥ ಮುಂತಾದಿಕೊಂಡಂತಹಂತಾಗೆ ಇದೆ. ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಮಂತ್ರಿಗಳು ನಾಭಿನ್ಯ ನಗರಾತ್ಮಕ ಇದ್ದರು ಎಂದು ಅಧಿಕಾರಾದವರಿಗೆ ತಿಳಿದರೆ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಒಗ್ಗೆ ಗೌರವದ ಭಾವನೆ ಬಂದಿರುತ್ತಿದೆ ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ಕೃಷ್ಣ ನದಿಯ ನಿರಿನ ಹಂಟಕೆಯು ಸಮ್ಮೇಳಿ ಬಗ್ಗೆ ಅಂತಳಿಕರಿಗಳನ್ನು ಸಾರಕಟ್ಟು ಒದಿಸಿಕೊಂಡಿರ್ದಾರೆ. ಅದರೂ ಕಾಲಿತ್ತ ಈ ಸಮ್ಮೇಳಿ ಏಕತ್ವಕ್ಕೆ ಬಗ್ಗೆ ಹಿತಕ್ಕೆ ನಾಭಿನ್ಯವನ್ನು ಪಡೆದಿರುತ್ತಾ ಯಾವುದೇ ವಿಷಯ ಪ್ರಶ್ನಾಪನಾದಿರೂ ಕಾಳಿತ್ತದೂ ಅದನ್ನು ಬಿರುದುಕೊಂಡು ಮಾನ್ಯ ಸಚಿವರು ಉತ್ತರ ಕೊಡತಕ್ಕಂಥ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಅದಕ್ಕೆ ಕಾರಣ ಕೊಡತಕ್ಕಂಥ ಸಾರಾಧ್ಯವಾದ ವಿಷಯ. ಅದರೆ ಇಂಥ ಸೌಜನ್ಯ ಕಾಲಿತ್ತ ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಕಾಳಿತ್ತದೂ ಬಿರುದುಬಿರುಲಿಲ್ಲ. ಈ ಹಂಡೆ ಇಂಥ ನಾಭಿನ್ಯ ಕಿರಿ ಜಿಲ್ಲಾಕ್ರಾಂತಿಕೆಯೆ ಬಗ್ಗೆ ತರಿಸಿದ ಇಂತಹ್ನೇಪರಿಜಗಳು ಯಾವುದು ನರಕಾರದ ಸೌಲಭ್ಯ ಪಡೆದು ತರಿಸಿರಾಗಿತ್ತೇ ಅದನ್ನು ಬೇರೆ ಕಂಪನಿಕ್ಕೆ ಉಪಯೋಗಿಸುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆಂದು ತಿಳಿಸಿದರೂ ಕಾಳಿತ್ತ ಅದನ್ನು ಬಹು ಲಘುವಾಗಿ ಪರಿಣಿಸಿ ಅದಕ್ಕೆ ಉತ್ತರ ಕೊಟ್ಟಿರುವೆಲ್ಲದ್ದು. ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣ ಇದೆಯೇ ಇಲ್ಲವೇ ಎಂಬ ಅನುಮಾನ ಈ ನಾಭಿನ್ಯ ಸದಸ್ಯರಿಗೆ ಬಿಂತ್ತದೆ. ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಇದನ್ನು ಗಂಭೀರವಾಗಿ ಆಯ್ದೇ ಇನ್ನೆ ಮಾಡಬೇಕಾದು ಅಗತ್ಯ. 1924 ರಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದ ಅಗ್ರಮೆಂಟ ನಮ್ಮೆ ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಹೊನ್ನದಾಗಿ ಬಿಂದಿರತಕ್ಕಂಥ ಪ್ರದೇಶಕ್ಕೆ ಹೇಗೆ ಅನ್ಯಾಯಿನರಾಗುತ್ತದೆ? ಅದು ಹೇಗೆ ಬಂಧನಕಾರಾರವಾಗುತ್ತದೆ? ಕೊಳ್ಳೇಗಾಲ ಹೊದಲು ಮಾಡುವುದು ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿತ್ತು. ಈ ಪ್ರದೇಶ ಸಮ್ಮೈ ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಹೊನ್ನದಾಗಿ ಸೇರಿದೆ. ರಾಜ್ಯದ ಬೌಂಡರಿ ಬಿದಲಾವಳಿಯಾಗಿದೆ. ಅದುದಿಂದ, 1924 ರ ಅಗ್ನಿ ಮೆಂಟಸ್ ಪ್ರಾಣ ಪರಿಶೀಲನೆಪಡಿಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶವಿದೆ. ದುರುಳ ದುರೀ ಇಂದ್ರಾಧನೆ ಅಳೆಯಿಲ್ಲ. ಪ್ರಕಾರ ದುಷ್ಪಿದ್ದಾರ್ಥಕಾರಿನನ್ನು ದ್ವಾರಾಪತ್ರಿಯ ಸೀರೆ ಸೆರೀಯಾಂಪಡಕ್ಕೆ ಹೇಳಿದ ಹಾಗೆ ಮಾಡುವುದ್ದೀ ಸರಿಯಲ್ಲ. ಗ್ರಾಹ ಮಂತ್ರಿಗಳು ನಾಯಾವಾದ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಮಂತ್ರಿಗಳು ಸಂಖೆಯನ್ನಿಂದ ಕಾಲ ಕಳೆಯಾತ್ಮಕ ಜನರ ತೂಂದರಿರಿಸಿ, ತ್ವರಿತ ಮನು ಎಂಬಿದಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾದ ಗಮನ

ಕೊಡಿಗಿನ ಯೋಜನೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಒಂದು ಉದಾಹರಣೆ ಈ ನಂದಭಿದಲ್ಲಿ ಹೇಳಬಹುದು. ಕಂಬದರಕ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಕೈಟ್ಟಿಟ್ಟಿರಿ; ಹಾಗು ಹರಡೂರ ಯೋಜನೆಯ ಸ್ಥಳ ಪನ್ನು ಬಿದರಾವಣೆ ಮಾಡಿದೆ. ಈ ಬಿದರಾವಣೆಗೆ ತಾಂತ್ರಿಕ ಸಲಹ ಕೂಡ ಅನುಕೂಲವಾಗಿಲ್ಲ. ಹರಡೂರ ಹತ್ತಿರ ಕಟ್ಟುಪ್ಪದರಿಂದ 900 ಎಕರೆ ಕಾಫೀ ತೋಟ ಮುಖ್ಯಗಡೆಯಾಗುತ್ತದೆ, ಅಲ್ಲ 600 ಎನ್ನ ಕಾಫಿ ಗ್ರಾಷ್ಟತ್ತಿಯಾಗುತ್ತದೆ, ಈ ಕಾಫಿ ಗ್ರಾಷ್ಟತ್ತಿಯಿಂದ ಬಿರತಕ್ಕ 18 ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿ ಹಾರೆನ್ನ ಎಕ್ಕಿಚೆಂಡ್ಸ್ ಕೆಂದು ಕೊರ್ಕೆಬೆಕಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ಅವರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಉದರೆ ಈ ಯೋಜನೆಯ ಸ್ಥಳ ಬಿದರಾವಣೆಯಿಂದ 35 ನಾವಿರ ಎಕರೆ ಕಡಿಮೆ ನೀರಾವರಿಯಾಗುತ್ತದೆ. ಇದರಿಂದ 7 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿ Foreign Exchange ಉಳಿಯುತ್ತದೆ. ಶ್ರೀಮಾನ್ ನಿಜಲಂಗಪ್ಪೆ ನವರು ಕೊಡಿಗಿ ಭೇಟಿ ಕೊಟ್ಟ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಈ ಸ್ಥಳ ಬಿದರಾವಣೆ ಮಾಡುವ ಬಗ್ಗೆ ವಿಜನ ಕೊಟ್ಟಿರು. ಜಳುವಳಿ ನಡೆಸಿರೆಂದು ಶ್ರೀ ನಿಜಲಂಗಪ್ಪೆನವರೇ ಹೇಳಿಕೊಟ್ಟಿರು. ಕೊಡಿಗಿನವರಿಗೆ ಜಳುವಳಿ ಬೆಕ್ಕಿರಲಿಲ್ಲ. ಕೊಡಿಗಿನಲ್ಲಿ ನೂರಾರು ನಭಗ್ಗಾಗಿ ಇವನ್ನು ಪೂರ್ಣವ್ಯಾಪಾದಿಸ್ತಾರೆ. ಈ ಪೂರ್ಣವ್ಯಾಪಾದಿಸ್ತಾರೆ ಮಾಡಿದ್ದನ್ನು ಕೇಂದ್ರ ಸರಕಾರಕ್ಕೆ ಕಳಿಸಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದೇವೆ, ಒಂದು ಪ್ರಿಡಿಂಗ್.ಡಿ. ಮಂತ್ರಿಗಳು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಅದರೆ ನೂರಾರು ನಭಗ್ಗಾಗಿ ನಡೆದು ಹಾರಂಗಿ ಯೋಜನೆ ಹರಡೂರ ಬಳಿಯ್ಯೆ ಅಗಬೇಕೆಂದು ತಿಳಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇದು ಸರಕಾರದ ಗಮನಕ್ಕೆ ಹೇಗೆ ಬಿರಲಿಲ್ಲ! ಇಂಥ ವಿಚಾರವನ್ನು ಗಮನದಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಲು ಅವರಿಗೆ ಅವೇಕ್ಕೆ ಇಲ್ಲ. ಅದುದರಿಂದ ಇದನ್ನು ಗಮನಕ್ಕೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಕೇಂದ್ರ ಸರಕಾರಕ್ಕೆ ಯೋಗ್ಯ ರಿತಿಯಲ್ಲಿ ತಫಾರನ್ನು ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

ಶ್ರೀ ದೇವರಾಜ ಅರಸ್.—ಕೊಡಿಗಿನಲ್ಲಿರುವ ಹಾರಂಗಿ ಯೋಜನೆಯ ಹರಡೂರ ಸ್ಥಳ ಬಿರಾವಣೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಶ್ರೀಮಾನ್ ನಿಜಲಂಗಪ್ಪೆನವರ ಬೇಲೆ ದೂಷಾರೋಪಣಿ ಮಾಡಿ ಒಂದು ಮಾತ್ರ ಅವರು ಹೇಳಿದರು. ಅದರೆ ಅದು ನಿಜವಲ್ಲ. ನಾನ್ನ ಕೂಡ ಕೊಡಿಗಿನ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿಯೇ ಇರತಕ್ಕವನು ಅಗಿದ್ದೇನೆ. ಕೊಡಿಗಿನ ಜವರ ಮನೋಭಾವನೆ ಏನಿವೆ ಎಂಬುದು ನಾನೆಗೆ ಗೊತ್ತಿದೆ. ಶ್ರೀಮಾನ್ ನಂಜೆಗೊಡಿರಿಗೂ ನಹ ಅದು ಗೊತ್ತಿದೆ. 1957ರಿಂದ 1962ರ ವರೆಗೆ ಅಗಿನ ಕೊಡಿಗಿನ ಪ್ರತಿಧಿ ಗಳ ಮನೋಭಾವನೆ ಏನಿತ್ತು ಎಂಬುದು ಅವರಿಗೆ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ ಎಂದು ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಶ್ರೀ ದೇವರಾಜ್ ನವರು, ಶ್ರೀ ಮಲ್ಲಿಕ್ ನವರು ಕೊಡಿಗಿನ ಪ್ರತಿಧಿಗಳಾಗಿದ್ದಾರು. ಶ್ರೀಮಾನ್ ನಿಜಲಂಗಪ್ಪೆನವರು ಕೊಡಿಗಿಗೆ ಹೊಗ್ಗಿ ಅಲ್ಲಿಯು ಜನರ ಮನೋಭಾವನೆ ಬಡಲನುಪುರುದಕ್ಕೆ ಪಾರುವ್ಯಾಪಾದಿದರು ಎಂಬ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಅವರು ಹೇಳುವುದು ನಿಜವಾಗಿಯೂ ನತ್ಯಕ್ಕೆ ಬಹುದೀರ್ಘವಾದ ವಿಚಾರ ಎಂದು ನಾನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

ಬಧಿ ಮಾನ್ಯ ನವನ್ಯರು.—ಚೆಕ್ಕಿಕಲ್ರೆ ಬಹಿನಿಯನ್ನು ಷಣ್ಣ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ?

ಶ್ರೀ ಡಿ. ದೇವರಾಜ ಅರಸ್.—ಚೆಕ್ಕಿಕಲ್ರೆ ಬಹಿನಿಯನ್ನು ನಾನಾ ತರಹ ಇರುತ್ತದೆ. ಚೆಕ್ಕಿಕಲ್ರೆ ಬಹಿನಿಯನ್ನು ಅಡಕ್ಕೂ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ, ಅಡಕ್ಕೂ ಇದೆ. ಚೆಕ್ಕಿಕಲ್ರೆ ಬಹಿನಿಯನ್ನು ಒಂದೇ ತರಹ ಇಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳಿದೆ. ಕೆಳಗಿಂದ ಕಟ್ಟುಪ್ಪದರಿಂದ ಕೆಲಪು ಅನುಕೂಲತೆಗಳಿವೆ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ, ಮೇಲ್ಗೆ ಕಟ್ಟುಪ್ಪದರಿಂದ ಏನು ಅನುಕೂಲ ಅನಾನುಕೂಲತೆಗಳಿವೆ ಎನ್ನುಪ್ಪದನ್ನೂ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಏರದನ್ನು ನಮತೋಳಿನ ಮಾಡಿ, ಎಷ್ಟು ಕಟ್ಟಬೇಕು ಏನ್ನುಪ್ಪದನ್ನು ಸರಕಾರ ತಿಮಾರನ ಮಾಡಬೇಕು.

ಶ್ರೀ ಎಡೆ. ಎನ್. ಸಂಜೀವ್ ರಾಜ್.—ರಾಜಕ್ಕಿಯ ಕಾರಣಗಳಾಗಿ ಸ್ಥಳ ಬಿದರಾವಣೆ ಅಯಿತು ಏನ್ನುಪ್ಪದನ್ನು ಮಾನ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಇದು ತುಂಬ ಬೆಳ್ಳಿಯ ವಿಷಯ. ಅವರಿಗೆ ನನ್ನ ಅನಂತ ನಮನಾನ್ಯರಗಳು.

ಹರಡೂರು ಮತ್ತು ಮುದಗೂರು ಎರಡು ಸ್ಥಳಗಳಿಗಾಗಿ ಸ್ಥಳ ಬಿದರಾವಣೆ ಇವರು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದರೆ ಅದರಲ್ಲಿ ರಾಜಕ್ಕಿಯಾಗಿತ್ತು, ರಾಜಕ್ಕಿಯ ಕಾರಣಗಳಾಗಿ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ ರೆಂದರೆ ಅದನ್ನು ಮಾನ್ಯ ದೇವರಾಜ ಅರಸ್ ಅವರು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಇದರಿಂದರೇ ತಥ್ಯ ವಾಗುತ್ತದೆ, ರಾಜಕ್ಕಿಯ ಕಾರಣಗಳಾಗಿ ಹರಡೂರಿನಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಬೇಕಾಗಿದ್ದ ಕಟ್ಟೆಯನ್ನು ಹಾದಗೂರು ಬಳಿ ಕಟ್ಟಲು ತಿಮಾರನ ಮಾಡಿದರು ಏನ್ನುಪ್ಪದು.

ಷಣ್ಣ ಬಿನಷ್ಟೆನವರು ಮೊದಲು ಗೊತ್ತುಮಾಡಿದ್ದ ಜಾಗವನ್ನು ಬಿದರಾವಣೆ ಮಾಡಿದರಲ್ಲಾ, ಏಕೆ ಮಾಡಿದರಿ? ಬಧಿ ವ್ಯಕ್ತಿಗೊಂಡ್ರೆ ಸ್ಥಳ ಬಿದರಾವಣೆ ಮಾಡಿ ಉತ್ತರಾಂತರ ಜನರಿಗೆ ತೊಂದರೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಿರಲಾಲ್ಲ ಇದು ರಾಜಕ್ಕಿಯಾಗಿತ್ತುವೇ?

ಶ್ರೀ ಡಿ. ಹೆಚ್‌ಪಾಠಾಜಲಾರನ್. — ಹಾರಂಗಿ ಪಾರ್ಶ್ವಕ್ಕೆ ಕಟ್ಟುವುದಕ್ಕೆ ಮುಂಚಿಕವಾಗಿ ಕಂಬದಕಡ ಪಾರ್ಶ್ವಕ್ಕೆನ್ನು 15 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿ ಖಚಿತ ಮಾಡಿ ಕಟ್ಟಬೇಕು ಎನ್ನು ಪ್ರದನ್ನು ಏಕೆ ನಿಷ್ಠಿಸಿದರು ಎಂದು ತೀಳುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಪಾರ್ಶ್ವಕ್ಕೆ ಇದೆ, ಎಸ್ಟ್ರೋನ್‌ಎಂಬೆಂದು ಇದನ್ನು ಮಾರನೆ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಆ ಪಾರ್ಶ್ವಕ್ಕೆನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹಾರಂಗಿ ಪಾರ್ಶ್ವಕ್ಕೆನ್ನು ಏಕೆ ಪಾರಂಭ ಮಾಡಿದರು? 120 ಅಡಿ ಎತ್ತರ ಕಟ್ಟಬೇಕು ಎಂದು ಇದ್ದ ಕಂಬದಕಡ ಪಾರ್ಶ್ವಕ್ಕೆ 80 ಅಡಿಗೆ ಇಳಿಸಿ, ಹಾರಂಗಿ ಪಾರ್ಶ್ವಕ್ಕೆನ್ನು 140 ಅಡಿ ಎತ್ತರ ಕಟ್ಟಬೇಕು ಎಂದು ಇದ್ದುದನ್ನು 170 ಅಡಿಗಳಿಗೆ ಹರಿಸಬೇಕಾದರೆ ಇದರಲ್ಲಿ ರಾಜಕೀಯ ಕಾರಣಗೆ ಇಲ್ಲವೇ ಏನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಮಾತನಾಡುವುದು ಬೇಳೆಯಾದು.

ಶ್ರೀ ಎಚ್. ಎನ್. ನಂಜೀಗೌಡ.— ಮಾನ್ಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರೇ, ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯ ವಿಶಾಲ ಕಣಾಂಡಕ ವಾಗಿ ಮೌದಲು ಕೊಡಗು ಬೇರೆ ರಾಜ್ಯವಾಗಿತ್ತು. ಮೈಸೂರಿನಿರವರಿಗೂ ಅಡಕ್ಕೂ ನಂಬಿಂಧ ವಿಲಲ್ಲ. ವಿಶಾಲ ಕಣಾಂಡಕವಾದ ಮೇಲೆ ಈ ಪ್ರಶ್ನೆ ಬಿತ್ತು. ಈ ಪಾರ್ಶ್ವಕ್ಕೆನ್ನು ಏಕೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬುದಕ್ಕೆ ಹೋಗಿದರು ಎನ್ನುವುದು ಮುಖ್ಯವಲ್ಲ. ಅಗ ಪ್ರಶ್ನೆ ಬಂದಿರುವುದು ಹರದೂರಿನಿದ್ದ ಹುದಗಳಿಗೆ ಏಕೆ ಬದಲಾಯಿಸಿದರು ಎನ್ನುವುದು. ಅಂತಿ ಅಂತರ್ಭಾಗ ಅಥಾರದ ಮೇಲೆ ಇದನ್ನು ಬದಲಾಯಿಸಬೇಕು ಎಂದು ಅವರು ಹೇಳಿದರೆ ನಾನು ಬಹಳ ಸಂಕೀರ್ಣ ಪದುತ್ತಿದ್ದು. ಅದನ್ನು ಹೇಳುವುದಕ್ಕೆ ಈಕೋ ಒಪ್ಪಲಿ. ರಾಜಕೀಯ ಕಾರಣಗಳು ಅನೇಕವಿಧಿಗಳು. ಸಜಲಾಗಪ್ಪೆ ನಾರು ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳಾದ ಮೇಲೆ ಏಧಾನ ನೋಡಿ ಪ್ರೇರಿತ ಕಟ್ಟಬೇಕೆಂದಿವೆ ಗುಂಬಿಜನ ಎತ್ತರವನ್ನು 12 ಅಡಿ ಕಮ್ಮಿ ಮಾಡಿದರು. ಹಾಗೇಯೇ ಈನ್ನು ಬಿಟ್ಟುನಾವರು ಅಯ್ಯಿ ಮಾಡಿದ್ದ ಸ್ಥಾನನ್ನು ಕೆಳಗಡಿ ಬರುತ್ತೇವೆ ಎಂದರೆ ನಾವು ಏನೂ ಮಾಡುವುದಕ್ಕಾಗುವುದಿಲ್ಲ.

ಶ್ರೀ ಡಿ. ಹೆಚ್‌ಪಾಠಾಜಲಾರನ್.—ಶ್ರೀ ಡೆಸ್ನಿ ಬಿಸಿನೆಸ್‌ನಾರು ಹೇಳಿದರು ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆಯೇ ಹೊರತು, ಅವರು ತಮಗೆ ತೋರಿದ್ದನ್ನು ಸರಿಯೋ ತಕ್ಕೂ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಹೇಳಲಿಲ್ಲ.

ಶ್ರೀ ಎಚ್. ಎನ್. ನಂಜೀಗೌಡ.— ಏಕೆ ಸ್ಥಾನನ್ನು ಬದಲಾಯಿಸಿದರು, ಇದರಲ್ಲಿರುವ ಅನುಕೂಲತಾಗಳೇನು ಎಂದು ಮಾನ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಹೇಳಿದ್ದರೆ ಬಿಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದೇ.

ಮಾನ್ಯ ಸಭಾಧ್ಯಕ್ಷರೇ, ಶರಾವತಿ ಕರ್ಮಕಾರಿಂದದಲ್ಲಿ ಏಕಾರಣಿ ಮಾಡುವ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಅಧಿಕಾರದಲ್ಲಿರುವವರು ಯಾರೂ ವಿಚಾರಣೆ ನಡೆಸುವ ಪ್ರಯೋಜನ್ಯ ಮಾಡಲಿಲ್ಲ. ಏಕೆ ವಿಚಾರಣೆ ನಡೆಸಲಿಲ್ಲ ಎನ್ನುವ ಬಗ್ಗೆ ಜನಗಳಿಗೆ ಅನುಮಾನ ಬರುತ್ತದೆ. ವಿಚಾರಣೆ ನಡೆಸುವ ಅಧಿಕಾರ ವಿರುವವರು ನಡೆಸಿದ್ದರೆ ಉವರೇ ತಕ್ಷಿತರಿಂದಿರುವುದ್ದಲ್ಲಿರುತ್ತಿದೆ? ಕಾಂಗ್ರೆಸ್‌ನ ಅಡಿಳಿತ ಮೈಲಿ ಹೇಗೆಂದೆ ಏಂದರೆ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಮರಾಠಾರಾಧ್ಯರ ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆಯಲ್ಲಿ “To suggest ways and means for development of Small-scale industries in the State” ಎಂದು ಕರ್ಮಿಗಳನ್ನು ನೇಮುಕ ಮಾಡಿದರು. ಒಂದು ವರ್ಷದ ನಂತರ ಏನೂ ಕಲಬಿಲ್ಲವೆಂದು ಆ ಕರ್ಮಿಗಳನ್ನು ವರ್ಷಾ ಮಾಡಿದರು. ಇದಕ್ಕೆ ನುವಾರು 20 ನಾವಿರ ರೂಪಾಯಿ ಬಿಕಾರಿಯಾಗಿತ್ತು. ನಮ್ಮ ಸರ್ಕಾರದ ಕೈಗಾರಿಕಾ ನೀತಿ ಏನಿದೆ ಎಂದರೆ ಗುಂಪುಗಳಲ್ಲಿ ಬದಲಿಸಿ ಮಾಡಲಿಲ್ಲ. ಮಾರ್ಪಾತ್ರಿಕಾ ಬಾಸಗಿಯ ದಾಗಿತ್ತು. ಒಂದೊವರೆ ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿ ಪ್ರೇರು ಬಂದಪಾಳವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ನಮ್ಮ ಸರ್ಕಾರದವರು ಅದನ್ನು ಕೊಂಡುಕೊಂಡರು. ಆ ಕಾರಾಲದಲ್ಲಿ ಅದು ಅಧೋಗಳಿಗೆ ಇಳಿಯುತ್ತಿತ್ತು. ಅದರ ಮಾಲಕಾರಿಗೆ ಅನುಕೂಲ ಮಾಡಿ ಅವರ ತೆಂಂದರೆಗಳನ್ನು ಕಡವು ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಹೇಳಿದರು. ಇವತ್ತು ಅದನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ ಎಂದು ಪತ್ರಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಬಂದಿದೆ. ಮಂದ್ರ ಹೆಚ್‌ಪಾಠಾಜಲಾರ್ ನಿಲ್ಲಿಸಿ ನಮ್ಮ ಸರ್ಕಾರ ರಿಂದ 35 ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿ ಬಂದಪಾಳ ಹಾದಿದೆ. ಇದನ್ನು ಈಗ ಲಕ್ಷಪ್ರಧಾನ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಸರ್ಕಾರದವರು ಪಹಿಸಿಕೊಳ್ಳತಕ್ಕ ಎಂದರೂ ಹ್ಯಾನ್ಸನ್ಸನ್‌ಸಲ್ಲಿ ಅಲೋಚನೆ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ನಮ್ಮ ಪ್ರೇಶರ್ ಹಳವನ್ನು ಮಾಡಿ ನಡೆಸುವುದು ಅನುಭವಿಸುತ್ತಿರುತ್ತದೆ. ಯಾವುದನ್ನು ವಹಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದರೂ ಚೆಕ್ಕಬೇಯಿಸಿ ಅಭಿಪೂರ್ಯವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು, ತಳ್ಳಿರ ಅಭಿಪೂರ್ಯವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಮಾಡಿದರೆ ಏಕೆ ಇಂಥ ನಷ್ಟವನ್ನು ಅನುಭವಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

ನಮ್ಮ ಮಾನ್ಯ ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಕೈಗಾರಿಕಾ ಬೇಳವಣಿಗೆ ಆಗಬೇಕು ಎನ್ನುವ ಬಳದ್ದೀಕ ಪೆನ್ನಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಕಲ್ಪಿತ, ಬೊಂಬಾಯಿ ಪಟ್ಟಣಗಳಿಗೆ ಪ್ರವಾಸ ಹೊಗಿ ಬರುತ್ತಿರುವುದು ಅನುಮಾನಾನಿರ್ದಿಷ್ಟಾಗಿದೆ. ತಮ್ಮ ಕೈಗಾರಿಕಾ ಬೇಳವಣಿಗ್ಯಾರ್ಥಿಕ್ ಅಂತರ್ಭಾಗ ಮಾಡಬೇಕು. ಅದರ ಈ ಸಂಬಿಂಧ ದ್ವಿತೀಯ ಬಂದು ಕರ್ಮಿಗಳನ್ನು ನೇಮುಕ ಮಾಡಬೇಕು. ಇದರಲ್ಲಿ ಕೈಗಾರಿಕಾ ತಳ್ಳಿರ ಮಾಡುತ್ತಿರುತ್ತಿರುವುದು ಅಂತರ್ಭಾಗ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಆ ಕರ್ಮಿಗಳಿಗಾಗಿ ಪ್ರೇಸನ್ಸ್ ಕೊಡತಕ್ಕಾದು, ಕೈಗಾರಿಕಾ ನೀತಿಯಿಗಾಗಿ ನಾಯಿಗಳನ್ನು ನಾಯಿಗತ ಮಾಡತಕ್ಕಾದು ಮತ್ತು ಅ ಬಗ್ಗೆ ಪಂತಿಲಿನೆ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶ

ವನ್ನು ಕೊಡಬೇಕು. ನುಂತೆ ವರ್ಷದೆಬ್ಬಿರೇ ಪ್ರವಾಸ ವಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಹೋದರೆ ಅವರಿಂದ ಜನಕ್ಕೆ ಯಾಳ್ಳಿ ತಂತೆ ಮೂಡಿ ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಕೆಷ್ಟ ಹೇರು ಬುತ್ತದೆ ಎಂದು ಒತ್ತಾಯಾಗಿ ತಿಳಿಸುತ್ತಿದ್ದೇನೆ.

ಭೂಕಂದಾಯಿದೆ ಬಗ್ಗೆ ಒಂದೆರಡು ಪಾತಾಗ್ಗಾನು ಹೇಳಿತ್ತೇನೆ. ಸರಕಾರದ ಹಣಕಾಸಿನ ಇಲಾಖೆಯವರು 'ಎನ್ನಾಮಿಕ್' ಸಿಹಿಯೇಡ್‌ನ್ ಇನ್ ಮೈಸ್ನೋರ್' ಎನ್ನು ಒಂದು ಪ್ರಸ್ತುತವನ್ನು ಹೊರಡಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಮುದ್ರಾನ್ ಸರಕಾರದವರು ಭೂಕಂದಾಯಿದ ಮೇಲಿನ ಸರ್ಕಾರ್‌ಜ್‌ನಳ್ಳಿ ಸೇಕದೆ 25 ರಷ್ಟು ತಿಗೆದುಕಾಸಲು ತ್ರೇಷ್ಣಾನ ಮಾಡಿದಾರೆ, ಮಾತ್ರ ಮಂಧ್ಯ ಪ್ರದೇಶದವರೂ ಕಡವೆ ವಿಸ್ತೀರ್ಣ ವಿರುವದರ ಮೇಲಿನ ಕಂದಾಯಿವನ್ನು ತಿಗೆದು ಹಾಕಬೇಕೆಂದೂ ಹೇಳಿತ್ತು ಬಿಬಿಯು ವನ್ನು ಆ ಶ್ರವ್ಯಕ್ತಿದಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ನಮ್ಮುಳ್ಳರು ರೈತರ ಸ್ಥಿತಿ ಕೊಡ ಎಪ್ಪಿರ ಮಂಟ್ಟಿಗೆ ಉತ್ತಮ ವಾಗಿದೆ ಎಂದೆ ಇಚ್ಛೆ ವರ್ಣಿಸಿಲ್ಲ ಬೀರೆ ಕಡೆ ಅವರು ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಪ್ರಕಾರ, ಬ್ರಿಂಗಾಯಾಗಾರ ಯಾರಿದ್ದಾನೆ ಅವರ ಎಲ್ಲ ಅನ್ನಿಯನ್ನು ಲೆಕ್ಕೆ ತಿಗೆದುಕೊಂಡೆ ವಿಂಗಡಣೆ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಆ ಪ್ರಕಾರ ಒಂದು ಸಾವಿರಕ್ಕೆ ಕಡವೆ ಇರುವ ರೈತರು ಸೇಕದ 24.1, ಒಂದು ಸಾವಿರದಿಂದ ಇದು ಸಾವಿರದವರೆಗೆ 40.7, ಒಂದರಿಂದ 20 ಸಾವಿರವರಿಗೆ ಸೇಕದ 29 ಮಾತ್ರ 20 ಸಾವಿರಕ್ಕೆ ಬೀರಿ ರುವದವರು ಸೇಕತ್ತೆ ಬಹುದು ಜನ್ಮಾದಾರಿ. ನಮ್ಮುಳ್ಳ ರೈತರ ಸ್ಥಿತಿ ಅವರು ಕೊಟ್ಟಿರತಕ್ಕ ದರಿದ್ದಿಲ್ಲ ಪ್ರಕಾರ ಸಾವಿರಕ್ಕಿಂತ ಕಡವೆ ಅಸ್ತಿ ಇಲ್ಲವೆವರು ನೂರಕ್ಕೆ 24 ಜನ್ಮಿದಾರೆ, ಒಂದು ಸಾವಿರದಿಂದ ಇದು ಸಾವಿರದವರೆಗೂ ಇರುವವರು ನೂರಕ್ಕೆ 40 ಜನ್ಮಿದಾರೆ. ನಮ್ಮುಳ್ಳ ಸರಕಾರದವರು ಪ್ರವಾಣಿಕ ಪ್ರಯ್ಯತ್ತ ಮಾಡುವಾದರೆ ಒಂದು ಏಂಟಿಲೋಗ್ ಇರುವವರಿಗಾದರೂ ಕಂದಾಯಿವನ್ನು ರದ್ದು ಮಾಡಲು ಪ್ರಯ್ಯತ್ತ ಮಾಡಬೇಕು. 1965-66ರಲ್ಲಿ ಒಂದು ಸಂಸ್ಕರಿಲರ್ ಹೊರಡಿಸಿದರು. ಅದರ ಪ್ರಕಾರ ಸೇಕದ 2ರೆ ಭಾಗಕ್ಕಿಂತ ಕಡಮು ಬೆಳೆಯಾಗಿರುವವರಿಗೆ ಕಂದಾಯಿ ರೇಖಿಷನ್ ಮಾಡುತ್ತೇವೆ, ಸಂಸ್ಕರಿತ ಮಾಡುತ್ತೇವೆಂದು ಅದರಿಂದ ಅಳಿಸಿದರು. ಅದರೆ ಈನಾವಾಚಣೆ ಕೆಲಸ ಅಗುವವರಿಗೆ ನಮ್ಮುಳ್ಳ ನಿದ್ದು ಅದಾದಂತರ ಕೇವಲ ಒಂದು ಹೈಕಾರ್ಯ ಮಂಧ್ಯ ಬೆಳೆಯಾಗಿದ್ದರೂ ಕೊಡ ಅಂಥವರಿಂದಲೂ ಕೊಡ ಒಬ್ಬಿರ್ಗೂ ರಿಯಾಯಿತಿ ತೋರಿನವೆ ಎಲ್ಲಾರ್ಥಿಗಳು ಕಂದಾಯಿವನ್ನು ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ವಸೂಲು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಇದು ನರಿಯಲ್ಲ. ಅಗಲಾದರೂ ತಕ್ಷಣ ಶ್ರದ್ಧೆ ವಹಿಸಿ ರೈತರಿಗೆ ಇನ್ನುಕೂಲ ವಾಗುವಂತೆ ಸರಿಯಾದ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಒತ್ತಾಯಿತ್ವಿರುವಾಗಿ ಹೇಳಿ ನನ್ನ ಮಾತನ್ನು ಮಾಡಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಶ್ರೀ ಎ. ಅರ್. ಬಿದರೀನಾರಾಯಣ್ (ಶಿವಮೋಗ್).—ನಮ್ಮೊನ್ನೆ ಅಧ್ಯಕ್ಷರೇ, ಮಾನ್ಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಮಂಡಿಸಿದಂತೆ ಅಮೃತ್ಯು ಪಟ್ಟಿಯನ್ನು ಸ್ವಾಗತಿಸುತ್ತಾರೆ ನಾವು ಅದನ್ನು ಯಾವ ಹಿನ್ನೆಲ್ಲು ಏಂತರ್ಭೇ ಮಾಡಬೇಕೆಂಬುದನ್ನು ಯೋಜನೆ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿದೆ. ಅಂತರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ, ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ, ರಾಜ್ಯದ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಮಾತ್ರ ಜಿಲ್ಲೆಗಳ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಇವನ್ನು ಲಾ ನೋಡಿ ಕೊಂಡು ಏಂತರ್ಭೇ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿದೆ. ಪ್ರಶ್ನೋತ್ತರಗಳ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಇಂದ್ಯ ಲಂಗಾರದಿಷಣಾರು ಉತ್ತರಪಟ್ಟಿಗಳನ್ನು ಕೇಳಿದಾಗ ಆಗ ನೂರೆಂದ್ರಿಯ ಕೆನಾಲ್ ಮುಂಚಿಲ್ಲಿವರದಿಂದ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಅಹಾರ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಹೇಗೆ ಇದೆ ಎಂದು ಕೇಳಿದಾಗ ಅಹಾರ ಮಂತ್ರಿಗಳು ನೂಕ್ಕಿಂದಾರ ಜಪಾಬಿನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ನಾವು ಈನಿಸಿದ ಸಂಭರಣಲ್ಲಿ ಈ ಮಂಗಡಪತ್ರವನ್ನು ವಿಚಾರಿಸಿ ಮಾಡುವಾಗ ರಡನಾತ್ತ ಕರವಾಗಿ ಬಹುದಿದೆ ರಾಜ್ಯದ ಅಹಾರದ ಕೋರತಯನ್ನು ನೀಗಬಹುದು ಎಂಬುದನ್ನು ಸಲಹೆ ಮಾಡಬೇಕು, ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಸದಸ್ಯರಾಗಲ, ಇತರ ಪಕ್ಷಗಳವರಾಗಲ ಎಲ್ಲರೂ ಕೊಡ ಇಂಧ್ಯ ಕಪ್ಪೆ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಅಂದಾಗ ಇದರಿಂದ ಹೇಗೆ ಪಾರಾಗಬೇಕು ಎಂದು ರಡನಾತ್ತ ಕರವಾಗಿ ಯೋಜನೆ ಮಾಡಿದರೆ ಬೀಳಿಂಬಿಂಬಿ ಅಹಾರದ ಕೋರಕ ನೀಗಬಹುದು ಮಾತ್ರ ಹೇಳಿದಲ್ಲಿ ಕೂಡಾ ಅಗಬಹುದು ಎಂದು ತಿಳಿದಿರುವವರಲ್ಲಿ ನಾನೊಬ್ಬಿನಾಗಿದ್ದೇನೆ. ಈಗ ಹೇಳಿದಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಯಾದ ಅಹಾರ ಕಡಮೆ, ಅನ್ನ ವರ ಸಂಭ್ಯೆ ಬೂಸ್ತಿ ಎಂಬುದು ನಿರ್ವಿವಾದವಾಗಿದೆ. ಇರುವ ಧಾನ್ಯ ಕಡಮೆಯಾಗಿರುವಾಗ ಬೇಕಿಕೆ ಹೆಚ್ಚಾಗಿರುವಾಗ ಯಾವ ರೀತಿ ಹಂಡಬೇಕೆಂಬುದನ್ನು ಯೋಜನೆ ಮಾಡುವುದು ನೂಕ್ಕಿಂದಾಗಿದೆ. ಮಂಗಡಪತ್ರ ಎಂತರ್ಭೇ ಮಾಡಬೇಕಾದರೆ ಯಾವ ರೀತಿ ಮಾಡಿದರೆ ದೇಶಕ್ಕೆ ಕ್ಷೇತ್ರ, ಅನುಕೂಲ, ಅಹಾರ ಹೆಚ್ಚಿತ್ತದೆ, ಜನರಿಗೆ ಕರಾಣಿವಾಗಿತ್ತದೆ ಎಂದು ಯೋಜನೆ ಮಾಡಿದಾಗ ಪಾರಾಮುಖ್ಯವಾಗಿ ನಾವರಿ ಅಹಾರಕೆ ವ್ಯವಸಾಯಕ್ಕೆ ಪ್ರಥಮ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಿದು ನಿರ್ವಿವಾದವಾದ್ದು ಅಗಿದೆ. ಈಗ ಇರಬು ವರದಿಂದ ಮಂಳಿ ಬೆಳೆ ನಿರಿಯಾಗಿ ಅಗಿದೆ ಇರುವದರಿಂದ ಅಹಾರ ಎಷ್ಟೀಯಬೇಕಾಗಿತ್ತೂ ಅಷ್ಟು ಬೆಳೆಯಾದಕ್ಕೆ ನಾರ್ದುಗಾಗಿಲ್ಲ. ಅದುದರಿಂದ ಇಲ್ಲ ಕಪ್ಪೆ ಬಿಡುವೆಂದೆ. ನಮ್ಮುಳ್ಳ ಶಿವಮೋಗ್ ಜಿಲ್ಲೆಗೆ ಬತ್ತದ ಕಣಿಕ ವರುವುದು ಹೇಳಬಹುದು. ಹಿಂದೆ, ಈಗ ಮತ್ತು ಮುಂದೆ ಕೊಡ ಕಣಿಕ ಎಂಬ ಹೆಸರು ಪಡೆಯುವ ಶಿವಮೋಗ್ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಸಾಕಷ್ಟು ಮುಂಚಿಲ್ಲಿವರದಿಂದ ಮಾತ್ರ ಘಟವಾತ್ತಾದ ಭೂಮಿ

(క్రీ.ఐ. అర్థ. బిడరీనారాయణ్)

యిరువుదరింద అట్ల సరియాద చేతీ సాకష్టు లేచియులు అవకాశపుచేయించు కించె చుట్టు
మంత్రిగాలుగా తోడుదాగ అవరు అదేక సాకాశపు సకాయివాడుషుదాగి బరహిసే కొణి
దూరు. అదర సరకారి మాట్లాడి అట్ల అవేసే అవాగిరుత దే. అదరంతే అవు కాయి
గతపాగిపేయే ఎందు యోడికిపే వాడిదరి విషయు అరివాగుత దే. తివాగోగి చేతీ యుల్ల
బేటిగెయుల్లి బిత్తువన్ను చేన్నాగి చేతియుత్తిద్దరు. మొన్నే మాతే సరియాగి బరిల్లి. నన్నె
క్షేత్రదల్లి విరిదిపర నాచిర వికరేగాల్లి తాయిచుంగా బత్త చేన్నాగి చేసియి. ఆదర్శి
అదికారిగా సహకార సహయాగి దోరయిదే 15—20 దివసగా కాల గడ్డి నీరు
బారిడే బొగువ స్తీతిగి బంతు. అదన్న చుట్టు మంత్రిగాలుగి చిలగార్థం చుంపక తిలిసి,
చేఫ్ ఎంచియిలాగూ కాగెయే తిలిసి న్నాల్చియు అదికారిగాలుగి పత్త బిరిచే. కిలవరు
అదికారిగా అశహకారారింద సహకారద బిళ్లు నీతియన్ను కాయురావిష్క తరలు
తోందరేయాగిదే. ఒట్ట అదికారిగాలుగి తోందరేయాగిదువన్ను తోడుగాగ “ననుగేనూ
జవాబ్దూర్చిల్లయిల్లవే విధానసభే సదస్యరిగి పూత్రవోం జవాబ్దారియారుపుదు, ననుగేనూ
మాడబేకింటుదు గోత్తిల్లవే” ఎందు కేళిదరు. అగ చేఫ్ పాచియురిగి ఎక్కువేను
చేలగార్థం కథిసి ముఖుమంత్రిగాన్ను న్నాల్కి కరిదుకొండుకోగి తోరిసిద మేలే
బద్దు ధానపరా కష్టమాతి తుంగభద్రా ధానస్తగి నీరు బిరుపంతే మాడిసిద వేలే క
దివన ఎరడువరే సావిర వికరే జవానసల్ల ఎకరేగి 20 క్యాపులినంతి 50,000 క్యాపులు
బేటియువ పరిస్తుత జిదే. ఈ సంధిభద్దు అదికారిగా విచారదల్ల బందు చునవి
మాడబేకాగిదే. అవర్లు కేలవరు ఒళ్లుయిపరిదూర్ల. ఇన్ను కేలవరు తాననసబూ సదస్యర
మాతిగి వాన్సట్టి కొడుపుదల్ల, సదస్యరదొ ఒందు కట్టపుల్లిదే, అవరు జనర ప్రతిశిగిభాగు
ఎంచునున్నరకు సదస్యర న్యాయివాద మాతిగి చున్సట్టి కొడుపుద్దిరేను వ్రయోజని ?
ఇదింద సమ్మ సరకారికి ఒళ్లుయి కేనరు బిరువుదల్ల. ఇదన్ను ఖూకాట్టాపోవాగి
కేళిచేకాగిదే. అమదింద ముఖుమంత్రిగాలు మత్తు ఇతర మంత్రిగాల్లి బిందు అరికే
మాడికోట్టాతేనే, అవరు ఒందు సక్కులరా కథిసి తాననసబూ సదస్యరు
అదర క్షేత్రగాల్లి ఆగబేకాద కేలవగాలను తిలిసిదర అవు న్యాయివాగిదైరి హోగి
మాడికోట్టాచే ఎందు అదికారిగాలుగి తిలిసబేస్క ఎందు వినయిదింద పూత్రఫసమాది ఈ
సంధిభద్దు కాలునడియుల్లి జవానపుచే బిందు ఎరదు నాచిర వికరే ర్పుత తరకష్ట
వనరత్తే సకాయిమాడిద్దుక్కాగి వాన్స చుట్టు మంత్రిగాలుగి వందనయన్నపిసచ్చికాగిదే.

4-00 P. M.

ಅಲ್ಲದೇ ಅಲ್ಲ ಈಗ ಅನೇಕ ಕಾಲೀಜ್ಯಾಗಳು, ಚೆಕ್ಕು ಲಾಡಿಕಲ್‌ ಇಸ್ಟ್ರಾಷ್ಟ್ರೋಟ್‌ಗಳು ಇದೆ, ಎರ್. ಸಿ. ಇ. ಡಿವೈಲ್‌ಮಾಹೇಲ್‌ ರ್‌ ಕೆಲವನ್ನಿಲ್ಲದೇ ಕಾಲಹಣ ವಾದುತ್ತಾ ಇಡ್ಡಾರೆ. ಮೇನೆ ದಿವಸ ಚೆಂಡ್‌ ಇಂಜಿನಿಯರನ್ನು ನೋಡಿದಾಗ ಒಂದು ಸಾರಿ ಅಂಟ್ರೋಗಳು ಎರ್. ಸಿ. ಇ. ಪಾನ್‌ ಮಾಡಿದವರಿಂದ ಬಂದಿವೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದರು. ಇದ್ದಿಂದ ನಿರುದ್ಯೋಗ ಸಮಸ್ಯೆ ಎಷ್ಟು ಮಾಡಿ ಇದೆ, ಇದನ್ನು ಹೇಗೆ ಎದುರಿಕೆಂತು ಎನ್ನತಕ್ಕ ಒಂದು ಪ್ರಶ್ನೆಯಿಂದ ಕೂಡ ಸಮಸ್ಯೆ ಮಾಡಿದೆ ಇದೆ. ಯಾವ ರೀತಿ ಸರ್ಕಾರ ಅವರನ್ನು ಮುಂದೆ ಗುಪ್ಯೇಗ್ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು ಎನ್ನುವ ಪ್ರಶ್ನೆ ಬರುತ್ತದೆ. ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ ನೂರಕ್ಕೆ ಹಣತ್ವದಿಂದು ಭಾಗದ್ದು ಜನ ವ್ಯವಸಾಯದಲ್ಲಿ ನಿರತರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಅವರಿಗೆ ವ್ಯವಸಾಯದಲ್ಲಿ ನಾಕಾದಮ್ಮ ತರವೇತ್ತಿಯನ್ನು ಮತ್ತು ಅನುಕಾಲತ್ವ ಯನ್ನು ಅಧ್ಯಾನಕ ರೀತಾಯಲ್ಲಿ ಕಲ ನುತ್ತಾ ಇಲ್ಲ. ಹೆಚ್ಚಿ ಸೌಕರ್ಯವನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಿರೆ. ಬಹುತ್ತೆ ಹೆಚ್ಚು, ಆಕಾರವನ್ನು ಬೆಳೆಯುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶವಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ನನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯ.

ತಿವರೋಗ್ಯದಲ್ಲಿ ಮೆಡಿಕಲ್ ಕಾರ್ಡಿಜ್, ಇಂಜಿನಿಯರಿಂಗ್ ಕಾರ್ಡಿಜನ್ನು ಕೇಳಿದೆವು. ಆಗ ಇಂಜಿನಿಯರಿಂಗ್ ಕಾರ್ಡಿಜ್‌ಗಳು ಬಿಹಾರಿ ಬಾಸಿ ಯಾಗಿದೆ. ಇಂಜಿನಿಯರಿಂಗ್ ಕಾರ್ಡಿಜ್‌ಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪನೆ ಮಾಡುವುದರಿಂದ ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರಯೋಜನವಾಗಲಾರದು. ಏಕೆಂದರೆ ಆಗ ಇರತಕ್ಕ ಇಂಜಿನಿಯರಿಂಗ್ ಕಾರ್ಡಿಜ್‌ಗಳಿಂದ ತೇಗ್ರೆ ಹೇಬಾಗಿರುವವರಿಗೇ ಕೆಲಸ ನಿಕ್ಕತಕ್ಕ ಅವಕಾಶ ಇಲ್ಲ. ಮೆಡಿಕಲ್ ಕಾರ್ಡಿಜ್‌ಗೆ ನಮ್ಮೆ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಬಿಹಾರಿ ಹೆಚ್ಚಿಕೆ ಇದೆ, ಮೆಡಿಕಲ್ ಕಾರ್ಡಿಜ್‌ನಾನ್‌ದರೂ ಕೊಡಿ ಎಂದು ಮಾನ್ಯ ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳನ್ನು ಕೇಳುತ್ತಾ ಇದ್ದೇವೆ. ಕೊಡುತ್ತಾರೆ ಎಂದು ಹೇಳಿ ಅಶಯ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದೇವೆ, ಅದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ದೇಶ್ವರ್ಪಿತ್ವ ಬಿಂಬವರು ಇದ್ದೇವೆ. ಒಂದುವೇಳೆ ಯಾವಾದರೂ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿ ಇವು ಯಾವುದನ್ನು ಕೂಡ ಕೊಡುವುದಕ್ಕೆ ಆಗಿದ್ದ್ದರೆ ಅಗ್ರಿಕಲ್‌ರ್ಲ್ ರ್ಲ್ ಕಾರ್ಡಿಜನ್‌ನಾದರೂ ತಿವರೋಗ್ಯದಲ್ಲಿ ನಾಗ್ನಾಪನೆ ಮಾಡಿ ಕೊಡಿ.

ಶ್ರೀ ಬಿ. ಡಿ. ಜತ್ತಿ (ಅಕಾರ ಮತ್ತು ನಿತ್ಯಿಡಪರ್ಯೋಗಿ ಸರಬರಾಯ ಶಾಖೆಗಳ ಮಂತ್ರಿಗಳು).—ರಾಜುಷಾರ್ಥಿ ಜಿಲ್ಲೆಯವರು ಕೇಳುತ್ತಾರೆ.

ಶ್ರೀ ಎ. ಅರ್. ಬದರಿನಾರಾಯಣ್.—ತಾಪು ಇಂದನ್ನು ದಿಯುವಿಟ್ಟು ವಿಮರ್ಶೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಶ್ರೀ ಎನ್. ನಿಜಲಂಗಪ್ಪೆ (ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಯವರು).—ಒಂದು ಜವಾಬು ಆಗಲೇ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ, ನುಮ್ಮನೆ ಅವರು ಅಶಯ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿರುವುದು ಬೇಡ. ಅಲ್ಲಿ ಮೆಡಿಕಲ್ ಕಾರ್ಡಿಜ್ ಕೊಡುವುದಕ್ಕೆ ಆಗುವಿದ್ದಿಂದ ಎಂದು ಸ್ವಷ್ಟಪಡಿಸಿದ್ದೇನೆ. ಅಗ್ರಿಕಲ್‌ರ್ಲ್ ರ್ಲ್ ಕಾರ್ಡಿಜ್ ರಾಜುಷಾರಾಯನಲ್ಲಿ ಕೊಡಬೇಕಿಂದು ತಿಂಬಾನವಾಗಿಕ್ಕೆ ಸಂದರ್ಭ ಇದೆ. ತಿವರೋಗ್ಯಕ್ಕೆ ಒಂದು ಕಾರ್ಡಿಜ್ ಅಥವಾ ಇಂಟಿಟ್ಯೂಟ್‌ನೇ ಬೇಕು. ಅರಣ್ಯಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟಂತೆ ಒಂದು ಚೈಪ್‌ನಿಂಗ್ ಸ್ಟ್ರೋ ಅಥವಾ ಕಾರ್ಡಿಜ್ ಕೇಳಿದರೆ ಅನುಕೂಲ ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದೇನೆ. ಅದನ್ನು ಕೇಳಿದರೆ ಅನುಕೂಲವಾದಿತ್ತು ಎಂದು ಅನಿಮತ್ತದೆ, ಅದು ಆಗುವ ಕೆಲಸ.

ಶ್ರೀ ಎ. ಅರ್. ಬದರಿನಾರಾಯಣ್.—ಮಾನ್ಯ ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಕೊಟ್ಟಂಥ ಅಶ್ವಾನಗೆ ನನ್ನ ನಮ್ಮತೆಯು ಅಭಿನಂದನಗೆಗು. ತಿವರೋಗ್ಯಾ ಜಿಲ್ಲೆಗೆ ಒಂದು ಕಾರ್ಡಿಜ್ ಬೇಕು ಎನ್ನತಕ್ಕ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಕೇಳುತ್ತಾ ಇದ್ದೇನೆ ಎಂದು ತಾಪು ದಿಯುವಿಟ್ಟು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಬಾರದು, ಅದು ಬೆತ್ತದ ಕಂಜ, ವ್ಯವಸಾಯದ ಕೇಂದ್ರ, ವ್ಯವಸಾಯದ ಕೇಂದ್ರ ಎನ್ನತಕ್ಕದ್ದನ್ನು ನಾವೆಲ್ಲರೂ ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿದ್ದೇವೆ, ಅದನ್ನು ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮಾಡಬೇಕು. ನಮ್ಮ ತಿವರೋಗ್ಯಾ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಹಾಡುಗರು ಜೆನ್‌ನಾಗಿ ಅದರಲ್ಲಿ ಒದಿ ಪರಿಶ್ರಮ ಹೊಂದುವುದಕ್ಕೆ ಈ ಒಂದು ಕಾರ್ಡಿಜನ್ನು ಕೇಡಿ ಎಂದು ಕೇಳುತ್ತಾ ಇದ್ದೇವೆ. ಘಾರೆನ್‌ಫ್ಲ್ ಕಾರ್ಡಿಜ್ ಇರಲ, ದೇಶದ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ, ರಾಜ್ಯದ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ, ವ್ಯವಸಾಯದ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಅಗ್ರಿಕಲ್‌ರ್ಲ್ ರ್ಲ್ ಕಾರ್ಡಿಜನ್ನು ತಿವರೋಗ್ಯಾ ಕೊಟ್ಟರೇ ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಕೂಡ ನಮ್ಮ ಮೈಸೂರು ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಆಹಾರ ಅಭಾವವನ್ನು ಪರಿಹರಿಸುತ್ತೇವೆ ಎನ್ನತಕ್ಕ ಒಂದು ಚಾಲಂಬಾನ್ನು ನಾನು ಕೊಟ್ಟರೇ ಅದನ್ನು ನಾಪು ಸಂಬಂಧಿಸುತ್ತಾರೆ. ತಿವರೋಗ್ಯಾ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಅದಕ್ಕೆ ಹಚ್ಚಿನ ಅವಕಾಶವಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ತೆಲುವುದಕ್ಕೆ ಮಾತ್ರ ನಿಂತಿದ್ದೇನೆ. ರಾಜುಷಾರಾಯ ವಿಚಾರದಾಧಿಕಾರಿ ತಾಪು ಒಬ್ಬ ಅಧಿಕಾರಿ ನವೀನ್ ಕ್ರೀಕೋರ್ಕ್‌ತಕ್ಕ ಸಂದರ್ಭ ಇಂದ್ರಾಗ್ನಿಯ ಕೂಡ ತಿವರೋಗ್ಯಾ ಜಿಲ್ಲೆಯನ್ನು ದಿಯುವಿಟ್ಟು ಕ್ರೀಬಿದಿಸುತ್ತಾರೆ. ಅಲ್ಲಿಯುವ ಕೆರ್ಕಿತರು ಬಿಹಾರಿ ಜೆನ್‌ನಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಾ ಇದ್ದಾಗಿರೆ. 5-10-20 ಎಕರೆ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡ ವ್ಯವಸಾಯಕ್ಕೆ ಹಚ್ಚಿನ ಮೈತುವರೆಗೆ ಕೊಟ್ಟಾಗಿ ಕೂಡ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಅಲ್ಲಿಯುವ ಕೆರ್ಕಿತರು ಬಿಹಾರಿ ಜೆನ್‌ನಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಾ ಇದ್ದಾಗಿರೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ಪ್ರವೇಶತ ಮಾಡಿದರೂ ಅದರಲ್ಲಿ ಸುಖಿ, ಶಾಂತಿ ಇದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಅರತುಕೊಳ್ಳತಕ್ಕ ಸ್ಥಾಪಿತ ಬಿಂದುವುದರಿಂದ ದಿಯುವಿಟ್ಟು ಇಡಕ್ಕೆ ಗಮನ ಕೊಟ್ಟು ತಾಪು ನಕಾರಾಯ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಿ ತಮ್ಮಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ.

ಇನ್ನು ನಿರುದ್ಯೋಗ ಸಮಸ್ಯೆಯ ವಿಚಾರ ಮಾತನಾಡಬೇಕಾಗಿದ್ದರೆ, 3-5-10 ಮೈಲ್ ಪ್ರದೇಶದೊಳಗೆ ಹೆಸರ್ಪಾಲುಗಳು ಇವೆ. ತಾಲ್ಲೂಕು ಪ್ರದೇಶಕ್ಕೆ ಒಂದು ಕಾರ್ಡಿಜ್ ಇದೆ. ಜಿಲ್ಲೆಗೆ 4-5 ಕಾರ್ಡಿಜ್‌ಗಳು ಇವೆ. ಗ್ಯಾಷ್ಟ್ಯೂಲೆಟ್‌ನ್ ಆಗಿ, ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿನಾಗಿರತಕ್ಕ ಈ ಯುವಕರನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ಏನು ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಎಂಬುದು ಅಧಿಕಾರಿಗೆ ಇಲ್ಲ. ಅವರು ಬಿಂದು ನಾವುಗೆ ಕೆಲಸ ಕೊಡಿ ಎಂದರೆ ಎಲ್ಲಿವೆ ಒದಗಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಿದೆ? ಅದರಿಂದ ಈ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿನಾಗಿ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನೇ ಸ್ವಲ್ಪಿ ಹೆಚ್ಚಿರಿಸಿಕೊಂಡ ಮಾಡಿ ಎಂಬು. ಎನ್. ಸ್ಟೇಬಿನ್‌ನಲ್ಲಿ, ಎನ್. ಎನ್. ಎಲ್. ಸ್ಟೇಬಿನಲ್ಲಿ ಅವಶ್ಯಕತೆಗೆ ಅನುಗುಣವಾದಂತಹ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿನಾಗಿ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ಮಾಡಿದರೆ ಬಿಹಾರಿ ಬಿಹಾರಿ ಅನುಕೂಲವಾಗಬಹುದು ಎಂದು ನಾನು ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ. ಹೆಚ್ಚುರಾಷಿಕಲ್ ಇಂಟಿಟ್ಯೂಟ್‌ನ್

(ಶ್ರೀ ಇ. ಅರ್. ಬದರಿನಾರಾಯಣ)

ಡಾಸೀಯಾಗಬೇಕು. ಅದಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಸ್ವಾರ್ಥೀರ್ಲೋ ಇಂಡಸ್ಟ್ರಿಸ್ ಹೆಚ್ಚಿಗಬೇಕು. ಅದು ಹೆಚ್ಚಿಗಬೇಕಾದರೆ ಕಡ್ಡಾ ಸಾಧಾನ ಸಿಕ್ಕುವುದರಲ್ಲಿ ಬಹಳ ತೊಂದರೆಯಾಗಿದೆ. ಅನೇಕ ಸಣ್ಣ ಪುಟ್ಟ ಸ್ವಾರ್ಥೀರ್ಲೋ ಇಂಡಸ್ಟ್ರಿಸ್ ನಡೆಸತಕ್ಕ ವರನ್ನು ವಿಚಾರ ಮಾಡಿದ್ದೇನೆ. ಅವರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಸ್ವಾಚ್ಚಿ, ಕಡ್ಡಾ ಮಾಲು ಸಿಕ್ಕುವುದು ಬಹಳ ಕಷ್ಟವಾಗಿದೆ. ಜವಿಣಿನು ಸಿಕ್ಕುವುದು ಕರ್ಕಾ ಏನು ಮಾಡುವುದು ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಏನು ಮಾಡಬೇಕೆಂದರೆ ಸ್ವಾರ್ಥೀರ್ಲೋ ಇಂಡಸ್ಟ್ರಿಸ್ ಸ್ವಾಚ್ಚಿ ಸಾಧ್ಯವಿರುವ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ರಾಳ್ ಕಡ್ಡಾ ಮಾಲು ಕೊಡುವುದಕ್ಕೆ, ಜವಿಣಿ ಒಂದಿಗೆ ವುದಕ್ಕೆ, ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಕೆಡುವುದಕ್ಕೆ, ಆರ್ಥಿಕ ಸಂಕಾರ ಕೊಡುವುದಕ್ಕೆ ಸರಿಸುದಂತಹ ಒಂದು ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಮಾಡಿ ಚಿಕ್ಕಿಕೆ ಕರ್ಕಾ ಕಾರೀಜುಗಳಿಂದ ಉತ್ತೀರ್ಣರಾಗಿ ಬಂದಂತಹ ಹೆಚ್ಚಾಗಿಕರ್ತೆ ಇಂಜಿನಿಯರ್ಗಳು, ಎರಕ್ಕುಕರ್ತೆ ಇಂಜಿನಿಯರ್ಗಳಿಗೆ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ನೀಡಿದರೆ ಈ ನೀಡುತ್ತಾರೆ ಸಮನ್ವಯ ಸ್ವಲ್ಪ ಕಡೆಗುಬಬಹುದು ಎಂಬ ನಿರ್ದೇಶಿಯನ್ನು ನಾನು ಇಚ್ಛುಕೂಡಿದ್ದೇನೆ.

ಕೋಲ್-ಆಪರೇಟರ್ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಹೇಳುವುದಾದರೆ, ಮಾನ್ಯ ಮುಂತಿಗ್ರಾದ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಸಾಗಾರಿದರು ತಿವರೋಗ್ಗೆ ಜೀಲೀಯಲ್ಲಿ ಪ್ರವಾಸ ಮಾಡಿದಾಗ ನಾನೂ ಈ ಅವರ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಹೋಗಿದ್ದೆ, ಈ ಕೋಲ್-ಆಪರೇಟರ್ ಮಾಲ್ವಾ ಮೆಂಟನಲ್ಲಿ ವೆನ್‌ಪ್ರೋ ಇಂಂಬರನ್‌ಪ್ರೋ ಪ್ರೇರಿಕೊಂಡಿದೆ. ಕೋಲ್-ಆಪರೇಟರ್ ಮಾಲ್ವಾ ಮೆಂಟ್ ಚೆನ್ನಾಗಿ ನಡೆಯುಲಿ ಎಂದು ಹೇಳಿರುವುದರಿಂದ ಹಾಜರನ್ನು ಹೂಳಿ ಹಾರುತ್ತಾಗೆ ಹಿನ್ನತಾತ್ತ್ವ ಇದ್ದಾರೆ. ಈ ಹಂ ಎಲ್ಲ ಹೇಳಿಗ್ಗೆತ್ತಾತ್ತ್ವ ಇದೆ, ಸದ್ಗುರೋಗ್ಗಾಗಿವಾಗುತ್ತಾತ್ತ್ವ ಇದೆಯೇ ಎಬುದನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪ ಗ್ರಹಿಸಬೇಕಾದ್ದು ಅವಶ್ಯಕ. ತಿವರೋಗ್ಗೆ ಜೀಲೀಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಕಡೆ 600 ಮೂಲಕ ಬಿತ್ತ ಹೋಯಿತು. ಅದು ಎಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಯಿತು. ಬ್ರಾಹ್ಮಂ ಮಾರ್ಕೆಟ್ ಮಾಡಿದರೆ? ಈ ಬತ, ವಸೂಲಾಯಿತ ಎಂಬುದನ್ನು ಗಮನಿಸುವವರೇ ಇಲ್ಲ. ಇಂತಹ ಸಂಘರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಕ್ರಮಕೆಗೆದ್ದಕ್ಕೂ ದಿದ್ದರೆ ನಿರ್ಭರ್ತರಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ದ್ವಿತೀಯ ಸೂಪರ್ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳು ಬೇಕಾದವ್ಯವ್ಸು ಜನ ಇದ್ದಾರೆ, ಅದರೂ ಲೋಯಿರ್ ಲ್ಯಾಪ್‌ನಲ್ಲಿ ಈ ತರಹ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವುದರಿಂದ ತಮಗೆ ಕೆಂಪ್ ಹೆಸರು ಬಿರುತ್ತದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಬಹಳ ಕಂಕಳಿಸುತ್ತದೆ ಹೇಳಬೇಕಾಗಿದೆ. ಇದು ಅಗಬಾರದು. ಸೌತೆಂಟ್‌ಗಳು ನಮ್ಮೆ ದೇಶದ ಭಿಂಬಿಪ್ಪೆ ಹಾಳುದರ್ಹಾಗೆ ಅಗುತ್ತದೆ. ಅಷ್ಟುಂದ ಅದಕ್ಕೆ ತಕ್ಕು ಸಿಬ್ಬಂದಿ, ತಕ್ಕು ವ್ಯವಸ್ಥೆ, ತಕ್ಕು ಶಿಕ್ಷಣ ಮತ್ತು ತಕ್ಕು ಒಂದು ತಿರ್ನು ಉಂಟುಮಾಡಬೇಕಂಬಿದ್ದು ನಾನು ಮಾನ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗ್ರಾದ ನಾಗಾರ್ಥಿರಲ್ಲಿ ಹೇಳುತ್ತಾತ್ತ್ವ ಇದ್ದೇನೆ.

ಇನ್ನು ಚೆನ್ನೆಸ್ ಕೇಸುಗಳ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಏರಡು ಮಾತ್ರಾಗಳನ್ನು ಹೇಳಬೇಕಾಗಿದೆ. ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಹೆಸರಿಗೆ ವಾತ್ತ ಭೂಸುಧಾರಣೆಯನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತಂದಂತಾಗಿದೆ. ಕಾನೂನನ್ನೇನೋ ಮಾಡಿದಾಗ್ಗೆಯಲ್ಲ, ಅಭಿಸರನ್ನೂ ಸೇರುತ್ತಾಗಿದ್ದಾಗ್ಗೆಯಲ್ಲ. ನಾನೆ ಅಳಿದು ಬಂದಿರುವ ಹಾಗೆ ಈ ಲ್ಯಾಪ್‌ಡೋ ರಿಫಾರಂಸ್ ಕೇಸುಗಳನ್ನು ಮಾನ್ಯ ಸೀಫರು ಅಡ್ಡಿಟ್‌ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬಾರದೆಂಬುದಾಗಿ ಎಲ್ಲಾ ಮಾನ್ಯ ಸೀಫರಿಗೂ ಹೇಳಬೇಕಿರುವುದಿಂದ ಒಂದು ಸರ್ವೋಕ್ಕೂಲನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿದಾಗ್ಗೆ ರೆಂಬಿಡಾಗಿ ನಾನು ವರ್ತಮಾನ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ನಮ್ಮೆ ತಿವರೋಗ್ಗೆ ಜೀಲೀಯ ಬಿಗ್ಗೆ ಹೇಳುತ್ತಾಗೆ ಅಂತಿಮ ನಾಯಕರು ಹೋಯಿತು. ನಮ್ಮೆ ಸಕಾರದ ನೀತಿ ಬಳಸುವವರಿಗೆ ಭೂಮಿ ಇರಬೇಕು ಎಂಬು ನೀತಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದ ಕೆಂಪ್ ಬಂದು ಏಷ್ಟು ವರ್ಷಗಳಾದರೂ ನಮ್ಮೆ ಪ್ರಾಲ್ಯಾದಕ್ಕು ಕೇಸುಗಳು ಮಾತ್ರ ಇನ್ನೂ ತೀವ್ರಾನವಾಗಿಲ್ಲ. ಹೀಗೆ ಮುಂದುವರದರೆ ಈ ಕೇಸುಗಳು ಘನ್ಯಾ ನಾಯಕರು ತೀವ್ರಾನವಾಗುವದಿಲ್ಲ. ಅಂದ ರೇನಾಯಿತು, ಇನ್ನೂ ಹತ್ತು ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲ ಗೇಳೆಪಡ್ಡತ ನಮ್ಮೆ ಪ್ರಾಲ್ಯಾದರಲ್ಲಿ ಎಬುದನ್ನು ನಾಷ್ಟ ಅಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿ ಬಿಟ್ಟಿಕೊಂಡಿರುತ್ತಾಯಿತು. ಸಕಾರದವರು ಇದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶ ಕೊಡಿದೆ ಒಂದು ಕಂಪಾಜ್ಞಾಯನ್ನು ಮಾಡಿ ಲಾಂಡ್ ರಿಫಾರಂಸ್ ಆರ್ಕ್ ಪ್ರಕಾರ ಇನ್ನು 2 ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಾದರೂ ಅಲ್ಲಿ ಪೆಂದಿಂಗ್ ಇರಬೇಕು. ಗೇಳೆದಾರರ ಕೇಸುಗಳನ್ನು ತೀವ್ರಾನ ಮಾಡುವಂತೆ ಮಾಡಿದೆಂದು ಹೇಳಿ ಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ. ಅಗತ್ಯಾದಿದೆ ಇದಕ್ಕಾಗ್ಗೆ ಒಂದು ಸ್ವಲ್ಪ ಪ್ರಾಲ್ಯಾದ ಏಷ್ಟುಬಿನಾರ್ ಮಾಡಿ ಅ ಕೇಸುಗಳನ್ನು ಬೇಗ್ಗೆ ತೀವ್ರಾನ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾತ್ತ್ವದೇನೆ. ನಮ್ಮೆ ಜೀಲೀಯ ಏಷ್ಟು ತಾತೀರಾಲ್ಯಾರನ್ನು ನೇಮಾಕ್ ಮಾಡಿದರೂ ಅಪ್ಪ ಕೇಸುಗಳನ್ನು ಇತ್ಯರ್ಥಮಾಡುವುದಕ್ಕಾಗುವಿಲ್ಲ. ಅದಕ್ಕೆ ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ಬಿಟ್ಟ ತಾತೀರಾಲ್ಯಾರನ್ನು ನೇಮಾಕ್ ಮಾಡಬೇಕಾದ್ದು ಅಗತ್ಯ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

ಇನ್ನು ಪಾನಿನೆರೋಧದ ವಿಚಾರವಾಗಿ ಎರಡು ಮಾತುಗಳನ್ನು ಅಡಬೇಕೆಂದು ಇಡ್ಡಿನೇ. ಈಗ ನಕಾರದವರು ಈ ನೀತಿಯನ್ನು ಸಹಿತವಾಡಿರುವವೆನ್ನೋ ಒಳ್ಳೆಯಾದೆ. ತಾತ್ತವಾಲಿಕವಾಗಿ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಇದನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತಂದು ಕುಡಿತದ ಬಗ್ಗೆ ತಾವು ಎದಿಸಿದ್ದ ಸಿಬಿಂಧವನ್ನು ಸಹಿತಿನ ಎಲ್ಲರಿಗೆ ಇದನ್ನು ಕುಡಿಯಬೇಕು....

ಅಧ್ಯಕ್ಷರು.—ಎಲ್ಲರಿಗೆ ಕುಡಿಯಬೇಕು ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಿರಾ ? . . .

ಶ್ರೀ ಎ. ಅರ್. ಬಿದರಿನಾರಾಯಣ.—ಕುಡಿತದ ಚಂಡ ಇರತಕ್ಕ ವರಿಗೆ ಹಾಗೂ ಕದು ಕಡಿಯು ತ್ರೀಪ್ತಿ ಪರಿಗೆ ಈ ನೀತಿಯನ್ನು ಸಹಿತ ಮಾಡಿದ್ದ ಒಳ್ಳೆಯಾದು ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದಿನೇ. ಹೊಡ್ಡಿ ಹೊಡ್ಡಿ ಪಟ್ಟಣಗಳಲ್ಲಿರುವ ವರಿಗೆನೋ ಇದರ ಅನುಕೂಲತೆ ಇವೆ. ಅದರೆ ಹುಗ್ಗೆಗಳ ಕಡೆ ಇರತಕ್ಕ ಜನರಿಗೆ ಅವರಿಗೆ ಬೇಕಾದು ಬಾಡಿ, ಅದು ಅಲ್ಲಿ ಅವರಿಗೆ ಸಿಕ್ಕುತ್ತಿಲ್ಲ. ಅದನ್ನು ಅಲ್ಲಿ ಅವರಿಗೆ ನುಭವಾಗಿ ನಿಕ್ಯಂದಂತೆ ಮಾಡಿದರೆ ಶೈಲೀನಿಸಿವರಿಗೆ ಇತ್ತು ಕಡೆ ಲಕ್ಷ್ಯ ಕರುವೆಯಾಗಿ ಅವರು ಶಾಂತಿಭಂಗದ ನಿವಾರಣೆಯ ಕಡೆಗೆ ತಮ್ಮ ಗಮನವನ್ನು ಹಿಡಿಸಲು ಅನುಕೂಲವಾಗುತ್ತದೆ. ಹಾಗೆ ಇದನ್ನು ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಿತ್ತಿನೇ. ಪಾನಿನೆರೋಧವನ್ನು ನಾವು ರಾಜ್ಯಾದ್ಯಂತವೂ ಜಾರಿಗೆ ತರೆಬೇಕೆಂಬ ನೀತಿಯನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದರೂ, ಅದನ್ನು ಅಷರಣೆಯಲ್ಲಿ ತಂದಿದ್ದರೂ ಅದು ಪರಿಣಾಮವಾದಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯಗತವಾಗುತ್ತಿಲ್ಲ. ಇದನ್ನು ಜಾಡಿಗೆ ಕೇಡಕಕ್ಕ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಡ ಒಳ್ಳೆಯವರೇ ಇದ್ದಾರೆಂದು ಹೇಳಿತ್ತೇನೆ. ಅದರೆ ಅಲ್ಲಿಲ್ಲ ಬಿಂಬಿಸು ಕೆಷ್ಟೆವಿರುವದರಿಂದ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಈ ಧಿವನ ಕೆಷ್ಟ ಹೆಸರು ಬಿರುತ್ತಿದೆ.

ದೇಶದಲ್ಲಿ ಈ ಧಿವನ ಜನರಿಗೆ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಬೇಕಾದುದೇನು ಎಂಬುದನ್ನು ನಾವು ಗಮನಿಸಬೇಕಾದ್ದು ಅತ್ಯಗತ್ಯ. ದೇಶದಲ್ಲಿರತಕ್ಕ ಜನರಲ್ಲಿ ಮುಕ್ಕಾಲುವಾಸಿ ಜನರಲ್ಲಾರು ರ್ಯಾತಾಧಿಕ ಕಲಸದ ವರು. ಅವರು ತಾರೀರಾದರ ಹತ್ತಿರ ಹೇಗೆಗಲಿ, ಅನಿಸ್ತಂಭ ಕರ್ಮಾಣಿನ ಹತ್ತಿರ ಹೇಗೆಗಲಿ, ಎಗ್ಗಿಸುತ್ತಿರೋ ಇಂಚಿನಿಯರ್ ಹತ್ತಿರ ಹೇಗೆಗಲಿ ರೈತರೆನು ಕೇಳುತ್ತಾರೆ ? ಒಂದು ರಸ್ತೆ ಮಾಡಿಸಿಕೊಡಿ, ಒಂದು ಕರೆ ಮಾಡಿಸಿಕೊಡಿ, ಅಥವಾ ಒಂದು ಬಾಟಿಗೆ ಅನುಕೂಲ ಮಾಡಿಕೊಡಿ, ಇಪ್ಪತ್ತೇ ಒಂದು ಅಸ್ತ್ರೀಯನ್ನು ಕೊಡಿ. ಬಾದು ಶಾಲಾ ಕಟ್ಟಿದವನ್ನು ಕೊಡಿ ಎಂದು ಇತ್ತಿತ್ತಾಧಿ ಅನುಕೂಲಗಳನ್ನು ಕೇಳಿಬಿಡು. ಅವರಾಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಡಲು ಜಿರ್ಲಾ ಮುಟ್ಟಿದಲ್ಲಿರತಕ್ಕ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ನಾಕಬ್ಬಾ ಅಧಿಕಾರಿರಿಂತಿರುತ್ತದೆ. ಅದನ್ನು ಅವರು ಮಾಡಿಕೊಡಿ ಕೊಟ್ಟರೆ ಅವರಿಗೆ ನಾಕು, ತ್ವರ್ತಿರಾಗುತ್ತಾರೆ. ಅದನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಇಪ್ಪತ್ತೇ ಕೆಲ್ಲಾ ಅಲ್ಲದೆ ವಿಧಾನ ಸೌಧಕ್ಕೆ ಬಿರುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶ ವೊಂಬಡಾರದೆಂದೂ, ತತ್ತ್ವತ್ವರಿಗೆ ತಕ್ಕ ಶಿಕ್ಷೆಯನ್ನು ವಿಧಿಸಬೇಕೆಂದೂ ಮಾನ್ಯ ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ತಿರ್ಮಾಗ್ಗೆ ಜೆತ್ತಿಗೆ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ತೋರಿಸಿ ಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಿ ನನ್ನ ಧನ್ಯವಾಗಣನ್ನು ಅಧ್ಯಕ್ಷಾಗಿಸಿ—ಸಿನನ್ನ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಮುಗಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಶ್ರೀ ಎಂ. ನಾಗಪ್ಪ ಬೇಸ್ಟ್ (ರಾಖುಂಡೂರು).—ಮಾನ್ಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರೇ, ನಾನು ಈ ಅಯವರು ಪಟ್ಟಿಯ ಮೇಲೆ ಮಾತನಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಹೊದ್ದು ಪ್ರಪ್ರಥಮಾಗಿ ನನ್ನ ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳಿಗೆ ನಮ್ಮ ಅಭಿನಂದನೆಗಳನ್ನು ಸಲ್ಲಾಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ಬಿತ್ತಂದರೆ ರಾಯಕೊರಿಪಟ್ಟಿ ಒಂದು ಅಗ್ರಕಲ್ಪಿ ಕಾರ್ಯಾಜನ್ನು ನಾನ್ನಿಸಿನುವುದಾಗಿ ಅವರು ಭರವಸೆಯನ್ನಿತ್ತಿದ್ದಾರೆ, ಒಹ್ಕ ಸೂಕ್ತಿಂದಿ. ಇಪ್ಪತ್ತೇ ಹೇಳಿ ನಾನನ್ನು ಈ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಪಟ್ಟಿಯ ಮೇಲೆ ನಾಲ್ಕು ಮಾತುಗಳನ್ನು ಹೇಳಿಬಿಡುನ್ನತ್ತೇನೆ.

ನಾನ್ನಾಲ್ಲಿ, ಈ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಅಂದಾಜ ಪತ್ರಿಕೆಯನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ಇದು ಸಾಕಷ್ಟು ಚ್ಯಾರಿ ಚೆಂಟಿಸಲ್ಪಿತಕ್ಕ ಜನರ ಹಿತನಾಧಿನೆಯನ್ನು ಮಾಡತಕ್ಕ ಅಂದಾಜ ಪಟ್ಟಿ ಅಗಿರುತ್ತಿದ್ದು ನಾನು ತಿಳಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಇಪ್ಪತ್ತೇ ಪಡುತ್ತೇನೆ. ನನ್ನ ಅಂದಾಜಿನ ಪ್ರಕಾರ ಈ ಮುಂತಿಗೆ ತತ್ತ್ವಂದ ಬಿಡವರು ಇನ್ನು ಮೂಲ ಬಿಡವರಾಗುವಂತಹು, ಬಲ್ಲಿದ್ದರು ಮತ್ತು ಮೂಲ ಬಲ್ಲಿದರಾಗುವಂತಹು ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಇದು ತುಂಬಾ ಸಹಕಾರಿಯಾಗಿದೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದರೆ ತರ್ಪಾಗುಲಾರದು. ಇದಕ್ಕೆ ಸಿದ್ಧಾರ್ಥನಿಸೇನು ಎಂದರೆ—ನಮ್ಮ ಒಕ್ಕೂಟನಾಡರವರಿಗೆ ಈ ಅಂದಾಜ ಪತ್ರಾದಲ್ಲಿ ನಿನ್ನನು ಸಾಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಬದಿಗಿನ ರಾಗಿದೆಯಿಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರ್ತೀ ಅದನ್ನೇರಲ್ಲಾ ಕ್ಷೇತ್ರದ್ವಿಕರಿಸಿ ಸೂಕ್ತಿಂದಿನುವುದಾದರೆ ಈ ನಾಲ್ಕು ಗರ್ಭರಾಣ್ಯಾಗಿ ಅಧಿಕಾರಿಗೆ ಹೇಗೆಗೂತ್ತಮತ್ವದಿನೆಯನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸಬೇಕಾದ್ದು ಅತ್ಯಗತ್ಯ. ಈ ಧಿವನ ದೇಶದಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಅಧಿಕಾರ ರಾಜ್ಯದ ಬಹಳಿಗೆ ಹೇಳಿದ್ದರೆ, ಅದಕಾಗು ದೇಶದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಬೆಳೆ ಬೆಳೆಕೆಂದು ಹೆಚ್ಚು ಬಳಿಯ ಮಾತನಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಹೇಳಿರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅದರೆ ಈ ಯಾಜಿನೆಯಲ್ಲಿ ಬಿಡವರು ಇನ್ನು ಮೂಲ ಬಿಡವರಾಗುವಂಥ ಯೋಜನೆ ಈ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿದ್ದೆ. ಮಾನ್ಯ ಈ ಯಾಜಿನೆ ಸಚಿವರು ತಮ್ಮ ಭಾಷಣದಲ್ಲಿ ರೈತರಿಗೆ ೭೫ ಕಾರ್ಷಿಕಗಳನ್ನು ಹಂಚಿದ್ದೇವೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಇವಗಳ ಬೆಳೆ ಬಾಳಕಕ್ಕ ಈ ಪ್ರಾಕೃತಿಕರುಗಳನ್ನು

(ಶ್ರೀ ಎಂ. ನಾಗಪ್ಪ ಬಿಸಂಪ್ರ)

ಇವರು ಯಾರಿಗೆ ಹಂಡಿದ್ದಾರೆ? ಆ 250 ಜನರು ಯಾರು? ಯಾರಿಗೆ ಅಂಥಾ ಚಾಕ್ಕರುಗಳನ್ನು ಸ್ವೀಕಾರಿಸಿದಿರುವುದು ಇಷ್ಟಿಕೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಆ ದಿವಸ ಈ ಚಾಕ್ಕರುಗಳನ್ನು ತಿಗೆದು ಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿದ್ದರೆ ಯಾರಿಗೆ 100 ಎಕರೆ ಭೂಮಿ ಇದೆಯೋ ಅಂಥವರಿಗೆ ವಾತ್ತುವೇ ಅವಕಾಶವಿದೆ. ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿತಕ್ಕ ಏರಿಗೂವರೆ ಕೋಣೆ ಜನರಲ್ಲಿ ಇವು ಜನಿಗೆ 100 ಎಕರೆಗೆ ಹೇಳಲ್ಪಡ್ಡ ಜವಿಷಾನಿದಿ? ಹೊಡ್ಡಿ ಹೊಡ್ಡಿ ಭೂಮಾಲ್ಕರಿಗೆ ಇವು ಅನುಕೂಲವಾಯಿತ್ತೇ ಏನಾ ನಷ್ಟಿ ಪ್ರಚ್ಚಿ ಜವಿಷಾನಾ ರಿಗೆ ಇದರಾದ್ದೇನೂ ಸ್ವಯೋಜನಿವಲ್ಲ. ಸರ್ಕಾರದವರು ಈ 250 ಚಾಕ್ಕರುಗಳನ್ನು ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಜವಿಷಾನೀ ರಾಧಾ ರ್ಯಾತರಿಗೆ ಕೊಡುವುದರ ಬದಲು ಅವನ್ನು ಒಂದು ಕೋ-ಆಪ ರೇಷಿಫ್‌ವ್ ನೋಸ್ಯೇಟಿ ಅಂತೆ ರಾಧಾ ಅವಾರಿಗೆ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದರೆ ಇಲ್ಲಿಗೂ ಅನುಕೂಲವಾಗುತ್ತದ್ದು. ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಒಂದು ಕಾರ್ಯೋರ್ಡಿನೇನ್ ಅಂಶಾದರಿಗೆ ಮಾಡಿ ಅದಕ್ಕೆ ಈ ಚಾಕ್ಕರುಗಳನ್ನು ಒಬಗಿಸಿದ್ದೀರಿ ಒಳ್ಳೆಯಾಗುತ್ತದ್ದು. ಆ ದಿವಸ ಯಾರು 100-100 ಎಕರೆ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಇಷ್ಟಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೇ ಅಂಥವರಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಕೊಟ್ಟಿರುವುದರಿಂದ ಅವರು ನಷ್ಟಿ ಪ್ರಚ್ಚಿ ರ್ಯಾತರಿಗೆ ಬ್ರಹ್ಮಗಿರಿಗೆ ಸರ್ಕಾರ ಇವರಿಗೆ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದಿ. ಹೀಗಾಗೆ ಒಂದು ಎರಡು ಮಾತ್ರ ಬ್ರಹ್ಮ ಹತ್ತು ಎಕರೆ ಭೂಮಾಲ್ಕರಿಗೆ ಇವರಿಗೆಂದೇನೂ ಸಹಾಯವಾಗುತ್ತಿದ್ದು. ಆ ಯೋಜನೆಯಿಂದ ಹೊಡ್ಡಿ ಭೂಮಾಲ್ಕರಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಅನುಕೂಲವಾಗಿದೆ. ಇದೇ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಇ. ಪಿ. ಸೆಟ್‌ಗಳನ್ನೂ ಮತ್ತು ಬಾಗಿಗಳೇ ನಾಲ್ಕು ನಾವತ್ತೆ ನೊಡತ್ತುದ್ದನ್ನೂ ನೂರ್ ಮತ್ತು 50 ಎಕರೆ ಭೂಮಾಲ್ಕರಿಗೆ ವಾತ್ತುವೇ ಅನ್ಯಾಯಿಸುವಂತೆ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. 10—15 ಎಕರೆ ಭೂಮಾಲ್ಕರಿಗೇನೂ ಅನುಕೂಲವಾಗುತ್ತಿದ್ದು.

ಶ್ರೀ ಎನ್. ನಿಜಲಿ-ಗಪ್ಪ (ದುಂಬಿ ಮಂತ್ರಿಗಳು).—ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ಹೇಳುತ್ತಿರುವುದು ನಾಯಿಲ್ಲ. ಆ ಸೂಲಭ್ಯ ಕೇವಲ 40—50 ಎಕರೆ ಜವಿಷಾನಿರತಕ್ಕ ಪರಿಗೇ ಅಲ್ಲದೆ ಅದು 4—5 ಎಕರೆ ಭೂಮಿ ಇಷ್ಟಿಕೊಂಡಿರತಕ್ಕ ವರಿಗೂ ಅನ್ಯಾಯಿಸುವಂತೆ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ.

ಶ್ರೀ ಎಂ. ನಾಗಪ್ಪ ಬಿಸಂಪ್ರ.—ನಾವು ಈ ಸೂಲಭ್ಯಗಳಿಗೆ ಕೋ-ಆಪರೇಷಿಫ್‌ವ್ ನೋಸ್ಯೇಟಿ ಅಂಬ್‌ ಹಾಕಿದರೆ ಮಾತ್ರ ಅಲ್ಲಿರತಕ್ಕ ನಿಯಮಾಳಿಗಳ ಪ್ರಕಾರ ಯಾರ್ಥಾರಿಗೆ 40—50 ಎಕರೆ ಜವಿಷಾನಿರಯೋ ಅಂಥವರು ಮಾತ್ರ ಅಂಬ್‌ಹಾಕಿಕೋಳ್ಬಿತು ಎಂಬುದಾಗಿ ನೇರುಗಳಿವೆ. ಹೀಗಾಗೆ ಇಂದು ಸರ್ಕಾರದವರು ಅನುಸರಿಸುತ್ತಿರುವ ಏತಿಯಿಂದ ಬಿಡರ್ಪೆ ಕರಿಗೇನೂ ಅನುಕೂಲವಾಗುತ್ತಿದ್ದು. ಇನ್ನೀಂದು ವಿಷಯ. 1, 2, 3 ನೇರೆ ಪಾಲ್ನಿನಲ್ಲಿ ಸಾಕಷ್ಟು ದುಡ್ಡಿ ಖಚಿತ ಮಾಡಿ ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯಗಳಾಗಿ ಬಗ್ಗೆ ಹೇಳುತ್ತಿಕೊಂಡರೆ ಈ ದಿನ ರಿಷ್ಯೋಬ್‌ ಪ್ರಕಾರ ತುಂಗಭದ್ರ ಲೆಪ್ಪ್ ಭೂಮಿಕ್ ಕೆನಾಲ್‌ಸಿಂದ 1951ರಲ್ಲಿ ಖಚಿತಮಾಡಿಕೊಂಡು ಮಾಡಿದ ಅಂದಾಜು ಹಳ 23.4 ಕೋಟಿ ರಾಜ್ಯಾಯಿಗಳು ಅದರೆ 1956 ರ ಮಾಹಿತ್ಯವಾಗಿ ಖಚಿತದ್ದು 30.82 ಕೋಟಿ ರಾಜ್ಯಾಯಿಗಳು. ಅದರೆ utilisation of Irrigation potential ಪ್ರಕಾರ 5.8 ಲಕ್ಷ ಎಕರೆಗಳು. ಇದರಲ್ಲಿ ಕೇವಲ ದೆಲಪ್‌ಮಂಟ್ ಅದ್ದಿ 87 ನಾವಿರ ಎಕರೆ ಮಾತ್ರ. ಇಂತಹೆಷ್ಟು ದುಡ್ಡಿ ಖಚಿತ ಮಾಡಿ 87 ನಾವಿರ ಎಕರೆ ಮಾತ್ರ ದೆಲಪ್‌ ಮಾಡಿದ್ದು ಎಂದರೆ ಅದು ಏತಕ್ಕೂ ಸಾಲುದು. ಅದಕೋಣ್ಣರ ಸರ್ಕಾರ ತುಂಗಭದ್ರ ಲೆಪ್ಪ್ ಭೂಮಿಕ್ ಕೆನಾಲ್‌ನಿಂದ ಒಂದು ಕಾರ್ಬೋ-ರ್ಯಾಷನ್ ನೇರುವಿಂದ ಸಾಕಷ್ಟು ಚಾಕ್ಕರುಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದು ಅಂಬ್‌ ಕಾಶ್ರೀ-ರ್ಯಾಷನ್ ಮಾಲಿಕ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದರೆ ಜನಕೆಗೆ ಇದರಿಂದ ಲಾಭವಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ನನ್ನ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ. ಅದೂ ಅಲ್ಲದೆ ಈಗ ಇರಕ್ಕಂಡ ಕೆಲಸ ಅಗಿ ಕಲ್ಪಲ್ರ ದಿಪಾಟ್‌ಮೆಂಟ್‌ನಲ್ಲಿ ಇರುವುದು ಸರಿಯಾಗಿಲ್ಲ. 1965-66 ರ ರಿಪೋರ್ಟ್ ನೋಡಿದರೆ Comprehensive scheme for popularisation of agricultural practices ಎಂದು ಒಂದು ಒಂದು ಹೆಡ್ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಗ್ರಾಂಟ್ ಅಗಿರತಕ್ಕಂಥಾದ್ದು 21.14 ಲಕ್ಷ ರಾಜ್ಯಾಯಿಗಳು. ಅನ್ನಾಬ್ಲಿಫ್‌ಮೆಂಟ್‌ಗೆ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಗ್ರಾಂಟಿರುವ ಹಳ 5.64 ಲಕ್ಷ ರಾಜ್ಯಾಯಿಗಳನ್ನು ಖಚಿತಗೊಳಿಸುವುದು 6.80 ಲಕ್ಷ ರಾಜ್ಯಾಯಿಗಳು. ದೆಲಪ್‌ಮಂಟ್‌ಗೆ ನಿರ್ದಿಷ್ಟಗೊಳಿಸಿರುವುದು 14 ಲಕ್ಷ. ಖಚಿತಗೊಳಿಸುವುದು 5.5 ಲಕ್ಷ. ಈ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ 6.80 ಲಕ್ಷ ರಾಜ್ಯಾಯಿಗಳನ್ನು ಅನ್ನಾಬ್ಲಿಫ್‌ಮೆಂಟ್‌ಗೆ ಖಚಿತ ಮಾಡಿದರೆ, ದೆಲಪ್‌ಮಂಟ್‌ಗೆ 5.5 ಲಕ್ಷ ಖಚಿತಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ. ಈ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನೋಡಿದರೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಅಂಬ್‌ ಕಾರ್ಯಗೆ ಮೌಲ್ಯ ಅಗಿರ್ಲಾ ಎಂದು ಅನಿಸುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಸರಿಯಾದ ರಾಭ ರ್ಯಾತರಿಗೆ ಅಗಿರಾರಾದು ಎಂದು ನನ್ನ ಭಾವನೆಯಾಗಿದೆ.

ಎರಡನೇ ವಿಷಯ ರಾಜ್ಯ ಎಲೆಕ್ಟ್ರಿಕ್‌ಫಿರ್ಮ್‌ನೇ ಬಗ್ಗೆ ಹೇಳಬೇಕಾದರೆ, ನನ್ನ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ 26 ನಾವಿರ ಹೆಚ್‌ಗಳು ಇವೆ. ಅಗ ಸರ್ಕಾರೀ ಲೆಕ್ಕಾದ ಪ್ರಕಾರ 5-6 ನಾವಿರ ಹೆಚ್‌ಗಳನ್ನು ಎಲೆಕ್ಟ್ರಿಕ್‌ಫಿರ್ಮ್ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಮಾನ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಉತ್ತರ ಕೊಟ್ಟಿಂಥಾದ್ದು ಒಂದೊಂದು ತಾಲ್ಲೂಕಿಗೆ 2-3 ಹೆಚ್‌ಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರ ಬೆಕ್ಕಿಷ್ಟುಫೈಡ್ ಮಾಡುತ್ತೇವೆ ಎಂದು. ಈ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ 10-15-20

ವರ್ಷವಾದರೂ ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯದ 26 ನಾಲ್ಕರ ಹೆಚ್ಚೆಲ್ಲ ಎಲೆಕ್ಟ್ರಾಫೆಕ್ಟ್ ಅಗಲಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯ ಇಲ್ಲ. ಅವುಗಾಗಿ ಈ ಕೆಲವನ್ನು ಕಾಯ್ದಿಗತ ಮಾಡಬೇಕು ಎಂದು ನಾನು ಬೇಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ.

ಇನ್ನು ಪೋಲೇನ್ ಬಾತೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಹೆಚ್ಚೆರೂದರೆ, ಅಯಂತೆಯ ಪತ್ರದಲ್ಲಿ ಹಿಂದಿನದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಖಚಿತ ತೋರಿಸಿರಾವುದಲ್ಲಿದೆ ಅದರಿಂದ ಅಗಿರುವ ದೊಡ್ಡ ಮಾಹ ತಾಯಿ ವಿಧಾನ ಸಭಾ ಜರ್ನಲ್ ನಿಲ್ಲನುವಾದು ಮಾತ್ರ. ಇದರಿಂದ ಯಾವ ತರಹ ಉಪಯೋಗ ನಾನ್ ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಆಗಿಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳಬೇಕು. ಅವರು ಕೂಟಂಧ ಕೆಲವು ಮಾಡಲು ನಕಾರ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಿಲ್ಲ. ನನಗೆ ಅನಿಸುತ್ತದೆ, ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಅಗಿರತಕ್ಕಿಂತ ಕೇನುಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದರೆ ಇಡೀ 100 ವರ್ಷದಲ್ಲಿನೂ ಇಡೀ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಇಷ್ಟು ಆಗಿಲ್ಲ. ನಮ್ಮ ರಾಯಕೂರಿನಲ್ಲಿ ಅಗ್ಗ 4 ವರ್ಷದ ಕಂಗೆ ಮುನ್ಸಿಕ್ ಮಾಜಿಸ್ಟ್ರೇಟ್ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಕಳ್ಳತನ ದಾಯಿತ್ವ. ಈಗೆ ಕೆಲವು ತಿಂಗಳ ಹಿಂದೆ ಸಿವಿಲ್ ಜಡ್ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಕಳ್ಳತನವಾಯಿತು, ಹಾಗೂ ದೇವ್ಯಾಚಿ ಕಮ್ಯೂನಿಸ್ಟರವರ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಕಳ್ಳತನವಾಯಿತು. ಅಲ್ಲಿದೆ ರಾಯಕೂರಿನ ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ ಇಡೀ ಹಿಂದೂನಾಳುನದರ್ಲೀ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳು ಅಗಿರತಕ್ಕಿಂತ ಕೇನುಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದರೆ ಈ ಮಂತ್ರ ಮಂಡಳಿ ಬಿಂದು ಮುಲೀ ಜಾಸ್ತಿ ಆಗಿದೆ. 1964 ರಾಜ್ಯ ನಿವಾಗುಳ್ಳ ಗೋಪಿ ದೇ, 20 ಜನ ಖೂನಿಯಾಗಿ ನತ್ತರು. ಅಗ ಪೋಲೇನ್ ನಿಸವರು ಎಲ್ಲಿದ್ದರು? ಕಳ್ಳತನಗಳು, ಖೂನಿಗಳು ಜಾಸ್ತಿ ಅಗ್ಗತ್ವಾ ಇವೆ. ಪ್ರತಿ ಮನುಷ್ಯನಿಗೂ ಅವನು ತನ್ನ ಅಸ್ತಿತ್ವಾಸ್ತಿಗಳ ಬಗ್ಗೆ ತಾನೇ ರಾಜ್ಯಾಂಶ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿದೆ. ಅಂತಹ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ನಕಾರ ಇಲ್ಲ ಮನಾದರೂ 'ಇಧಾನ ನಭಾ ಜರ್ಲೀನ್' ಇಷ್ಟುಕೊಂಡರೆ ಅದನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ರೂಪಾಯಿ ಜನ ಪೋಲೇನ್ ಬಂದೇಇನ್ನು ಹಾಕುತ್ತಾರೆ. ಅವರನ್ನು ಹಾಕಿ ತಮ್ಮ ದಬ್ಬಾಳಿಕೆಯನ್ನು ನಡೆಸುತ್ತಾರೆ. ಈ ಕಳುವಳಿಯನ್ನು ಶಾಂತಿಯುತವಾಗಿ ನಡೆಸುತ್ತೇವೆ ಎಂದು ಇಷ್ಟುರೂ ಭಾಗವಹಿಸಿದವರಿಗೆ ಲಾಲಿ ಭಾಜು ವಾಡಿ ಅಳಣಿಯಾಗಿದೆ.

ಇನ್ನೊಂದು ದಿನ ಇವೆತ್ತು ವಕ್ಕಾಗಿ ಸಲುವಾಗಿ ನಾಕಪ್ಪು ಡೆಪಲ್ಪ್ ಮೆಂಟ್ ಮಾಡಿದ್ದೇವೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದೀರಿ. ಅದರೆ ನನ್ನ ಅಭಿಪೂರ್ಯದಲ್ಲಿ ರಿಗ್ಸ್ಯುಲೇರ್ಚೆಂಟ್ ಮಾರ್ಕಿಂಗ್ ಹೇಣ ಅಕ್ರಾನ್ನು ಪಾನು ಮಾಡಿದ್ದೀರಿ. ಏಲ್ಲಾ ಜರ್ಲೀಗ್ಗೂ ಇನ್ನೂ ಅದರ ವ್ಯಾಪ್ತಿಗೆ ಒಳಗಾಗಿಲ್ಲ. ಕಾರಾ ಇಷ್ಟೇನ್, ನಧ್ಯ ಇಷ್ಟ ಮಾರ್ಕೆಟ್ ಕಮಿಟಿಗಳಿಗೆ ನಕಾರ ಮಾಡಬೇಕು ಸೆಮ್ಪರ್ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಅ ಮಾರ್ಕೆಟ್ ಕಮಿಟಿಗೆ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್‌ನಿನ ಜರನನ್ನು ನೇಮಿಸಿ ಕಳುಹಿಸುತ್ತಾರೆ. ಅವರಿಗೆ ವ್ಯಾಪಾರಿ ದಲ್ಲಿ ಅಪ್ಪು ಮನು ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಬೇರೆಯನನ್ನು ಮನಾದರೂ ಸೇವೆಕಮಾಡಿಕೊಂಡರೆ ಅವರ ವಿರುದ್ಧ ಕಲು ಮಾಡುತ್ತಾರೆ ವ್ಯಾಪಕ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ ಅದರಿಂದ ಬಿಟ್ಟೆ ಬುಕ್ಲಿಂಗ್ ನಿಗ್ಗೆ ಕೆ.ಜಿ. ಪ್ರತಿ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿಗೆ ತೇಂಗಾಳಿ ನಪ್ಪು ಹೊಂದುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಬಿಟ್ಟೆನಿಗ್ಗೆ ಕೆ.ಜಿ. ಶೇಂಗಾ ಅಂದರೆ ಸಾಫಾರಿ 16 ರೂಪಾಯಿಗಳಷ್ಟು ನಪ್ಪುವಾಗುತ್ತದೆ. ಹತ್ತಿ ಬೆಲೆಯಿಂದ ಪ್ರತಿ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ರೂಪಾಯಿ ನಪ್ಪುವಾಗುತ್ತಾರೆ, ಒಂದು ಲಕ್ಷ ಶೇಂಗಾ ಬೆಲೆಗಳು ವಾಕೆಂಟ್ ಯಾಡಿನವ್ವಿ ಬಿಡ್ಡಿವೆ, ಪೋಲೇನ್ ಮಾಡುವ ಜನ ಯಾರೂ ಇಲ್ಲ. ನೇನ್ನ ಸಣ್ಣ ರೈತರು 20-25 ಬೆಲೆ ತಂದವರೂ ಅದನ್ನು ಇನ್‌ ಬೆಸ್ ಇನ್ ಮಾರಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಅವನು ಸಾರ್ಕಿಟಿಗೆ ಬಂದರೆ 10-15 ದಿನ ಅಲ್ಲೇ ಇರಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಅವನು ಅಲ್ಲಿ ಇರುವದಕ್ಕೆ ಯಾವ ಸೆಲ್ಫ್ರಿಂಗ್‌ನಾನ್ನು ಮಾಡಿಲ್ಲ. ನಕಾರ ತಮಾಗೆ ಬೇಕಾದ ಜನರನ್ನು ಕಾಣಿಸು ನದನ್ಯರನ್ನಾಗಿ ನೇಡುಕ ಮಾಡಿರುತ್ತಾರೆ. ಅವರು ಈನ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ ಎಂದರೆ, ಹೆಡ್ಡೆ ದೆಡ್ಡೆ ವ್ಯಾಪಾರನ್ನಿಗೆ ಲಾಭ ಮಾಡಿಕೊಡುವದಕ್ಕೆ ಪ್ರಯೋಜನ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ ಇದರಿಂದ ಈ ವ್ಯಾಪಾರನಷ್ಟು ಉಕ್ಕಾರ್ಥಿತರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ. ರೈತರು ಬಿಡುವರು, ಅವರು ಬಿಡುವಾಗಿಯೇ ಉಳಿಯುತ್ತಾರೆ. ಅದುದರಿಂದ ಬಿಡುವರು ಬಿಡುವರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ, ಬಿಡುವದ ಬಿಡುವಿದ್ದಾಗುತ್ತಾನೆ ಎಂದು ನನ್ನ ಭಾವನೆ, ಇಷ್ಟು ಹೇಳಿ ನನ್ನ ಮಾತನ್ನು ಮಾಡಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಶ್ರೀ ಬಿ. ವಿಶ್ವಲಿಂಗಪ್ಪ (ಪುತ್ತಳಿ ರು).—ಮಾನ್ಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರೇ, ಅರ್ಥಸಚಿವಾದ ಶ್ರೀ ರಾಮು ಕ್ಷುದ್ರ ಕೆಗಡೆಯಿವರು ಮಂಡಿಸಿದ ಬಿಡ್ಡಿಟ್ಟನ್ನು ಸ್ವಾಗತಿಸುತ್ತಾ ಕೆಲವು ಸೂಚನೆಗಳನ್ನು ಕೊಡಲಿಟ್ಟಿನ್ನುತ್ತೇನೆ. ಏರೋಧಿ ಪಕ್ಷದ ಸದಸ್ಯರು ಆಗಾಗರೇ ಹೇಳಿದರು. ಮಂತ್ರಿಗಳು ನಮ್ಮ ಮಾತನ್ನೇ ಸರಿಯಾಗಿ ಕೇಳುವಿದಲ್ಲ. ನಾವು ಮಾತನಾಡುವಾಗ ಅವರು ಏನೋಂ ಬರಿಯುತ್ತಿರು ತಾರೆ ಮತ್ತು ಯಾರೋಡನೆಯಾದರೂ ಮಾತನಾಡುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆಂದು. ಅವರಿಗೆ ನಾನು ಬಂದು ಸೂಚನೆ ಕೊಡುತ್ತೇನೆ. ಇವತ್ತಿನವರಿಗೂ ಇಲ್ಲಿಯವರಿಗೆ ಏರೋಧಿ ಪಕ್ಷದ ಸದಸ್ಯರೇ ಬಂದು ಮಂತ್ರಿಗಳಿಗೆ ಕೊರದರೆ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಆಗಲೂ ಏರೋಧಿ ಪಕ್ಷದ ಬಿಟ್ಟಿ ಸದಸ್ಯರು ನಾನು ಮಾತನಾಡುತ್ತಿರುವಾಗ ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳ ಹತ್ತಿರ ಬಿಂದು ಮಾತನಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ನಾವು ಮಂತ್ರಿಗಳ ಮನಸೆ ಹೋದರೂ ನಾವು ಕಾಣುವುದು ಏರೋಧಿ ಪಕ್ಷದ ಸದಸ್ಯರನ್ನೇ.

4.30 P.M.

ಶ್ರೀ ಎಡ್. ಸಿದ್ದಿ ವೀರಪ್ಪ.—ಅದಕ್ಕೆ ಕಾರಣ ಮಂತ್ರಿಗಳೇ ನಮ್ಮನ್ನು ಇಂವೆಷ್ಟ್ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ ಆ ರಿತಿ ಮಾಡಿ ಎಂದು they are encouraging them. ಅದ್ದರಿಂದ ಆ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ತತ್ವ ಭಾವನ ಮಾಡಬಾರದು.

ಶ್ರೀ ಬಿ. ವಿಶ್ವಲಿಂಗಪ್ಪ.—ಮೊದಲನೆಯಿದಾಗಿ ದ್ವಿತೀ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಅಗಬೇಕಾದ ಕೆಲವು ವಿಷಯಗಳನ್ನು ನಾನು ಕೇಳುವುದಕ್ಕೆ ಇಟ್ಟಿಸುತ್ತೇನೆ. ನಮ್ಮ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ನೀರಾವರಿ ಯೋಜನೆಗಳಿಲ್ಲ. ಅವನ್ನು ವಾದಪೂರ್ವ ನಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಅದರೆ ಸಣ್ಣ ನೀರಾವರಿ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಬಹುದು. ಅನೇಕ ಕರೆಗಳಲ್ಲಿ ಆ ಕೆಲವರಿಗೂ ಅಗಬೇಕಾಗಿವೆ. ಅದಾದನಂತರ ಅವನ್ನು ಹಾಗ್ರಿತ್ವದಾದಿ ಸರಿಯಾಗಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಲುವುದಕ್ಕೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಾಗಿಲ್ಲ. ಅನೇಕ ಕರೆಗಳಿಂದ ಇತ್ಯಾಗಿಗೆ ಬೇಡಿತಗೆಳಿದ್ದರೂ ತಾಲ್ಲೂಕು ಬೋರ್ಡ್ ಮತ್ತು ವಂಚಾಯಿತಗಳಿಗೆ ಅವನ್ನು ನಡೆಸಲು ಸರ್ಕಾರ ಇತ್ಯಾಧಿಕಾರಿ ನಿಜಾಯ ಕೈಕೊಂಡಿಲ್ಲ. ಇದರಿಂದಾಗಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರಯೋಜನ ಕೃಷಿಕರಿಗೆ ಅಗಲಿಲ್ಲ. ಅಗಬಹುದಿತ್ತಾ ಅರ್ತಕ್ಕ ಕರೆತ್ತಿತ್ಯೂ ಆಗ ಉಂಟಾಗಲಿಲ್ಲ. ಅದ್ದರಿಂದ ಅದಕ್ಕೆ ಬೇಕಾದ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಸರ್ಕಾರದವರು ಕೂಡಲೇ ಮಾಡಿಕೊಂಡಬೇಕೆಂದು ನಾನು ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಮಂತ್ರಿಗಳ್ಲಿ ಅರ್ಕ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ.

ವರದನೆಯಿದಾಗಿ ರೂರೂ ಕಮ್ಮಾನಿಕೆಷ್ಟ್ ರೋಡ್ಸ್ ನಮ್ಮ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿವೆ. ಅವು ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದಿಂದ ಮಾಡಿದಂಥ ರಸ್ತೆಗಳಾಗಿವೆ. ಅನೇಕ ಲಕ್ಷಾಂತರ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಈ ಬಾಬಿಗೆ ಖಚಿತಪೂರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಆ ರಿತಿಯಾಗಿ ಖಚಿತವಾದಿದವನುತ್ತರ ಅವನ್ನು ತೆನ್ನಾಗಿ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುವ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಮಾಡಿಲ್ಲ. ಅದ್ದರಿಂದ ಆಗ ಅದು ಹಾಳುಬದ್ದು ಒಕ್ಕೊಂದು ರೀತಿಯಲ್ಲಿವುದಿಲ್ಲ. ಈ ಕಾಮಗಾರಿಯನ್ನು ಸರ್ಕಾರವೇ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಅದಕ್ಕೆ ಸಾಬಂಧಿಸಣ್ಣ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಅವನ್ನು ಪರಿಶೀಲನೆಯಾಡಿಕೊಂಡು ಅದರ ಕಡೆಗೆ ನೀರಾರ್ಥಕ್ಕೆ ಇರುವುದರಿಂದ ಅಲ್ಲಿ ಆಗ ಈ ರೀತಿಯ ಬಂದರಿಂದ ರಕ್ತೀಗಳೂ ಸಹ ಇಲ್ಲ. ಹಾಗೂ ಹಿತ್ತುವೆಗೆ ಇಲ್ಲವೇ ಇಲ್ಲ. ಇದರಿಂದ ಜುಗಳು ಬಂದುಕಡೆಯಿಂದ ಇನ್ನೊಂದು ಕಡೆಗೆ ಜನಗಳು ಹೋಗುವುದಕ್ಕಾಗುವಿದಿಲ್ಲ. ಅನೇಕ ರಸ್ತೆಗಳು ಹಾಳುಬಿಡ್ಡಿವೆ. ಅಂತಹಿಗಳನ್ನು ಸರ್ಕಾರ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯ. ಆ ಕೆಲವನ್ನು ಆಗ ತಾಲ್ಲೂಕು ಬೋರ್ಡ್ ಗಳು ಮತ್ತು ಪಂಚಾಯಿತಿಗಳು ಮಾಡುವುದಕ್ಕಾಗುವಿದಿಲ್ಲ. ಅಲ್ಲಿಗೇ ಅನೇಕ ರಸ್ತೆಯಾಗಳು ಬೇಕಾಗುತ್ತವೆ. ಒಂದು ದ್ವಿತೀಯಿಂದ ಇಲ್ಲವೇ ಅನೇಕ ವರ್ಷಗಳು ಹಾಗೆಂದು ಬಿಟ್ಟು ಅಲ್ಲಿ ರಸ್ತೆಗಳೇ ಇಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳುವ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಬರುತ್ತದೆ. ಅದ್ದರಿಂದ ಸರ್ಕಾರದವರು ಈ ಕೂಡಿಸಿದೆ ತಕ್ಕುತ್ತಮುಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ನಾನು ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಮಂತ್ರಿಗಳಲ್ಲಿ ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ.

ಇನ್ನೊಂದು ವಿಷಯ. ನೌಕರರು ಮೂರು ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲ ಬಂದೇ ಆಧೀಸಿಸಲ್ಪಡುತ್ತಾರೆ ಅವರನ್ನು ಕೂಡಲೇ ಸರ್ಕಾರ ವರ್ಷಗಳಾದಬೇಕೆಂಬ ನಿಯಮಾದಿಯ. ಒಂದು ದ್ವಿತೀಯಿಂದ ಇಲ್ಲದು ಸರಿ ಇರಬಹುದು. ಬಿಟ್ಟಿ ಅಧೀನರ್ ಮೂರು ವರ್ಷಗಳಾದಬೇಕಾಗಿ ಕೆಲವರಿಗೂ ಮಾಡಿದ್ದರೂ ಕಾನೂನು ಪ್ರಕಾರ ಅವನನ್ನು ವರ್ಷಗಳಾದುವ ನಿಯಮ ಅಂತ್ಯ ಸರಿಯಾಗಿಲ್ಲ. ಅರನ್ನು ತಿಳಿದು ಪಡಿ ಮಾಡಬೇಕು. ಏಕಂದರೆ, ಅಂತಹ ಅಧಿಕಾರಿಗಳನ್ನು ಅವರು ಒಕ್ಕೊಂದುವರಾದರೂ ಆಗಾಗ ರಿತಿ ವರ್ಷಗಳಾದುತ್ತಿದ್ದರೆ ಇದರಿಂದ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ನಾವಾರಾಯ ರೂಪಾಯಿಗಳು ನಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ.

ಶ್ರೀ ಬಿ. ಡಿ. ಡಿ. ಕಿ. ಕಿ. —ಕಾನೂನು ಅರ್ಧಿತ ಇಲ್ಲ. ಏರಿಂದ ವರ್ಷಗಳಾದರಿಗೆ ಯಾರನ್ನು ವರ್ಷಗಳಾದುವಾರದು ಎಂಬ ನಿಯಮವಿದೆ. ಒಂದು ವೇಳೆ ಕೇವಲ ಏರಿಂದ ವರ್ಷಗಳಾದರಿಗೆ ಯಾರನ್ನಾದರೂ ವರ್ಷಗಳಾದರಿಗೆ ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳ ಒಟ್ಟಿಗೆ ಪಡೆಯುಬೇಕೆಂದಿದೆ.

ಶ್ರೀ ಬಿ. ವಿಶ್ವಲಾಂಕಾಶಕೆಷ್ಟ.—ನನ್ನ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಕಲಪು ನೌಕರರು ಅದರ್ಲೂ ನರಸ್ವನ್ ಮತ್ತು ಮುದ್ರಾವೇಷಗಳು ಬಹಳ ಮಾಂದ ದ್ವಿತೀಯ ನೆನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಯಿಂದ ಗುಲ್ಬಗಾರ್ಕೆ ವರ್ಗವಾದಿದ್ವಾರೆಂದು ನಮ್ಮೆಲ್ಲ ಬಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ.

ಶ್ರೀ ಎಡ್. ಸಿದ್ದೇಶ್ವರಪ್ಪ.—ಅವರಿಗೆ ಇದೊಂದೇ ಪವರ್ ಇರುತ್ತದು. ನೌಕರರನ್ನು ಇಲ್ಲಿಂದ ಖ್ಯಾಗಿ, ಅಲ್ಲಿಂದಿಲ್ಲಗೆ ಎತ್ತುಹಾಕುತ್ತದು!

ಶ್ರೀ ಬಿ. ವಿಶ್ವಲಾಂಕಾಶಕೆಷ್ಟ.—ಇತ್ತೀಚೆಗಂತೂ ಅನೇಕ ಜನರು ನಮ್ಮೆಲ್ಲಗೆ ಬಂದು ಈ ಕ್ಷಾಸ್ನೆ ಪರ್ ವಿಕಾರ ಬಂದನ್ನೇ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಈ ವಿಕಾರವನ್ನು ನಾವೇನಾದರೂ ಮಂತ್ರಿಗಳ ಹತ್ತಿರ ಹೇಗೆ ಹೇಳುವವರೆಕ್ಕೆ ಹೋದರೆ ಈ ವಿಕಾರವನ್ನು ನಾವು ಕೈಕಾರಣಾರದು ಎಂದು ಮಂತ್ರಿಗಳು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಅಗ ನಮ್ಮ ಮನನಿಸಿಗೆ ಸುಕೋರ್ತವಾಗಿತ್ತದೆ. ಕೆಲವು ಅಧೀಕ್ಷಾಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವೆ ಇಲ್ಲವೆಂದು ಕೆಲವು ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಉದ್ದೇಶಪೂರ್ವಕವಾಗಿಯೇ ಅಗ ನಣಿ ಅಧಿಕಾರಿಗಳನ್ನು ವರ್ಗವಾದುತ್ತಾ ಇರುತ್ತದು ಸರ್ಕಾರದ ಅರ್ಥಿತದ್ವಾಪ್ಯಿಯಲ್ಲ ಮತ್ತು ಅರ್ಥಕೆ ಹಿನ್ನೆಲೆ ದ್ವಾಪ್ಯಿಯಲ್ಲ ಖಂಡಿತವಾಗಿಯೂ ಯೋಗ್ಯವಲ್ಲ ಮತ್ತು ನರಿಯಾದುದ್ದಲ್ಲ. ಇದನ್ನು ಕಾಡರೇ ಸರ್ಕಾರದವರು ಪರಿಶೀಲನಬೇಕಂದು ನಾನು ಸರ್ಕಾರದವರನ್ನು ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ.

ಇನ್ನೊಂದು ವಿಚಾರ, ಇಂತಾಯಿತಿಗಳಿಗೆ ಸೆಕ್ರೆಟರಿಗಳನ್ನು ನೇಮುವ ಕವಾದಿದ್ವಾರೆಂಬ ವಿಚಾರ ದಲ್ಲಿ ಯಾರೋ ಒಬ್ಬ ನದನ್ಯರು ಬಹಳವಾಗಿ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ನಾನು ಅದನ್ನು ನರಸ್ವರ್ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ. ಸಕ್ಕೆಟರಿಗಳು ಅಂದರೆ ಈಗ ಶಾಸುಭೋಗರ್ದೀ ಶಾಸುಭೋಗರು ಎಂದು ಕರೆಯುವದಕ್ಕೆ ಬಿಂದರಾಗಿ ಸೆಕ್ರೆಟರಿಗಳು ಅಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಅದರೂ ಅನೇಕ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಸೆಕ್ರೆಟರಿಗಳಿಗೆ ಯಾವ ಕೆಲವನವನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿಲ್ಲ. ಶಾಸುಭೋಗರುಗಳನ್ನು ಅಕ್ಕಾಂಟರಿಂಗ್ ಎಂದು ಕರೆಯುವುದಾಗಾಗಿತ್ತು. ಅವರಿಗೆ ತಂಗಲೂ ಪೊದಲನ ಕೆಲವನ್ನೇ. ಕೆಲವು ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಸೆಕ್ರೆಟರಿಯವರಿಗೆ ಯಾವಕೆಲವನ್ನೂ ಇಲ್ಲ. ಅದರೆ ಅವರಿಗೆ ಸರಿಯಾದ ಸಂಬಳವಿಲ್ಲ. ಕೆಂದಿದ್ದೆ ನೌಕರರ ಸಂಬಳವನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಎನ್ನ. ಎನ್ನ. ಎಂ. ನಿ. ಪಾನ್ ವಾದಿದ್ದರೆ ಸರ್ಕಾರದ ಹುದ್ದೆಗಳಲ್ಲಿದ್ದರೆ ಬಹಾತಃ ಅವರಿಗೆ ಪೇಲ್ಪುಷ್ಟ ನೌಕರರ ಸಂಬಳವಾಗುತ್ತಿತ್ತು, ಎಂದು ಅವರಾಲ್ಲಿ ಅನೇಕರು ಹೇಳಿತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಅವರಾದು ನಮ್ಮ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಬಹಳ ತೋಡಿಸಿಯೇ ಪರಿಸಿ ತಯಾಗಿದೆ. ಅವರಿಗೆ ಅಲ್ಲ ಯಾವ ಪ್ರಗತಿಗೂ ನಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಈ ನೌಕರವರ್ಗದಿಂದಾಗಿ ಬಹಾತಃ ಈ ಪಂಚಾಯಿತಿಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವ ಕೆಲವ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೂ ಕಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ. ಇಂಥಾದ್ದನ್ನು ಸರ್ಕಾರದವರು ಪರಿಶೀಲನಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.

ಇನ್ನೊಂದು ವಿವರ. ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಯಾವರಿತಿಯಲ್ಲಿಯೂ ನಷ್ಟವಾಗಬಾರದು, ತುಂಬಾ ಖಚಿತನ್ನು ಮಾಡಿಸಬಾರದು ಎಂಬದನ್ನು ನಾಪ್ಲೇರೂ ಒಷ್ಟಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಶಾಸಕರ ಭವನದಲ್ಲಿ ನಿನ್ನ ಹೆನ್ನೆ ನನ್ನ ಅನುಭಬಕ್ಕೆ ಬಂದ ವಿಚಾರವನ್ನು ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಅಧ್ಯಕ್ಷರ ಅಧ್ಯವಾ ಸರ್ಕಾರದ ಅವಾಗಾಹನಗೆ ತರಬೇಕಾಗಿದೆ. ಅಲ್ಲಿ ಕೆಲಸಗಾರರಿಗೆ ಅಧಿಕೇಶನದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬಿಗೂ ಒಂದು ರೂಪಾಯಿನಂತೆ ವಿಶೇಷ ತುಣಿಭೂತೆಯನ್ನು ಹಿಂಡಿ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಈಗ ಅದನ್ನು ನಿಷ್ಟಿಸಿ ದ್ವಾರೆಂದು ನಾಗೆ ತಿಳಿದು ಬಂದಿತು. ಸರ್ಕಾರದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಹಳವನ್ನು ಖಚಿತಮಾಡಬಾರದಂಬ ನೀತಿಯನ್ನು ಇಂಥಾದ್ದುರ್ಲು ಹಾಕಬಾರದು. ಇನ್ನೂ ಅವರಿಗೆ ಈ ಹಳವನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿಲ್ಲ. ಕೆಂದಿದ್ದಾರ ಈ ಸಫೇಗೆ 15—20 ಮಿಳಿಗೂ ಸದನ್ಯರು ಅರಿಸಿ ಬಂದಿದ್ದರು. ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಅಗ 8ಜನ ಹೆಂಗಸ ರಿದ್ದರು. ಈಗ ಅವರ ಸೈಕ್ಕಿ 4 ಜನ ಹೆಂಗಸನನ್ನು ಕುಲಸದಿಂದ ತೆಗೆದಿದ್ದಾರೆ. ಸರ್ಕಾರದ ಧೋರಣೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ನೀತಿ ಇರಬೇಕು. ಅವರು ನ್ನು ಚಿಂಪೊರಿ ಎಂದು ಹೇಳಿ ತೆಗೆದಿದ್ದಾರೆ. ನುಮಾರು 10—12 ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಆ ಹೆಂಗಸ ಸೆಂಪೊರಿಯಾಗಿ ಅಲ್ಲ ಕೆಲವ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಸರ್ಕಾರದವರು ಈ ಚಾರಿಸಲ್ಲಿ ಕಡಿಮೆ ಖಚಿತಮಾಡಬಹುದಂಬ ಧೋರಣೆಯನ್ನು ಇಟ್ಟು ಕೊಂಡು ಆ 4ಜನ ಹೆಂಗಸನನ್ನು ತೆಗೆದಿದ್ದಾರೆ. ಸುಮಾರು 10—12 ವರ್ಷಗಳವರೆಗೂ ಚಿಂಪೊರಿಯಾಗಿ ಕೆಲಸಮಾಡಿದಂಥ ಕೆಲವು ಮಾಡಿಕಾರ ಕೆಲಸಗಾರರನ್ನು ಈ ಸರ್ಕಾರದವರು ತೆಗೆದಿದ್ದಾರೆಂಬುದಾಗಿ ಶಾಸಕರ ಭವನದಲ್ಲಿ ಅನುದಿನವೂ ಕೊಗುತ್ತಾ ಇದ್ದಾರೆ. ಇದು ಬಹಳ ತೋಡಿಸಿಯೇ ವಾದ ವಿಚಾರ.

ಶ್ರೀ ಬಿ. ಡಿ. ಜಿ. —ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ಹೇಳಿದ ಮಾತು ಸರಿಯಲ್ಲ. ಅಗ ಚಿಂಪೊರಿಯಾಗಿ ಅಪ್ಪಿ ಮಹಿಳಾ ನೌಕರರನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚು ಮಂಂದಿ ಮಹಿಳಾ ಸದಸ್ಯರಿದ್ದರು. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ದಿಬಾರು ಜನ ಮಹಿಳಾ ಸದನ್ಯರಿಪುರಾಗಲೂ 8—10 ಮಂದಿ ಮಹಿಳಾ ನೌಕರರನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಬೇಕಂದು ಶಾಸಕರು ಹೇಳುವ ಮಾತು ಸರಿಯಲ್ಲ.

ಶ್ರೀ ಎಂ. ಸಿದ್ದಪ್ರೀತಪ್ಪ. — ಈಗ ಇರತಕು ಶ್ರೀಪರ್ಮಿಂದ್ರ ಮಂತ್ರಗಳಿಗೆ ಪಾತ್ರ ಉಂಟು. ಅವರಿಗೆ ಕೆಲವು ವಿರಲು, ಇಲ್ಲದೇ ಇರಲು, ಅವರಷ್ಟು 30—40 ಜನರು ಬೇಕಾದರೂ ಇರಬಹುದು. ಬಾಕಿಯವರಿಗೆ ಆ ರೀತಿ ಇರಬಾರದು.

ಶ್ರೀ ಬಿ. ಡಿ. ಜತಿ.—ದಯವಿಟ್ಟು ಇಲ್ಲಿ ತಷ್ಟು ಕಲ್ಪನೆ ಕೊಡಬಾರದು.

ಶ್ರೀ ಐಡ್. ಸಿದ್ದೇವಿರಪ್ಪ. — ಮಂತ್ರಿಗಳ ಸಿಬ್ಬಂದಿ ವಿಚಾರ ನಾನು ಹೇಳಿದ್ದೂ. ಪರ್ವನರ್ ಸಿಬ್ಬಂದಿ ವಿಚಾರ ನಾನು ಹೇಳಿಲ್ಪಾ. ನಿಮಗೆ ಕೆಲಸ ವಿರಲ, ಇಲ್ಲದೇ ಇರಲ, ನೀವು ಅಂತಹ ಸಿಬ್ಬಂದಿಯನ್ನು ಇಂತಹ ಕೇರೂದಿರುತ್ತಿರಿ.

ಶ್ರೀ ಬಿ. ಡಿ. ಡಿ. ಸಿ. — ಸಿಬ್ಬಂದಿ ಮಹಿಳೆಗೆ ಹೇಳುವುದಾದರೆ, ಏನು ಶಾಸನ ಸಭಾನಾದನ್ಯಾಸ ಸಿಬ್ಬಂದಿ ಬಿಗೆ ಬೋರ್ಡಾ ಮಾಡಿದ್ದೇವೀಲ್ ಅಪ್ಪೆನ್ನು ಮಂತ್ರಿಗಳ ಸಿಬ್ಬಂದಿ ಬಿಗೆಯೂ ಬೋರ್ಡಾ ಮಾಡಿದ್ದೀರೆ. ಅದರ ಮಂತ್ರಿಗಳ ಸಂಖ್ಯೆನ್ನು ತೆಚ್ಚು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುವುದು ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟು ದ್ದು.

Sri H. SIDDAVEERAPPA.—Each one of you cost the State not less than Rs. 10,000 a month !

ಶ್ರೀ ಬಿ. ವಿಶ್ವಲಂದಾರ್ ಶೆಟ್ಟಿ—ಸರ್ಕಾರ ಬರೀ ಕಾನೂನಿನ ಒಂದು ದ್ವಿಪ್ಲಯಾಂದ ಈ ರೀತಿ ಮಾಡಬಾರದು ಎಂಬುದಾಗಿ ನಾನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಆ ಮಹಿಳಾ ನ್ಯಾಕರರನ್ನು 10-12 ವರ್ಷಗಳ ವರೆಗೆ ಚೆಂಪುತ್ತಾರಿಯಾಗಿ ಇಳ್ಳಿದ್ದೇ ತಪ್ಪು. ಪಲ್ಲಿಯಾದರೂ ಮಿಲ್ಲುಗಳಲ್ಲಿ ಈ ರೀತಿ ಟ್ರೈಟ್ ಹೇಳಿತ್ತೇನೆ. ಮಾಡಿದ್ದರೆ ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಮುಖ್ಯದರವನ್ನೇ ಹೂಡುತ್ತಿದ್ದರು, ಸುಮಾರು 10-12 ವರ್ಷಗಳ ವರೆಗೆ ಚೆಂಪುತ್ತಾರಿಯಾಗಿ ಕೆಲವು ಮಾಡಿದಂಥ ಆ 4 ಜನ ಮಹಿಳಾ ನ್ಯಾಕರರನ್ನು ಕೆಲವರಿಂದ ತೆಗೆದ್ದರಿಂದ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಎಷ್ಟು ಲಾಭ ಅಗಿಬಹುದೆಂದು ನಾನು ಈ ನಂಧಭದ್ರಪ್ಪಿ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

ಶ್ರೀ ಬಿ. ಡಿ. ಜತಿ. — ಅ ಮಹಿಳಾ ನಾಕರ 10-12 ವರ್ಷಗಳ ನವೀನ್ಯ ರೀಕಾಡ್ಸ್‌ ಇದ್ದರೆ ಹೆಚ್ಚೆಗೆನ್ನು. ಇಲ್ಲವೇ ಇದ್ದರೆ ಇಲ್ಲ ನುಮ್ಮನೆ ತಪ್ಪು ಪಾಕಿತ್ತಿಗಳನ್ನು ಹೇಳಬಾರದು.

తీవుత నాగరక్తమ్మ కెర్చుపు (గాంధినగర).—హిందే 10 వచ్చగాల్చిద పేప్పు స్త్రీ నదస్యర్దిచ్చరు ఎందు 7-8 జన స్త్రీ సేవియార్ధచరు. ఈగ కేవులు 9 జనరచ్చార్లి రందు నాలుకు జనరు స్త్రీలు తేగెదుకాకిదూరే. అవర్లు ఒబ్బు ఖు ముదుకు ఇద్దాళ్ల. ఆక్కె యన్న 10 వచ్చగాలింద సెపిస్ వాడిద మేరీ తేగెదొల్లారే. అవలగే గండ ఇల్ల, ముక్క ఇల్ల. ఆక్కె ఎట్లి హోగబేకు, కేగే జీవన మాడబేకు? అవరన్న కేలనకే తేగెదుకొండరే నశారచ్చే ఏను లుక్కాను ఆగుత్తదే? అదిపేశన విద్దాగ్గ మాత్ర అవరిగే దిసగూల ఎందు విత్తేపు భద్యవన్న కొడూత్తద్దరు. అదన్ని సక ఈగ స్ట్రీలిఖివారే. అదన్నేనూ యావాగలూ కొడువుచ్చి. ఈగ ఒబ్బు సదస్య శాసకర భవనదళ్లు మహదియమేలై ఇరుపుదరింద ఒబ్బు మంటలా నొకరణన్న ఉక్కె కొడబేకేందు సేక్కెపిలియివరిగే కాగద బేరే బిరదిద్దారే. అంధాద్ద రల్లి నశారచ్చే ఇదంరిద లుక్కాను ఆగుత్తదేందు హేళుపుటు యావ న్నాము?

ಶ್ರೀ ಬಿ. ಡಿ. ಜತ್ತಿ.—ಅವರ ಸರ್ವಸ್ವನ್ನು ರೊಳೆಂದ್ರೆ ಮೇಲೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಅದ್ವಿರ್ಂದ ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ದಯವಿಟ್ಟು ಇಲ್ಲಿ ಸರಿಯಾದ ವಿಚಾರವನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಂಡು ಹೇಳಿದರೆ ಪನ್ನೂ ತೊಂದರೆ ಇಲ್ಲ.

ಶ್ರೀ ಬಿ. ವಿಶ್ವಲಿಂಗಪ್ಪೆ — ಈ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ನಾನು ಮುಂದೆ ಹೆಚ್ಚು ಹೇಳಲು ಅವೇಕ್ಷಣೆ ಪಡುವುದಿಲ್ಲ.

ಇನ್ನು ನಮ್ಮೆ ಭೂಸುಧಾರಣೆಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ವಿಚಾರ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ನಮ್ಮೆ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗಾಗಿ ಈ ಪ್ರಕೃತ ಭೂಸುಧಾರಣೆ ಮನುಷ್ಯ ಬಹಳ ಗಂಡಾಂತರವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದೆ. ಈ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ವೀರೋಧಕಾರಕವರೂ ಸಹಿತ ಎಲ್ಲರೂ ಅರೋಧಿಸಿ ಅದರಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ತಿದು ಪಡಗಿಳನ್ನು ಮಾಡಬೇಕಂದು ಮನವಿಯಿನ್ನು ನಕಾರಾರಕೆ ಬಿಸ್ತಿಸಿದ್ದೇವೆ. ಪ್ರಕೃತದ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಭೂ ಮಾಲಕರಿಗಾಗಲ್ಲಿ, ಆಥವಾ ವಕ್ಕಲುಗಳಿಗಾಗಲ್ಲಿ ಇವರಿಂದ ವಿನ್ಯಾಸಿಸಬಾಗುತ್ತದ್ದು. ಇದರಿಂದಾಗಿ ದೊಡ್ಡ ಗಂಡಾಂತರವಾಗುವ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಬಿಡಿದೆ. ಆಗಾಗಲ್ಲೇ ಜಾರಿಗೆ ಬಂದು ಅನೇಕ ವಕ್ಕಲುಗಳನ್ನು ತಗೆಯುವ ಸಂಖ್ಯೆ ಬಂದಿದೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೇ, ಎರಡು ವರ್ಷದ ಗೇಳೆ ವಸಾಲು ಮಾಡುವ ಹಕ್ಕು ಇರುವದಿಲ್ಲ. ಅದರೆ ತೇರ್ಜೆಯನ್ನು ವಸಾಲು ಮಾಡುವಂಥಿಂದು

ಫೋಮಾಲಿಕಿನಂದೇ. ಗೇಣ ಕೂಡಲೇ ಇಂದ್ರ ರಾ ತೀರ್ಥ ಮಾತ್ರ ಭಾಗ ಮಾಲಕನು ಕೊಡುವ ಒಂದು ಕಾನಾನು ಆಗಿದೆ. ಇಂದ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಇರುವಾಗ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಕೂಡ ಎಲ್ಲ ಒಂದು ಜೀವಿಯ ಪ್ರಾಣಿಯ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ, ಎಲ್ಲ ವರ್ಗಗಳ ಹಿತರ್ಪುಯಲ್ಲಿ ನಾವು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದೇನ್ನು ದಯವಿಟ್ಟು ಪರಿಶೀಲನಾರ್ಹ, ಮತ್ತು ಅದಕ್ಕೆ ಬೇಕಾದ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲ್ಲಿ ಬೇಕಂದು ನಾನು ಸರ್ಕಾರವನ್ನು ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ.

ಇನ್ನು ನಮ್ಮ ಮಿಶನರಾದಂತಹ ವಾಚಾಳಿ ನಾಗ್ರಾಜರವರು “ಹೆಂಡ ಪ್ರಣಿ ಸರ್ಕಾರ ಶರ್ಯತ್ತದಂದು” ಹೇಳಿದರು. ಅದರಲ್ಲಿ ಒಂದು ಮಾತ್ರ ಹೇಳಿದಿದ್ದರೆ ತಪ್ಪಾಗುತ್ತದೆ. ಅನೇಕ ಜನ ಹೆಂಡ ತರುವುದಕ್ಕೆ ಹೇಳಿದ ಮಾಡಿದಾರೆ. ಅದರೆ, ನಮ್ಮ ಜೀವಿಯಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಪಕ್ಷದವರು ಇದನ್ನೇ ಒಂದು ಪ್ರಚಾರ ಮಾಡಿ, ಸರ್ಕಾರದ ಮೀಲೆ ದೊಂಡಾರೆತಣಿ ಮಾಡಿ ತನಾದಷ್ಟು ಮಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದಿದ್ದಾರೆ. ಆ ಬೆಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ಅದನ್ನು ಬಂದು ಮಾಡಲು, ಬಹುಶಃ ಸಿನೆಚ್ಚಾ ಮಂದಿರಕ್ಕೆ ಕಲ್ಲು ಹೊಡಿಯುವ ಬದರಾಗಿ ಆ ನಾರೋಜರವು ಇದು ಮೇರೆ ಒಂದು ಸತ್ಯಾಗ್ರಹ ಮಾಡಿ ಒಂದು ಗರಾಟೆ ಮಾಡಿ ಒಂದು ಡಳಿಷಾಂಕ ಹಾರಿದರೆ ನಾವು ಕೂಡ ಕೂಡಿಕೊಳ್ಳಬಹುದಂದು ಹೇಳಿ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಿಗೆ ವಂದಿನ ನನ್ನ ಮಾತ್ರಾಗಳನ್ನು ಮುಗಿಸುತ್ತೇನೆ.

Sri B. P. KADAM (Karwar).—Sir, I have great pleasure in offering a few remarks over the budget. Even though it is nearly twenty years since we attained independence, we are still deficit in food production and to become self-sufficient we require not less than two crores of tonnes. Last year the Government of India was under stress and strain and went round the world in search of foodgrains. They begged everywhere. I do not want to hurdle the blame upon the Congress Government or the Government of India.

Mr. SPEAKER.—If the hon. member is not concluding to-day, we may as well adjourn unless the House insists to sit till 5 P.M. Beyond it we are not going to sit.

ಶ್ರೀ ಎರ್. ಶ್ರೀಕರೆಂತಯ್ಯ (ನಂಬಿನಗೂಡು).—ಸ್ವಾಮಿ, ಒಂದು ಮುಖ್ಯ ವಾದ ವಿಚಾರವನ್ನು ಶಮ್ಮುಗಿನಕ್ಕೆ ತರಬೇಕಾಗಿದೆ. ಈ ದಿನ ನಂಜೆ 6 ಗಂಟೆಗೆ ಹೊಳೆಣೇ ಅನಾರಾಜಿಕ ಒಂದು ನಾವಾರಂಭ ನಡುವುಂದಿದೆ. ಮಾನ್ಯ ಸಭೆಯ ಅನುಮತಿಯನ್ನು ಪಡೆದು ಆ ನಾವಾರಂಭವನ್ನು ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದಿರಾ ಎಂಬುದನ್ನು ಅಂಸರ್ವೇ.

Mr. SPEAKER.—I am sorry this matter should have been raised at all by this Member. I have consulted as many Members as possible; I do not think any resolution of this House is wanted.

Sri C. K. RAJAIAH SHETTY.—The House could have been consulted.

Mr. SPEAKER.—Did I not say yesterday that we are sitting today at 12 noon because there is this function? I am appealing to the Members to be present. If I have done a mistake, I am sorry and I apologise and Members should be satisfied with it.

Sri B. P. KADAM.—Sir, I would urge upon the Government to see that lands are granted on a temporary basis as well as on a permanent basis even in forest and malnad areas. In the former Bombay Government, wherever cultivable land existed it was granted. But unfortunately the Forest Department is reluctant and releases such land which can never be cultivated. That policy should be changed. In the

(SRI B. P. KADAM)

former Bombay Governmentre venue or forest lands were granted not only free but they were exempted from land revenue for 3 or 4 years. Now that practice has been stoped and 20 years' assessment is collected from them. It is a very harsh measure and it should be done away with.

I would request the Government to distribute the hybrid strains of maize all over the State ; let it not be distributed in a particular locality only. Last year I myself tried the hybrid maize strain and it gave good yield even in a place like Karwar District. I am sure this experiment will yield a second or even third crop and will go a long way in solving our food problem.

Some time back I had referred to the great menace of using cow dung as fuel. It is high time that some enactment is adopted by this House to prevent it. We have been using artificial manure like Ammonium Sulphate on a large scale and it is necessary to use adequate quantities of cow dung as well as green leafy manure. Without using them, if only chemical fertilizers are used on a large scale, it will adversely affect the land and in the long run the land will be rendered barren. Such a menace had arisen in the United States of America and they had to supplement it by using leafy manure and cow dung. Therefore, in a country like ours where the cattle population is one-third of the entire cattle population of the world, care must be taken to see that cow dung is preserved for agricultural purposes so that it can be used as manure.

Although we are deficit in edible oil and we have to import large quantities of coconut products and oil from South East Asian countries including Ceylon and the imports exceed Rs. 1.50 crore, unfortunately in this country nearly one-third of the green coconuts are used for drinking purposes. Some time ago this matter was agitated before the Government of India and they did nothing. I feel that there should be a statute to prevent using of green coconuts for drinking purposes. After all, it is without any vitamins and without any vitality worth the name. This practice has been existing for so many centuries and it is unnecessarily allowed to continue. It is high time that we do away with this practice, by a statute.

There is no supply of ammunition, gun powder, etc., which are necessary in malnad are s to scare away wild animals. There is not a single dealer in ammunition in a headquarter town like Karwar and it is a known fact that wild animals including wild boars and monkeys are a terrible menace in the entire malnad area. There are cattle lifters and there are certain useless birds which devastate the farm which deserve to be killed. Jackals and wild cats do lot of harm to the poultry. All these must be attended to and unless ammunition, gunpowder and other things required by the agriculturists to protect themselves against wild animals are supplied to them at reasonable and controlled rates, agriculture is bound to be unprofitable and will suffer.

Insecticides also must be given to the agriculturists in time. Some of the crops which give good yield are susceptible to fungus attack and insecticides must be supplied to the agriculturists in time. Wherever Taichung cultivation is taken up, there must be adequate stock of ammonium sulphate and superphosphate and other chemical fertilizers so that they could be well attended to. These chemical fertilizers must be utilised when there is rain water and before the land gets dry. Otherwise the Taichung strain is bound to suffer.

The Hon'ble Member Dr. Nagan Goud will agree with me that poultry is not coming up well in this country. For example, in a country like the United States one fourth of the income of the agriculturist is from poultry alone. I am much interested in this matter because it is almost a cottage industry which helps to solve the food problem.

Mr. SPEAKER.—The Hon'ble Member Sri Kadam may continue his speech tomorrow. Before I adjourn the House, I must inform the House that the function was talked about and discussed in the Business Advisory Committee and it is not a matter to be resolved upon by the House. I would appeal to the Hon'ble Members to be present in as large a number as possible because the portraits of three great patriots are unveiled by the Vice-President. The House will now adjourn to meet tomorrow at 8-30 A.M.

The House adjourned at Five of the Clock to meet again at Thirty Minutes past Eight of the Clock on Saturday, the 1st July 1967.
